

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECC

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate. Sarajevo št. 7563. Zagreb št. 39.011. Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Francija in Španija

V pariškem »Tempsu«, ki francoski vladi, kadar se sama še noče izreči o kakšnem določenem etališču, služi za tolmača njenih zunanje-političnih smernic, je pod naslovom »Francoski interes« napisan uvodni članek, ki z blestečo lučjo osvetljuje položaj, ki je za Francijo nastopil, odkar so nacionalistične čete generala Franca podirle katalonsko obrambo in se od vseh strani valjajo v prestolnico Katalonije, Barcelono. Člankar meni, da bi samo po sebi to dejstvo ne predstavljalo nobenih težav za določitev pravičnega etališča francoske vlade, toda ono, kar ga dela težavnega in naravnost usodnega, je okolnost, da je danes špansko vprašanje postalo jedro vsega spora, ki razdvaja Francijo in Italijo. Mussolini je namreč angleškemu ministrskemu predsedniku N. Chamberlainu, ko je bil na obisku v Rimu, dejal, da bo Italija takoj, ko bo španska državljanska vojna končana, Španijo zapustila, a da bo takrat tudi nobenih poveljajev in naštetih vseh zahtev, ki jih Italija ima do Francije. Zmagovito napredovanje Francovih čet v Katalonijo torej z neznansko naglico približuje rok, ko bo Francija etala pred jasnimi zahtevami Italije in je za njo izredno važno vedeti, kakšen bo njen mednarodnopolitični položaj v tem trenutku. Ona mora vedeti, koga bo imela Italija ob sebi, ko bo stavila svoje zahteve, a mora vedeti tudi, kdo bo stal ob njej, ko se bo tem zahtevam uprla. Približuje se trenutek, ko bo nastopilo usodno merjenje sil med Francijo in Italijo, merjenje, ki nikakor ni potrebno, da se razvije v borbo, ako bosta oba tabora enako močna, a ki mora privedi do ponižanj na eni ali na drugi strani, ako se izkaže, da je en tabor slabšeji od drugega.

Kdo bi etal ob strani Italije? O tem nam danes ni treba imeti nobenega dvoma več. Italija računa na odločno oporo pri svoji nemški zaveznici in bivanje grofa Ciana v Berlinu ob času, ko bo Hitler pred državnim zborom imel svoj zunanje-politični govor, je zadosten dokaz za to, da so se tisti, ki so računali na brezbriznost Nemčije v sredozemskih vprašanjih, motili. Nemčija bo podprla Italijo, kot je Italija Nemčijo podprla za časa lanske srednjeevropske stiske. Italija sme računati tudi na popoln mir v svojem podonavskem zaledju, ki se v sredozemске spore ne bo vmešavalo. Za to jamči uspeh potovanja grofa Ciana v Budimpešto in v Beograd, kakor tudi obisk Ribbentropa pri poljski vladi. Končno sme Italija po vsem tem, kar je napravila za generala Franca in za njegovo zmago, računati na dobrohotno nevtiralnost nacionalne Španije.

Kdo bi etal ob strani Francije? Srednja Evropa je iz vsakega sredozemskega spora izključena in bi borba med vesilami tamkaj ne sprožila nobenih gibanj. Anglija se je v zadnjih letih obnašala kot zaveznica Francije in sodelovanje obeh vesilil je bilo naravnost vzorno. Njuni interesi na nedolokljivosti francoske meje napram Nemčiji so isti. Njuna politika na Sredozemskem morju je skupna in se giblje v isti smeri, kar je treba tako razumeti, da smatra Anglija, da so trenutni interesi Francije takšni, da jih smatra za svoje lastne, v kolikor se tičejo življenjskih pogojev njene imperije, to se pravi, da mora francoska zunanja politika paziti, da se z angleško krije, ako hoče, da se ohrani skupnost v nastopu, bodisi v napadu, bodisi v obrambi. In tukaj posega vmes usodepolno vprašanje Španije. Usodno z dveh strani. Prvič zato, ker se francoska in angleška politika v Španiji nikakor ne ujemata in je navzile medsebojnemu prijateljstvu skrajno negotovo, če bo Anglija Francijo podprla, ako bi v Španiji hodila svoja pota. Drugič pa zato, ker je za Francijo izredne važnosti, ali bo v bodoči Španiji imela nasprotnika, nevtralnega sosedo ali pa prijatelja. Lahko se namreč pripeti, da Francija z napačnim korakom v Španiji izgubi ne samo varno fronto na Pirenejih, ampak tudi angleško oporo.

Francija plačuje sedaj grehe, ki jih je več ko dve leti kopičila vlada ljudske fronte. Namesto, da bi bila Francija takoj v začetku nacionalnega, pristno španskega preporeda možato stopila na stran generala Franca in mu pomagala, da vzpostavi Franciji po duhu in kulturi enako špansko sosedo, jo je ljudska fronta na povelje moskovskih agentov potisnila na stran revolucije. S tem je Francija tako rekoč sama privabila Italijo v Španijo, to se pravi za svoj lastni bok. Pod ljudsko fronto Francija ni bila več sama sebi podobna in je izdala tisoč let stara izročila svojega lastnega genija. Ta somrak v Franciji je Italija izkoristila in pogumno pomagala nacionalni Španiji, da se je boljševizma otresla in si tako zaslužila hvaležnost, ki na njo pred tremi leti ni mogla računati. Toda za Francijo preokret še ni prepozen. Še je čas, a delati je treba hitro. Španski narod je ponosen, narod in eam ne bo trpel, da bi na njegovi zemlji vladala tuja oblast, naj nosi to ali ono ime. Toda vsaj zdaj, ko vihrajo zmagoelavne zastave nacionalnega preporeda, naj Francija pokaže, da želi v tej novi Španiji imeti svojo prijateljico, ali naj vsaj ne stori ničesar, kar bi iz nje napravilo njeno nasprotnico. Kajti ako je res, da prihaja trenutek, ko se bosta merili italijanska in francoska vesila, čeprav brez orožja in samo s težo svojih moči, bo za Francijo odločilne važnosti, koga bo imela onstran svoje pirenjejske meje. Če ne bo prijatelj, bo to njena krivda.

Danes bo v francoskem parlamentu govoril zunanji minister Bonnet. Vsa Evropa, ki se odiduje ob zatonu boljševiškega mraka, ki jo je dušil, pričakuje iz njegovih ust odločilno besedo, ki bo Francijo tudi glede Španije postavila tja, kjer bi morala že od nekdaj etati.

V predmestjih Barcelone

Prvi so se rešili na varno boljševiški komisarji in rdeči ministri

V Franciji pričakujejo več 100.000 beguncev

Pet armad obkoljuje Barcelono

Vsi poročevalci iz Barcelone poročajo, da je v mestu največja zmeda, ki si jo je mogoče misliti. Prvi, ki je zbežal čim bližje francoski meji, je bila vlada in razni komunistični komisarji. Ljudstvo je ogorčeno nad boljševiški agenti, ki so vse do zadnjega pozivali na skrajni odpor, v zadnjem hipu pa sebe in svoje imetje rešili na varno, medtem ko je Katalonija s svojimi cvetočimi mesti in pokrajinami tako rekoč uničena. Še nedavno od tega so bili postreljeni v Barceloni tisti, ki so se javno zavzeli za sporazum s Francom. Ko bi njihova obveljala, bi bilo deželi prihranjeno velikansko gorje in na tisoče mrtvih, ki jih sedaj obkoljuje neštete družine.

Bele zastave...

Francove čete lahko opazujejo bele zastave, ki jih v predmestjih izobeša prebivalstvo. Neprestano bombardiranje iz letal in topov je prebivalstvo čisto zmedlo. Zdi se, da hoče Franco moralno zrušiti vsako misel na odpor. Prebivalstvo je čisto brez glave, ker tudi vsega primanjkuje, vode, luči in hrane.

Reka beguncev

Letalci opazujejo, da sta cesti proti Franciji, tako ona, ki vodi ob obali, kakor glavna, ki teče čez Geron, natrpani s tisoči vozi in s črno reko ljudi, ki v paničnem begu beže proti severu. Letalcem mečejo letake, v katerih zagotavljajo prebivalstvu, da se tistim, ki niso preživeli krv. someščanov, ni treba ničesar bati. Barcelona da bo takoj zasedena in preakrbljena z živili.

Barcelona - bodoča začasna prestolnica Francove Španije

Medtem so bile dokončane vse priprave za zasedbo mesta. To pa ne le v vojaškem, ampak tudi v civilnem smislu. Določeno je tudi že uradništvo, ki naj prevzame upravo mesta, enako tudi policija. — Odločeno je tudi, da bo Barcelona postala začasno glavno mesto narodne Španije in da se vanjo preselejo vsa ministrstva iz Burgosa, Salamance in Saragoše. Pripravljenih je tudi več sto vozil, napolnjenih z živili, ki pripadajo tako imenovani socialni pomoči. Do sedaj se je namreč še vedno izkazalo, da je prebivalstvo, rešeno izpod marksističnega jarma povsod bilo strašno izstradano. Z živili pa bo Barcelona oskrbljena tudi po morju in sicer iz Balearov in Castellona.

Povsod vlada mrzlična napetost in splošno pričakujejo, da bo verjetno že v prihodnjih 24 urah Barcelona zasedena. Rdeča vlada je iz Barcelone zbežala deloma v Geron, deloma pa v Figueras ob francoski meji.

Naval petih armad

Še nekaj podrobnejših podatkov o napredovanju Francovih čet. Mesto obkroža v večji ali manjši razdalji 5 Francovih armad. Največji odpor kažejo do sedaj mednarodne komunistične brigade pod poveljstvom generala Listera. — Lister se je vgnezdil na Montserratu, ki

Hendaye, 25. januarja. dl. Za katalonsko prestolnico so se pričeli odločilni in usodni dnevi. Obrambni sistem, ki ga je gradilo rdeče poveljstvo okrog mesta, se je izkazal zelo šibkega. Kajti že po prvem navalu se je marokanskim divizijam, ki prodirajo ob obali proti mestu, posrečilo, da so porušile obrambne postojanke na reki Llobregatu, jo prekorale in zasedle že prva južozapadna predmestja Barcelone, to je Hospitalet in Sanas. Istočasno pa pritiskajo tudi navarske divizije od zapada. Te čete sicer še niso predrle tako daleč, vendar pa so dosegle gričevje »Goro laži« raz katerega morejo s topovi obstreljevati obrobne naselbine Barcelone.

Vendar pa se zdi, da bodo marokanske in navarske čete počakale z odločilnim nasokom na samo mesto, ker Franco noče, da bi se ponovil položaj, kakor je bil v Madridu, ko so narodne čete sicer dosegle Madrid, a ga niso mogle zavzeti, ker ga niso mogle obkoliti. Zelo verjetno je torej, da bodo Marokanci in Navarci vse dotlej le demonstrirali pred Barcelono, dokler se je ne posreči zavzeti tudi od severozapada, kar po padcu Manrese ne bo dolgo trajalo.

ga uspešno brani. Brez ozira na človeške in materialne izgube se komunistične brigade umikajo le korakoma, hoteč pridobiti na času, da se med tem organizira obramba samega mesta. Čete, ki so zavzele včeraj Manreso, prodirajo hitro od severa naravnost proti Barceloni in so že dospele v bližino Tarrase. Na severnem bojišču pa so se aragonske čete približale Solsoni, ki leži sredi gorovja med dolino Segre in dolino Llobregata. Čisto v Pirenejih pa pričakujejo skorajšnja padca pomembnega mesta Seo de Urgel.

Lerida, 25. januarja. AA. Reuter: Nacionalistične čete so na barcelonskem bojišču ujele snoči 2000 republikanskih vojakov. Po vseh vrhovnega poveljstva je zadnja obrambna črta okoli Barcelone razbita. Nacionalna armada 10.000 ljudi je prekorala reko Llobregat ter začela obkoljevati zapadna predmestja Barcelone. Nacionalna artiljerija je začela obstreljevati davi utrdbe v okolici Barcelone z 80 izstrelki v minuti.

Barcelonsko letališče zasedeno

Lerida, 25. januarja. AA. Nacionalistične čete so zavzele barcelonsko letališče na llobregatskem polju. Republikanske čete se umikajo v smeri proti sredini mesta. Navarske čete so zasedle celoten prostor ob zapadnem toku reke Llobregat ter zasedle tudi most v bližini letališča, ki ga republikanci niso mogli pravočasno pognati v zrak. Nacionalistične čete so koncentrirane na vzhodni obali Llobregata, ter pričakujejo povelje za napad na Barcelono. Republikanske čete se v množicah predajajo.

Napredovanje na vsej fronti

Nevtralni pas za begunce v gorah?

Salamanca, 25. jan. AA. DNB: Poročilo nacionalistične komande potrjuje vesti o hitrem in uspešnem napredovanju nacionalističnih čet na katalonskem bojišču. Na južnem delu bojišča so nacionalne čete zavzele 15 krajev ob obali, med njimi Prat de Llobregat, Castelldefels, San Clemente Llobregat, San Vindilo, San Vicente de Jors in Corveje. V srednjem delu bojišča so nacionalistične čete zasedle kraje Fructuosa, ki leži severovzhodno od Manrese, Gvardiole in Villasnada, ki leži južno od Manrese. Na severnem bojišču so nacionalne čete zasedle vzhodno od Solsona kraje Lorgabiscario, Avel in Ardebol. Med zaplenjenim vojnim materialom se nahaja več tankov in baterija težkih topov.

Pariz, 25. jan. AA. Havas: Nacionalistično napredovanje v Španiji je postavilo francosko vlado pred vprašanje priliva številnih beguncev iz Špa-

nije v Francijo. Kakor je znano, je zunanji minister republikanske Španije Alvarez del Vayo prišel danes v Pariz samo zato, da prouči ta problem skupno s francosko vlado ter je imel v ta namen večeraj razgovor z zunanjim ministrom Bonnetom. Kakor se izve, je barcelonska vlada vprašala včeraj francosko vlado, ali lahko sprejme takoj 50.000 beguncev. Francoska vlada je odgovorila, da je to nemogoče, ker so možnosti za sprejem beguncev v Franciji omejene. V zvezi s tem so bile na francosko-španski meji pojačene vse straže. Vendar pa so straže dobile navodilo, da otroke, ženske in starce, ki bodo prišli na

Beri na 2. in 3. strani:

Vladna kriza v Turčiji
Silno oboroževanje Amerike
Boj za Tiho morje
Nemci se pogajajo s Sovjeti
Lakota v Barceloni

mejo, lahko spustijo na francosko ozemlje. Toda to humano dejanje bo omejeno samo do gotovega števila oseb. Francoska vlada je predložila, naj se doseže med nacionalističnimi in republikanskimi oblastmi sporazum, da se določi nevtralna zona za begunce na španskem ozemlju, kjer bi jih podpirala mednarodna dobrotelost ter bi se tudi kontrola vršila pod mednarodnim nadzorstvom.

Pariz, 25. jan. AA. Havas: Poročajo, da sta zunanji minister republikanske Španije Alvarez del Vayo in francoski zunanji minister Bonnet razpravljala o francoskem predlogu, da se v sporazumu z obema španskima vladama ustanovi nevtralen pas v Pirenejih ne daleč od Andore. V tem nevtralnem pasu bi se nastanili vsi begunci iz Španije, ki bi jih Francija ne želela sprejeti na svoja tla.

Perpignan, 25. jan. AA. Reuter: Posebni Reuterjev dopisnik, ki je prisel davi iz Barcelone, poroča svojemu uredništvu, da bi samo čudež mogel rešiti rdečo Barcelono. Republikanci niso pričakovali, da bi nacionalne čete mogle izvršiti tako hiter napad na Katalonijo. Zaradi tega ni bilo niti splošne mobilizacije niti drugih priprav za pravilno obrambo Barcelone. Splošna mobilizacija je bila proglašena šele potem, ko so se nacionalistične čete začele bližati Barceloni. Tedaj so z mrzlično naglico in tako rekoč brez glave začeli utrjevati Barcelono. Starci in ženske so polnili vreče s peskom, toda izgleda, da je vse to prepozno. Med vojaki samimi je nastala panika zaradi stalnega strahovitiga bombardiranja. Vsekaror bodo nacionalistične čete gledale, da ne porušijo Barcelone, ker je tako rekoč že v njihovih

(Nadaljevanje na 2. strani)

Dunajska vremenska napoved: Temperatura se bo dvignila, bolj oblačno.

Zemunska vremenska napoved: Na zahodu precej jasno in mraz. V sredini države in na vzhodu oblačno z nekaj dežja. Temperatura bo nekoliko padla.

Zagrebska vremenska napoved: Nespremenljivo.

Thorez piše Kominterni

„Francija odklanja vojaško vmešavanje v Španijo ker bi prišla prepozno in noče izzvati Italije“

Rim, 25. jan. TG. »Giornale d'Italia« objavlja nekaj tajno poročilo voditelja francoskih komunistov Thoreza vodstvu Kominterne o tem, zakaj se Francija noče vmešati v borbo v Španiji. To poročilo navaja med drugim sledeče:

»Blum in Duclos sta bila pri predsedniku vlade Daladieru in od njega zahtevala, naj nemudoma vojaško nastopi v Španiji. Daladier je to zahtevano zavrnil, češ, da je generalni štab natančno izračunal, da bi francoske čete pred 8 dnevi ne mogle v Španiji nastopiti. Francija bi morala namreč prej izvesti splošno mobilizacijo, da si zagaruje svoje meje. Posledica francoskega vmešavanja pa bi bila, da bi italijansko letalstvo in italijanska mornarica takoj napadli Barcelono, Valencijo in Kartageno in bi bila

usoda Španije ob nastopu francoskih čet v Kataloniji že odločena. Francija pa bi imela pred seboj nemško-italijansko fronto, ki jo je sama pomagala izzvati. Iz tega bi se razvile nedogledne posledice. Daladier je zavrnil predlog, da bi Francija potiljala v Katalonijo čete, dejal pa je, da nima nič proti temu, če se pošlje v Španijo živež in orožje. Francija je tudi pripravljena sprejeti španske begunce, pod pogojem, da bodo po 14 dneh šli nazaj v Španijo ali pa odšli v kakšno francosko kolonijo. Če bi se to prostovoljno ne zgodilo, bi Francija begunce spravila v taborišča ter jih sama spravila v eno svojih kolonij.

Italijanski list poroča iz Pariza, da francoska vlada računa z več 100.000 španskimi begunci, za katere se bo treba v bodočih tednih zavzeti.

Politični zapiski

»Kočevski Slovenec« o dr. Korošču

Zadnja številka »Kočevskega Slovenca« prinaša o dr. Korošču članek, ki med drugim o njem takole govori: »Ime našega narodnega voditelja že nekaj desetletij neločljivo strnjuje slovensko in jugoslovansko zgodovino najnovejše dobe. Pa tudi zgodovina srednje Evrope po zaslugi dr. Korošca ne bo mogla mimo Slovencev. Slovenci smo imeli celo vrsto ministrov, toda državnik svetovnega slovesa, kakor je dr. Korošec, Slovenija še ni imela... Njegovo ime zasenčuje vse pozlačene malike, ki so jih razni po sili državniki v Belgradu dvigali na tron v slovenski Ljubljani. Pozabljeni so vsi ti maliki, medtem ko bo dr. Koroščevo ime slovelo še daleč v prihodnost... Zato ni prav nič čudnega, če se v svetovnem tisku nobeno zapleteno ugotovljanje v politiki naše države ne more skončati brez omembe dr. Koroščevega imena. Tako je tudi »Süd-Ost«, ki izhaja v Rumuniji s posebnim poslanstvom, zastopati nemčvito v vseh južnovzhodnih državah, napisalo članek o dr. Korošču v protinemški luči. Vprav v tej luči je dr. Korošec ves naš in jugoslovanski, Nemcem pa pravičen... »Süd-Ost« ne more utajiti, da bo tudi zunaj vlade dr. Koroščevo delovanje v popolnem soglasju z državno politiko in njenimi najvišjimi predstavniki ob nezmanjšnem njegovem državniskem vplivu... Izvolitev dr. Korošca za predsednika senata pomenja še tesnejše odnose z ustavnimi činitelji v naši državi.«

V obrambo demokracije

Hrvaški katoliški dijaški mesečnik »Luč« prinaša izpod peresa kotorskega škofa Pavla Butorca članek o demokraciji ter naglašja njene slabe strani, nakar pravi: »Nevzgojena množica ne pomeni vedno diktata ljudske volje. Medtem ko misli, da svobodno odloča, pa naseda demagogiji in sektarstvu. Vse to so hibe demokracije, ki so jo vpricho modernega napredka hudo kompromitirali... Tudi pri nas Hrvatih javno in zasebno govore za demokracijo in to s polno pravico, ker od današnjih vladajočih politično-socialnih sistemov nam ne more biti pri srcu niti eden, kjer hira svoboda. Najmanj pa tisti sistemi, kjer imajo za vogelni kamen javnega življenja nasprotovanje krščanstvu, zlasti pa katoličanstvu. Tak sistem namreč ne bi bil v skladu ne z našo dušo, ne z našo zgodovino ter bi nam sploh ne jamčil svobode. Borimo se zato za pravo demokracijo, ki bo zdrava, če je ne bodo vodile nebrzdane zahteve individualizma, kakor je v modernem času bilo večkrat, kar pa je bilo v nesrečo in pogin. Naša demokracija mora biti urejena demokracija, ki bo dobro urejala zahteve individualizma. Borimo se torej za krščansko demokracijo!«

Hrvatski narod in katoliška cerkev

Zagrebaški »Obzorje« piše o škofovskih konferencah, ki so se začele v Zagrebu. Nato pa pravi: »Hrvatska katoliška javnost s razumljivim in upravičenim zanimanjem spremlja delavnost cerkve in njenih organizacij na vseh področjih cerkvenega in javnega življenja. V napredku in krepitevi katoliške cerkve naša javnost po pravici vidi tudi krepitev naših splošnih narodnih postojank. Poleg tega je katoliški del hrvatskega naroda nerazdružljivo povezan s katoliško cerkvijo. Duhovne vezi med katoliškim delom hrvatskega naroda in katoliško cerkvijo so stoletja stare in neuničljive. Te vezi same po sebi odredjajo smernice za skladno sodelovanje in za odnose med našo javnostjo in katoliško hierarhijo... Katoliška cerkev je predstavnik duhovnih stremeljenj katoliškega dela hrvatskega naroda, ona je oblikovala njegovo kulturo in njegov duhovni ustroj. Brez katoliške cerkve bi katoliški del hrvatskega naroda ne bil to, kar je. In si je sploh težko misliti, kakšni bi bili brez tiste duhovne vsebine, ki smo jo vsa stoletja prejemali od katoliške cerkve.«

Na naslov prijateljev ljudske fronte

Na ta naslov je »Samoupravac« prinesla članek, ki se v njem peča z znanim Dragoljubom Jovanovičem, ki je v svojem navdušenju za rdečo Španijo šel celo v Barcelono, kjer je govoril, da je njegova prestolnica Barcelona. Dragoljub Jovanović je bil tudi v združeni srbijski opoziciji viden član, ki je mnogo govoril o demokraciji. Obenem pa je vedno naglašal, kako je vse urejeno v sovjetski Rusiji in sovjetski Španiji. »Prijatelj Dragoljuba Jovanoviča« še danes ne pušča brez pomoči te svoje simpatije, rdeče Španije. Mnogokrat v tako imenovanem informativnem dnevnem časopisu beremo, kako bodre prijatelje ljudske fronte ter jih prepričujejo, da je zmaga republikancev na Španskem gotova stvar... Ti poskusi zapeljevanja javnega mnenja so se grenko maščevali že na združeni opoziciji in na vseh trgovcih z demokracijo in svobodo. Ti ljudje namreč že dolgo leta zlorabljajo besedo demokracija in svoboda. Sedaj so območnili ti glatli branilci republikanske Španije in ti novi preroki, ki so varali našo javnost. Vidijo, da so njihovi upi propadli. Vendar jih to nič ne moti, da ne bi še naprej ne intrinzirali zoper vlado in jo klevetali...

Ukrajinci ali Rusi

Pred nekaj dnevi smo navedli iz novosadskega lista »Dan« nekaj misli iz članka inž. Milivoja Matića, ki je pisal, naj bi imenovali tako imenovane Rusine, ki prebivajo v naši državi, poslej Ukrajince, ker so se priselili v naše kraje iz Podkarpatske Ukrajine. Sedaj pa je v istem listu odgovoril Mita Kličin, ki pravi, da to niso ne Rusini, ne Ukrajinci, temveč pravi Rusi: »Ukrajinstvo ne more biti označba posebne narodnosti. Ukrajina je ime enega dela na eni strani Rusije, ni pa ime kake države, kjer bi živel kak poseben narod, ki ne bi bil sestavni del enotnega ruskega naroda. Ukrajina je v Rusiji kot območje dežela podobna Krajini v Bosni, vendar pa bosanski Krajinci zato še niso posebna narodnost, kakor tudi Ukrajinci v Rusiji niso poseben narod zato, ker se tako imenujejo... Ni posebnega ukrajinskega jezika, marveč zgolj malorusko narečje ruskega jezika. Zato so prebivalci južne Rusije (ruska Ukrajina), Galicije (sedaj v sestavi Poljske) in Podkarpatske Rusije po svoji narodnosti le Rusi in ne Ukrajinci, pa najsi so pravoslavni ali grško-katoliške vere. Zaradi tega našim Ukrajincem ni treba nadevati ukrajinskega imena. Moramo verovati v vstajenje prerofene in nerazdeljive Rusije, ne pa se dati voditi političnim strujam, ki žele razcepiti enotni in nerazdeljivi ruski narod.«

Novi ban drinske banovine

Belgrad, 25. jan. AA. S kraljevim ukazom je imenovan na predlog predsednika vlade in zunanjega ministra za bana drinske banovine gospod Vladimir Jevtić, pomoč. bana dunavske banovine.

rokah. Nad mestom neprestano letajo letala. Mesto je brez hrane, brez luči in brez vode. Dasi bodo republikanci izgubili Barcelono, se bodo skušali še naprej braniti ter se bodo tolažili s tem, da so se znebili skrbi za prehrano milijonskega mesta.

Lerida, 25. jan. c. Posebni Havasov dopisnik je poročal ob 15.15 popoldne, da so nacionalistične čete obkrožile Barcelono z južne in severozapadne strani.

Burgos, 25. jan. c. Nacionalistična radijska postaja je objavila polne ob 15.15, da so nacionalisti zasedli Martorel in Tarazo.

Burgos, 25. jan. c. Nacionalistična radijska postaja je objavila, da so nacionalisti ob 13.57 zasedli mesto Soltozo.

Ves desni breg Llobregata zaseden

Burgos, 25. jan. AA. Havas: Radio Nacional poroča ob 16, da se v vseh odsekih prodiranje nacionalistov zadovoljivo nadaljuje. Po zavzetju Martorella nadaljujejo nacionalisti napade na Tarraso in Sabadell, severno in severozahodno od Barcelone. Vse vasi na desnem bregu reke Llobregat so v nacionalističnih rokah.

Solsona zasedena

Saragosa, 25. jan. AA. DNB: Nacionalistični oddelki so danes nadaljevali operacije v vseh odsekih. Po padcu Solsona bodo nacionalisti mogli pod Pireneji prodirati na vzhod. O zavzetju Man-

Po mestu vlada strašen molk...

Trgovine zaprte, živeža ni, cene neznosne

Pariz, 25. jan. Pariški »Temps« objavlja dolgo pismo svojega posebnega poročevalca v Barceloni, v katerem opisuje življenje v katalonski prestolnici, med tem ko po ulicah že odmeva grmenje Francovih topov. Položaj, ki se z bliskovito naglico razvija, je sedaj že drugačen, huji, toda poročilo še ni zastarelo in ni nič izgubilo na svoji strašni prečnosti, v kolikor daje podobo mesta, kjer že vsega primanjkuje in ki se pripravlja na predačo.

Premoga ni

»Barcelona je prestala še druge preizkušnje, tako piše Tempsov dopisnik,« ko so letalski napadi. Res je, vode, plina in elektrike ni nikoli zmanjkalo. A premoga nikjer več ni. V delavskih okrajih mesta tavajo otroci z obrtnimi glavami — iz strahu pred tifusom — okrog in iščejo ostanke lesenih zabojev, žene pa gredo daleč ven na deželo po suhljad, vse to, da bi si mogli skuhati horno kosilo.

Trgovine prazne

»Večina trgovin je odprta samo popoldne eno ali dve uri. Pa še takrat nimajo kaj prodajati razen ostankov, ki so jih pomedli na dnu praznih predalov. Poulični prekupevalci prodajajo ženske podveze, ki so jih naredili iz avtomobilskih zračnih cevi, drugi pribijajo gumijaste podplate kar na ulice. Kajti usnje je izginilo. Gumbi za ovrtnike si kar trgajo iz rok. Gumbi za obleko pa se prodajajo samo skrivaj in sicer samo najboljšim prijateljem. Mila ni. Živež se prodaja v pičlih strogo odmerjenih količinah. Kruha še ni zmanjkalo. Vsakdo ga dobi po 300 gramov na dan. Toda kakšen kruh! Vse siv je in masten. V spekerijskih trgovinah in po mesnicah, kjer so še pred letom dni bila izložena okna prekipeljavice polna raznih dobrin, danes ne najdeš ničesar več.«

Kava je — ovsena voda

»Ljudstva je še vedno polno pred kavarnami, kamor hodijo sedeti po stari navadi. Toda samo malo redkega Anisa še dobiš, ali umetnega Xeresa. Pristne pijače so izginile. Kava, ki ni nič drugega, ko voda, s katero so polili prazen oves in v katero so vrgli saharina, še vedno točijo v obilici. O sladkorju že dolgo ni več ne duha ne sluha.«

Zajec velja liter olja

»Razume se, da v takšnih okoliščinah denar izgublja svojo vrednost. Naj vlada še tako grmi proti spekulantom, za kondenzirano mleko, ki je prej veljalo 2 peseti, moraš sedaj plačati 75. Ena kila leče velja 100 peset, a je vključ temu skoraj nedosegljiva. Liter solatnega olja stane 175 peset, ena kila mesa 200. Toda stvari se razvijajo še huje. V nekem filmu, ki je hotel prikazati, kako bi svet izgledal, če bi denar popolnoma izginil, so se šaljivi, kako gost plačuje kosilo s kuro in mu natakara vrača drobiž v obliki dveh jajc. V Barce-

Belgrajska »Samouprava« o hrvatski politiki

»Samoupravac« od 25. prosinca prinaša dva članka, ki se nanašata na hrvatsko politiko sedanjega vodstva HSS. En članek je datiran iz Splita. Ta pravi, da so zadnje resolucije vodstva HSS bile v Dalmaciji slabo sprejete ter med drugim govori:

»S to resolucijo od 15. prosinca so hrvatski politiki šli dalje ko kdaj poprej... Take resolucije ne opravičujejo nikaki dogodki... Trezni hrvatski krogi naglašajo, da je sedaj odveč kritikovati voljni red, ki je bil docela enak za enega ali drugega. Umerjeni hrvatski krogi priznavajo, da je najlažja politika prekrizanjih rok. Toda vsakomur je jasno, da taka politika v ničemer ne ustreza koristim hrvatskega naroda... Splošno prepričanje v enem delu hrvatskih političnih krogov je, da bo taka politika povzročila reakcijo ter da ne pojdejo več za dr. Mačkom vsi, ki so sedaj zanj glasovali...«

V drugem članku, ki je datiran iz Zagreba, pa list naglašja, kakor trdi, da je hrvatsko politično vodstvo mnenja, da če še ni prišel ugoden trenutek za sporazum. Nato pa list pravi: »Zdi se po vsem tem, da v vodstvu čakajo kakega posebnega ugodnega trenutka, in sicer v notranje kakor tudi v zunanje političnem pogledu. S tem v zvezi je treba naglasiti, da so Hrvati v svoji zgodovini že večkrat usodno zamujali prave trenutke. Naj

Nadaljevanje s prve strani

V predmestjih Barcelone

rese smo izvedeli nove podrobnosti. Nacionalisti so mesto tako hitro naskočili, da ga republikanci niso mogli porušiti, kakor je njihova navada. Nacionalisti so v tovarni municije zaplenili velikanske zaloge vojnega materiala.

Komunistični arhivi že v Moskvi

Pariz, 25. januarja. TG. Poročevalna agencija »Fournier« poroča iz Moskve, da so arhivi španske komunistične stranke kakor tudi sovjetskega diplomatskega zastopstva v spremstvu številnih komunističnih odličnikov že prispeli v Moskvo.

Odmev Francovih zmag v Londonu: Chamberlain čaka

London, 25. jan. b. Napeti mednarodni položaj prihaja do izraza v živahnih razgovorih, ki se zadnje dni vodijo med posameznimi člani britanske vlade in tudi britanske opozicije. Poleg že napovedanih množičnih zborovanj, ki sta jih imela včeraj Chamberlain in Halifax z raznimi politiki, so se nadaljevala posvetovanja opozicijskih voditeljev. Lord Halifax je sprejel voditelja neodvisnih liberalcev Archibalda Sinclaira ter lorda Cweta, nato pa še guvernerja angleške narodne banke Montagu Normana. Splošno smatrajo, da jih je obvestil o svojih zadnjih razgovorih, ki jih je imel v Rimu in pa o splošnem mednarodnem po-

ložaju. Ministrski predsednik Chamberlain je govoril s laburističnim voditeljem, majorjem Atleem ter njegovim namestnikom, Major Atleem je dvakrat svetoval Chamberlanu, da se skliče parlament, toda obakrat brez uspeha. Chamberlain želi zavleči sestanek poslanske zbornice in tako odbiti ostrino opozicije, ki jo je naperila proti njegovi politiki, ker kakor kaže, bi se na prvi seji poslanske zbornice moralo predvsem razpravljati o mednarodnem položaju, ki je nastal zaradi katastrofalnega poraza republikancev v Španiji. Predsednik Chamberlain je sprejel emocijsko odposlanec laburistične eksekutive, ki mu je svetlovala, naj Anglija ukine prepoved izvoza orožja v korist republikanske Španije. Tudi Morrison kot delegat londonske delavskega sveta je poslal enako pismo prošnjo Chamberlanu. Vse prošnje pa je Chamberlain zavrnil.

Angleži so se že izselili

London, 25. jan. AA. Reuter: V Londonu so izvedeli, da se je britanski barcelonski poslanik z vsem možkim osebnim poslanštvom, ki je stanovalo v Barceloni, vkrca na križarko »Devonshire«. Mislijo, da se bo britanski poslanik Stevenson preselil v okolico Horvandra. Rušilec »Greyhound« je včeraj odplul v Marseille z ženami uradnikov britanskega poslanstva in ženskimi osebami poslanstva, ter se bo začasno vrnil v Barcelono. Britanski generalni konzul Rogers misli za zdaj ostati v Barceloni. Ukrenjeno je vse potrebno, da se arhiv britanskega poslanstva spravi na varno.

ja, ker ga ne morejo od nikoder dobiti. Ranjenci, ki prihajajo s fronte, so tako rekoč prepuščeni svoji usodi. Niti obvezil več ni. Obveze, ki so služile enemu ranjencu, služijo potem drugemu. Bolnikov ne morejo niti več omamljati pri operacijah, ki se morajo, čeprav najhujše, opraviti pri polni zavesti bolnika.«

Strašen molk...

»V Barcelono se je naselil strašen molk. Javni uradi sicer še poslujejo redno. Uradništvo pa je postalo blede in molčeče. Na zunanost pa še vedno skrbno pazi. Nočni lokali, plešišča, druga zabavišča, ki jih je bilo na stotine, so sedaj zaprta. Le gledališča, kinodvorane, tekmovališča, so še zmerom polna ljudstva, ki bi rado pozabilo, da mu je hudo. Notranji mir je ohranjen. Vlada je z veliko odločnostjo strla anarhistične levčarje, tako, da osebna varnost niti sedaj ne trpi.

Cerkve še vedno zaprte

»Cerkve so še vedno zaprte. Duhovniki morajo opravljati božjo službo le v zasebnih stanovanjih. Ena izjema! V baškijski kapelci v ulici del Pilar berejo sedaj že tretji mesec vsak dan po tri sv. maše. Duhovniki in redovniki jo iz razumljivih razlogov v Barceloni veliko. Saj ne morejo ven. Vsi ti služijo ob nedeljah sv. maše po zasebnih stanovanjih ali po dvorinah zasebnih društev.«

Darilo Italije Nj. Vel. kralju

Belgrad, 25. januarja. AA. Narodni poslanec Alessandro Paolini, ravnatelj italijanskega zavoda za kulturne stike z inozemstvom, ki se mudi v Belgradu v zvezi z otvoritvijo razstave italijanske knjige, je izročil maršalatu dvora za Nj. Vel. kralja Petra II. kot častno darilo umetniško delo »La Villa dei Misteri«, kakor tudi delo »Italijanski genij v inozemstvu«. Ta darila so bila povezana z jugoslov. trobojnicjo z grbom in opremljena z začetnicami Nj. Vel. kralja.

Nuncij v Zagrebu

Zagreb, 25. jan. b. Davi ob 6.25 je prispel z brzim vlakom iz Belgrada v Zagreb apostolski nuncij megr. Ettore Felici. Na postaji ga je pričakoval in pozdravil nadškofov tajnik dr. Franjo Šefer. Apostolski nuncij se je odpeljal v nadškofovski dvorec, kjer je gost zagrebaškega nadškofa dr. Alojzija Stepinca. Apostolski nuncij bo v Zagrebu ostal nekaj dni. To je njegov prvi obisk v Zagrebu v funkciji apostolskega nuncija. — Delo škofovske konferencije se je danes nadaljevalo ob 10 popoldne v navzočnosti apostolskega nuncija. Popoldne je bila seja prekinjena in se je nadaljevala popoldne. Konferenca bodo trajala tako dolgo, dokler ne bo izprazen dnevni red.

Vsi mandati potrjeni

Belgrad, 25. januarja. m. Verifikacijski odbor je na današnji seji zaključil podrobno razpravo. Vse pritožbe tako od strani kandidatov na državni listi dr. M. Stojadinovića kakor od strani kandidatov na državni listi dr. Mačka so bile zavrnjene ter je verifikacijski odbor potrdil vse prijavljene mandate. Pritožbe, ki so

prišle od strani kandidatov za Mačkovo listo, ki še niso predložili svojih polnomočij, se zaenkrat niso vzele v pretes. Zaključna seja verifikacijskega odbora bo 3. februarja, na kateri bo tudi prečitano poročilo, ki ga je verifikacijski odbor pripravil za plemen skupščine. Poročla bodo podali določeni poslanca. Od slovenskih poslancev so sodelovali pri razpravi v verifikacijskem odboru dr. Ogrizek, Franc Bajlec in dr. Šmajd.

Seja vlade

Belgrad, 25. jan. m. Od 17 do 19 je bila noćoj pod predsedstvom predsednika vlade dr. Stojadinovića seja ministrskega sveta, na kateri so pretrčali in razpravljali o raznih vprašanjih.

Film o italijanski umetnosti in književnosti v Belgradu

Belgrad, 25. jan. m. V okviru razstave italijanske knjige bo v Belgradu predvajani tudi več italijanskih filmov. Tako se noćoj predvaja na Kolarčevi ljudski univerzi film »Luctano sera pilote« skupno s kulturnim filmom »Giotto«. 28. t. m. bo predvajanje o temi »Sodobna italijanska književnost in umetnost«. Predvajanje bodo poljskale številne recitacije iz italijanske lirike. — 30. t. m. bo na Kolarčevi univerzi predvajan drug italijanski film »Ettore Sieramasc« skupno s kulturnim filmom »Mussolini«.

Smučarski tečaj

Belgrad, 25. jan. AA. Zaradi propagande smučarstva in zimskega športa bo priredilo ministristvo za telesno vzgojo naroda od 5. do 19. marca letos na Kopaoniku tečaj za smučarske učitelje. Na tečaj bo sprejetih 20 tečajnikov, ki morejo izpolniti tele pogoje: 1. Biti morajo državljani kraljevine Jugoslavije. 2. Zglednega vedenja in ne sodnijsko ali policijsko kaznovani. 3. Ne starejši od 35 let, a tudi ne mlajši od 20 let. 4. Vsak mora biti organiziran smučar, kar mora potrditi društvo, v katerem je vpisan. 5. Imeti mora predpisano smučarsko opremo. 6. Dobro mora obvladati smučsko tehniko, kar mora potrditi organizacija, kjer je član, poleg tega pa bo treba v začetku tečaja položiti izpit. Kandidat, ki pri izpitu ne bo pokazal, da zadosti obvlada smučsko tehniko, ne bo sprejet na tečaj in mu tudi ne bodo povrnjeni stroški za potovanje. Z 10 din kolkovane prošnje je treba poslati na ministristvo za telesno vzgojo preko pristojnega društva ali kluba, katerega član je prošilec, ali pristojne športne zveze do 20. februarja. Prošnje, poslane neposredno ministristvu za telesno vzgojo, in ne preko pristojne zveze, se ne bodo upoštevale. V prošnji je treba navesti točen naslov prošilca.

Osebnosti

Belgrad, 25. jan. m. V Belgrad eta dopotovala predsednik Zveze združenih delavcev Franc Preželj in urednik »Slovenskega delavca« Križman ter eta na pristojnih mestih posredovala glede organizacije in splošnih delavskih in nameštenskih zadev.

Belgrad, 25. jan. m. Za suplenta za verouk je postavljen na mešani realni gimnaziji v Mariboru Ivan Bombek.

Belgrad, 25. jan. m. Na popolni realni gimnaziji v Murski Soboti je postavljen za ravnatelja IV-1 Ivo Zobec, ravnatelj nepopolne gimnazije in vršilec dolžnosti ravnatelja polne realne gimnazije v Murski Soboti.

Plevel na njivi naše kulture

V zadnjem času se je udomačila med Slovenci nova navada, da sme že vsak, komur se zljubi, prijeti za pero ali za čopič in se uvrstiti med umetnike, ali pa razmotrivati najvažnejša vprašanja življenja, ne da bi imela kritika pravico izreči se o njegovem delu drugače ko z brezpozornim priznanjem in najvišjo pohvalo. Če pa se kritika le predrzne tako novo zvezdo količkaj stvarno oceniti ali ji celo odreči mesto med nesmrtnimi, pa beremo v tem ali onem žurnalu izjavo pisca ali »umetnika«, da bo s kritikom javno obračunal s pestmi ali pa s kakšnim drugim takim instrumentom. Kot najmilejšo možnost pa smemo v takem primeru pričakovati, da se bo dvignilo kakšno društvo ali kakšen časopis in označil neugodno kritiko vseh mogočih pojavov na našem literarnem in kulturnem trgu kot »žalosten kulturni dogodek«.

Kot žalosten kulturni dogodek smatra »Jutro« tudi dejstvo, da je »Slovenec« neko publikacijo njegove sodelavke o spolu in usodi označil kot pogrevanje od sodobne znanosti že davno zavrženih teorij na tem področju, ki so skušale pod plaščem »eksaktnih dožnanj« propagirati marksistični družabni nazor. Ni znamenje napredka naše kulture v gotovih krogih, marveč le razpada, če se materialistično pojmovanje spolnega življenja kot nečesa od vsakega obveznega zakona svobodnega še danes med nami razširja in celo, kakor piše »Jutro«, označuje kot poizkus, da se naše življenje dvigne na raven »višje, socialno in moralno poudarjene duševnosti!« To je pač popolno preobračanje pojmov, četudi se je za pisateljico zavzela zdaj tudi še »Jugoslovenska ženska zveza«, ki je drugače še nismo nikoli slišali protestirati, kadar se je v resnici zgodil kak kulturni škandal, na primer v časih, ko so »narodni in napredni ljudje« naskakovali in hoteli likvidirati slovenski jezik, kulturo in univerzo...

V zvezi s tem je pač treba reči resno besedo o odnosu med literarno proizvodnjo in kritiko sploh, kakor si ga danes v Sloveniji nekateri predstavljajo. Če kdaj, je treba danes med nami stroge in nepristranske kritike, ko kakor gobe po dežju rasejo čisto povprečni in več ali manj neuravnoteženi ljudje, ki hočejo vladati v kraljestvu duhov, niso pa za to usposobljeni. Ni že vsako kaotično predstavljanje kakšnih problemov in kompleksov umetnost, če manjka piscu inteligence, pripovednega daru in globokega dozora v bistvo stvari, kakor ni še likoven umetnik tisti, ki pod etiketo ekspresionizma posnema prave mojstre v najbolj divjem krotovičenju figur brez duše ali pa »riše« v slogu jamskega pračloveka bedaste obraze in položaje. Te vrste »umetnost«, ki se je zadnje čase z bolesto samozavestjo razbohotila med nami in si lasti pravico, da bi smela brez paznje kritike in pod varstvom publike brez prave kulture in okusa dosegati cenene uspehe, se more zavrniti v prave meje samo z objektivno kritiko strogega merila. Kritika bodi pravična, prizanesljiva pa ne sme biti, če ima opraviti samo z lažumetnostjo in po spretni reklamni napihnenosti publistjo ali pa z lažiznanstveno propagando.

Kaj pravi na to »Jugoslovenska ženska zveza«?

Slovaška vlada.

Boj za Tiho morje

Avstralski minister o hudih vprašanjih, ki prihajajo
Ameriški general o mobilizaciji milijonske armade

London, 25. jan. AA. Havas: Dopsnik »Time« v Avstraliji poroča, da je visoki avstralski komisar v Sydneyu, kamor je prišel iz Anglije, imel govor, v katerem je med drugim dejal:

»V kratkem bodo sprejeti sklepi, prav tako pomembni kot monakovski. Važno je, da Avstralija vodi tvorno politiko in da postopa hlabro in odločno. Avstralija se ne more več smatrati kot država, ki stoji ob strani vseh dogodkov v Evropi in v Tihem morju. Nikdar ni bilo bolj potrebno kot zdaj, da Avstralsci pozabijo na svoje politične razprtije in da po-

stane ta država složna, da bo mogla rešiti huda vprašanja, ki so ji postavljena.

Washington, 25. jan. AA. Stefani. General Buck je izjavil v vojaškem odboru predstavnike doma, da se morajo Združene ameriške države pripraviti na mobilizacijo milijona ljudi v primeru vojne. Treba se je zavarovati v mirnem času ter pripraviti najmodernejši material, kajti ni mogoče pošiljati v vojno ameriških vojakov s sedanjo opremo in sedanjim bojnim materialom, ki je zastarel. General Buck je zahteval, da kongres odobri kredit v znesku 553 milijonov dolarjev, ki ga je v ta namen predlagal predsednik Roosevelt (25 milijard din).

Tri Beckova načela:

Dobri s sosedi - Zvesti zaveznikom - Nič brez nas

Varšava, 25. januarja. AA. Pat: Minister za zunanje zadeve Beck je dal novinarjem daljši intervju o poljski zunanji politiki.

Beck je dejal, da je osnovno načelo poljske zunanje politike vzdrževanje dobrih odnosov s sosedi. Na osnovi tega pripisuje poljska vlada isto važnost poljskim odnosom z Nemčijo, kakor odnosom z Rusijo.

Drugo načelo poljske zunanje politike je zvesta izpolnitev obveznosti napram Romuniji in Franciji.

Tretje načelo poljske zunanje politike pa je sklep, da se upre vsakemu poskusu reševati zadeve, ki se tičejo Polj-

ske, brez predhodnega posvetovanja s poljsko vlado.

Glede bodočnosti in možnosti, da bi Poljska vzdrževala ravnesje med Nemčijo in Rusijo, je Beck dejal:

Nisem črnogled. Ravnesje med Poljsko in Rusijo na eni ter Nemčijo na drugi strani je naraven element, ki izhaja iz pripravljenosti, da se bomo izognili vsakemu sodelovanju s komurkoli v napadih na enega izmed teh dveh sosedov.

Glede vprašanja kolonij je Beck dejal: Poljska se za vprašanje kolonij zanima iz dveh razlogov, prvič ker išče zemlje za izseljence, drugič pa, ker so ji potrebne sirovine za industrijo. Zaradi tega želi Poljska sodelovati z državami, ki imajo kolonije.

London, 25. jan. TG. V zvezi z izjavami polkovnika Becka o kolonialnih težnjah Poljske, ki so bile objavljene v »Daily Telegraphu« menijo v obveščenih političnih krogih, da se je Nemčijo posrečilo pridobiti Poljsko za kolonialno propagando, ki jo misli nemški kancler Hitler v svojem govoru dne 30. januarja v državnem zboru sprožiti. Polkovnik Beck se je zelo zažetonno izrazil, da »želi sodelovati z drugimi narodi, ki imajo kolonije«, česar ni mogoče drugače razumeti, kakor da želi Poljska del svojega judovskega prebivalstva preseliti drugam.

Ribbentrop v Varšavi

„Poljska z Nemčijo toliko,
kolikor Nemčija s Poljsko“

Varšava, 25. jan. AA. DNB: Nemški zunanji minister v. Ribbentrop je danes s svojo soprogo odpotoval na dvodnevno bivanje v Varšavo. Stanek v. Ribbentropa in Becka bo danes popoldne. Zvečer bo poljski zunanji minister Beck priredil banket na čast svojemu gostu. V četrtek bo

Tri slike iz obkoljene Barcelone

Czaky obišče Belgrad

Jugoslavija — Madžarska

Rim 25. januarja. TG. Vsi italijanski listi poročajo v zvezi s konferenco v Belju, da bo madžarski zunanji minister, grof Czaky, v kratkem obiskal Belgrad, kjer se bodo dokončno uredili prijateljski odnosi med obema sosednjima državama, kot je bilo sklenjeno že v Belju. Ta vest na uradnem mestu doslej še ni bila ne potrjena in ne zanikana. V Rimu pravijo na mero-dajnih mestih, da bi to potovanje prišlo v poštev, kakor hitro se v mesecu februarju grof Ciano vrne iz Varšave.

Dr. Kundt podtajnik češke vlade

Praga, 25. jan. dl. Voditelj češkoslovaških Nemcev dr. Kundt je bil imenovan za državnega podtajnika za nemško manjšino v češkoslovaški vladi. Njegovo imenovanje je rezultat razgovorov čsl. zunanji. ministra dr. Chvalkovskega v Berlinu.

Kriza vlade v Turčiji

Ankara, 25. jan. AA. Anatolska agencija: Ker je vlada Dželala Bajarja odstopila, je predsednik republike Ismet Ineni povelil mandat za sestavo nove vlade dr. Refiku Saidanu, carigradskemu narodnemu poslancu in notranjemu ministru v prejšnji vladi. Nova turška vlada se bo še nocoj predstavila narodni skupščini.

Kdo bo kalif Islama

Ankara, 25. jan. AA. Minister za zunanje zadeve je v zvezi s poizkusom obnovitve kalifata v Kairu dejal,

da je Turčija republika ter da zaradi tega ne more biti govora, da bi postal predsednik turške republike kalif. Turčija smatra, da je vprašanje kalifata notranja zadeva zainteresiranih držav. Kalifat sam pomeni zastarelo ustnovo, ki povzroča samo nesreče in ne prinaša nobenih koristi. Minister je naglasil, da Turčija goji velike simpatije napram Egiptu in njegovemu mlademu kralju, da pa pri vsem tem vprašanje kalifata lahko izpade nespornost za muslimanskimi državami. Minister je svojo izjavo zaključil z besedami, da bo Turčija na tem vprašanju tudi dalje zainteresirana.

Dinastija Kaganovičev

Moskva, 25. jan. TG. Pri zadnjih spremembah v vodstvu komisarijato in podkomisarijato je bil imenovan za podkomisarija za zunanjo trgovino Julij Kaganovič, tretji od bratov Kaganovičev, ki so v sovjetski Rusiji zasedli važna mesta okrog Stalina. Najstarejši Kaganovič, Lazar, je najbolj znan med njimi, je ob Stalinu drugi tajnik komunistične stranke in komisar za težko industrijo in za železniški promet. Drugi brat, Mihael, je ljudski komisar za letalsko industrijo in član izvršnega odbora stranke. Sedaj je prišel na pomembno gospodarsko mesto že tretji brat, Julij, tako da »dinastija Kaganovičev« obvlada najvažnejša poveljujoča mesta v sovjetskem gospodarstvu.

Nemci se pogajajo s Sovjeti

Pariz, 25. jan. TG. V Moskvo je prišlo 15 članov močne nemške trgovinske odposlanstva, ki naj s sovjetsko vlado sklene trgovinsko pogodbo. Prihod nemške skupine diplomatov ni preveč presenetljiv, ker je znano da Nemčija navzlic svojemu političnemu nasprotju do sovjetske Rusije vendar le ne želi prekiniti zvez s to deželo. Toda padlo je oči, da so bili Nemci sprejeti z največjo ljubeznivostjo in da jih povsod spremlja največja pozornost sovjetskih oblastí. »Tempo« pristavlja, da je z ozirom na dejstvo, da med Nemčijo in sovjetsko Rusijo dejansko ni nobene izmenjave blaga, bivanje nemške trgovinske delegacije v Moskvi bolj političnega, kakor gospodarskega značaja. Isto velja tudi za trgovinska pogajanja med Poljsko in sovjetsko Rusijo. Za to govori tudi dejstvo, da so sedaj kar nenkrat v Moskvi mnogo manj zaskrbljeni glede bodočih razvojov ukrajinskega vprašanja, kot pred nekoliko tedni.

Velik rop v Zagrebu

Zagreb, 25. jan. b. V Dubraviški vasi so prišli v trgovino Antona Paršića trije neznaní zakriti razbojniki. Trgovca so zvezali in se spravili na blagajno. Ker pa so medtem prišli nekateri kmetje, so razbojniki zvezali še ter izropali blagajno. Odneli so zlatnine in denarja v skupni vrednosti 200.000 din ter nato pobegnili. Orožniki so takoj uvedli preiskavo, vendar pa za zločinci ni sledu.

v. Ribbentrop obiskal predsednika ministrskega sveta in maršala Rydz-Śmigłyja, isti dan opoldne pa bo sprejel pri predsedniku republike.

Varšava, 25. jan. AA.: O priliki obiska nemškega zunanjega ministra v. Ribbentropa v Varšavi današnje dopoldansko varšavsko časopisje posveča temu dogodku številne članke. »Dobri Vječeri« na primer piše: Stališče Poljske do Nemčije je bilo prej določeno od strani zunanje ministra Becka, ki je izjavil: »Naše stališče do Nemčije in njenih vprašanj bo točno takšno, kakor stališče Nemčije do Poljske«. V Evropi je bila poljsko-nemška izjava preizkušena in je pokazala svojo vrednost za obe državi, kakor tudi za vso Evropo. Zagotovila je mir na mejah, ki so se prej zdele najbolj nevarne.

Na Daljnem vzhodu

Japonski uspehi v Kvangsiju
Armada Čankajškovega sina

Cungking, 25. jan. b. Japonske čete so zavzele otok Vajčaj v pokrajini Kvangsi. To zavzetje predstavlja prvi poskus za izkrcanje večjega kontingenta čet na zahodni obali, o katere nameravajo Japonci ogroziti otok Hainan.

Sanghaj, 25. jan. b. Najstarejši sin generala Čankajškega Čungčingko organizira v pokrajini Kiangsi novo armado. Njega smatrajo za poveljnika prostovoljnih sil narodnega pokreta pokrajine Kiangsi. Člani njegove armade so moški v starosti od 18. do 36. leta, ki so izvežbani v najmodernejšem vodstvu vojne. Dosele je njegova armada dala že 10.000 mož na razna bojišča. Sin maršala Čankajškega je star 30 let in je dovršil univerzo v Moskvi, pred nekaj leti pa se je vrnil nazaj na Kitajsko ter stopil v vojaško službo.

Po nesreči — zločin

Frankfurt, 25. jan. AA. (DNB) Na neki železniški postaji na progi med Bad Nauhainom in Bubachom se je pripetila nesreča, ki je zahtevala dve človeški žrtvi. V kupeju se je vozil oče s svojim petletnim sinom. — Neposredno pred odhodom vlaka je stopil in kupe v svojo naglico nek potnik in vrgel svoj težki kovčeg v mrežo nad sedežem. V tem trenutku je že vlak potegnil in težki kovčeg je padel z mreže na petletnega dečka in ga na mestu ubil. Oče tega dečka je razjarjen potegnil nož in zabodel potnika. Nesrečni oče se je sam javil oblastem.

Farinacci v Berlinu

Berlin, 25. jan. AA. Havas: Italijanski minister brez listnice Farinacci je prišel danes popoldne ob 9.50 v Berlin. Na kolodvoru ga je sprejel in pozdravil oblastni vodja Streicher. V spremstvu drugih odličnih osebnosti bosta oba voditelja protijudovskega gibanja imela nocoj govor na zborovanju, ki bo prirejeno v športni palači v Berlinu. Pravijo, da bo italijanski minister Farinacci prisostvoval v ponedeljek tudi prvi seji Reichstaga.

Drobne novice

Bratislava, 25. jan. AA. DNB: Slovaška vlada je izdala odredbo, da se razpustijo komunistična, češka socialistična, nemška socialistična ter židovska socialistična stranka.

Belgrad, 25. jan. AA. Bolgarska telegrafna agencija: Major Sava Genou je imenovan za bolgarskega vojaškega odposlanca v Belgradu.

Rim, 25. jan. AA. (Stefani) Bolgarski kralj Boris, je obiskal v Beneški palači Mussolinija, s katerim se je 2 uri prisrčno razgovarjal.

Vatikan, 25. jan. AA. (Stefani) Sv. oče Pij XI. je sprejel danes dopoldne v zasebno avdienco parmsko vojvodino in njene starše, vojvodo Alberta, Evgena Württenberskega z vojvodino in princa Ruprechta Bavarskega s princezino.

Belgrad, 25. jan. AA. Ministrski predsednik in zunanji minister dr. M. Stojadinović je sprejel danes v svojem kabinetu v zunanjem ministrstvu turškega poslanika na našem dvoru Ali Hajdar Aktaja in grškega poslanika Bibica Roseti.

Santiago de Chile, 25. jan. AA. (Havas) Po vestih iz Talke je nocojšnji potres zahteval 10 smrtnih žrtev, 25 ljudi pa je bilo ranjenih.

Varšava 25. jan. AA. Pat: Silen požar je upepelil železarno »Stojabło« v Minsku. Škoda cenijo na 400.000 zlotov.

Povečanje trgovine z Italijo

Ljubljana, 25. januarja 1939.

Z veseljem je naša javnost vzela na znanje, da se bo povečalo sodelovanje med našo državo in Italijo posebno na gospodarskem polju. Struktura gospodarstva obeh držav je taka, da si obojima lahko od tega sodelovanja znatni koristi. Kakor smo že vedno z velikim delom našega kmetijskega in lesnega izvoza navezani na Italijo, tako je tudi naša država najbližnji trg za zelo razvito italijansko industrijo.

Ker so kontingenti za našo trgovino z Italijo bili določeni že lani za vsa leta 1939 (povečali so se od 1938 na 1939 za naš uvoz v Italijo za 77 na 257 milij. lir), je pričakovati, da bo prišlo do revizije kontingentov v tej smeri, da bo povečan še bolj naš izvoz v Italijo. Za to govori tudi ugodno stanje našega kliranga z Italijo, ker se je v zadnjih mesecih saldo v našo korist zmanjšalo na 12.13 milij. dinarjev, tako da na strani plačilnega prometa ni nobenih težav za nadaljnje povečanje trgovine med obeh državama.

Posebno slovensko gospodarstvo, ki vzdržuje že stoletja stare stike z italijanskim trgovim, pričakuje od izboljšanja trgovine povečanja izvoznih možnosti v Italijo, za kar pride v prvi vrsti v poštev naš les poleg raznih kmetijskih proizvodov.

Stanje Narodne banke

Izkaz Narodne banke za 22. januar kaže naslednjo sliko (vse v milij. din. v oklepajih razlika v primeri z izkazom za 15. januar):

Aktiva: Zlato v blagajnah 1.899.9 (+0.3), zlato v inozemstvu 10.8, skupna podlaga 1.910.7 (+0.3), devize izven podlage 500.97 (+3.15), kovani denar 354.26 (+9.4), posojila: menična 1.666.9 (-9.6), lombardna 38.7 (-4.9), skupno posojila 1.705.6 (-14.5) prejšnji predjudi državi 1.627.8 (+0.05), vrednostni papirji 265.1 (+9.1), razna aktiva 2.052.9 (-42.7).

Pasiva: Bankovci v obtoku 6.440.85 (-145.9), drž. terjatve 39.1 (-3.6), žirovni računi 1.364.9 (+84.8), razni računi 986.8 (+14.14), skupno obveznosti po vidu 2.390.8 (+95.36), obveznosti z rokom 30.0, razna pasiva 232.1 (+15.6).

Obtok in obveznosti po vidu 8.831.66 (-50.56), skupna podlaga s premijo 2.455.3 (+0.4), od tega samo zlato v blagajnah s premijo 2.441.4 (+0.4), skupno kritje 27.80 (v prejšnjem izkazu 27.63%), od tega samo kritje z zlatom v blagajnah 27.64 (27.48) %.

Izkaz kaže novo znatno razbremenitev banke, saj se je obtok bankovcev zopet znatno zmanjšal. Od novega leta sem se je obtok bankovcev zmanjšal za skoro pol milijarde dinarjev (točno za 479.85 milij. din.), istočasno so narasle tudi naložene na žiro pri Narodni banki za 284.9 milij. din.

Med aktivni se je v neznatni meri povečala podlaga. Znatno pa se je zmanjšal devizni zaklad: za 52.54 milij. din., obenem pa tudi razna aktiva, med katerimi se nahajajo tudi devize: za 94.52 milij. din.

Tudi posojila banke izkazujejo stalno zmanjševanje. Tako so od 1. do 22. januarja menična posojila zmanjšala za 40.76 milij., lombardna pa za 24.92 milij., torej skupno posojila za 65.7 milij. din., kar je prav znatna vsota.

Končno nam je omeniti še, da je banka od 15. do 22. januarja 1939 povečala svoj portfelj vrednostnih papirjev za 9.1 na 265.1 milij. din.

Zaradi stalnega zmanjševanja obtoka bankovcev se je tudi odstotek kritja izboljšal od 27.22 dne 31. decembra 1938 na 27.8 dne 22. januarja. Pri tem se je samo zlato kritje povečalo od 27.20 na 27.64 %.

Napet, vesel in vsebinsko pester film o nerazdružljivem prijateljstvu, o ljubezni, o rafiniranih ženskah itd.

Dolores del Rio in Richard Dix

Danes premiera ob 16., 19. in 21. uri

Vražja mornarja

KINO UNION Telefon 22-21

Stanje naših kliringov

Po sporočilu Narodne banke je bilo stanje naših kliringov naslednje na dan 21. januarja 1939 (v oklepajih razlika v primeri s stanjem dne 14. januarja 1939):

Aktivni kliringi: Nemčija 26.349.000 (-850.000) mark, Italija 12.126.000 (-7.153.000) din, Turčija 18 milijonov 440.000 (-31.000) din, Poljska 5.779.000 (+2.036.000) din, Bolgarija 1.779.000 (-10.000) din in Španija 2.935.000 pezeta.

Pasivni kliringi: Češkoslov. 136.127.000 (-1 milij. 544.000) prok, Švica 3.099.000 (-69.000) švic. frankov, Belgija 2.330.000 (-14.000) belg. frankov, Madžarska 16.816.000 (-2.428.000) din in Rumunija 13.799.000 (2.005.000) din.

Tako aktivni kot pasivni kliringi izkazujejo zmanjšanje salda. Med aktivnimi kliringi je omeniti še nadaljnje znižanje aktivnega salda v prometu z Italijo in zmanjšanje kliringskega salda z Nemčijo za 11.8 milij. na 363.3 milij. din.

Pogajanja z Nemčijo. Dne 26. januarja 1939 se bo začela pogajanja med našo Narodno banko in Reichsbankom glede raznih vprašanih plačilnega prometa med obeh državama. Našo državo bo zastopal viceguverner Narodne banke g. dr. Ivo Belin, verjetno pa bo prisel v Berlin tudi upravnik Zavoda za pospeševanje znanje trgovine, g. dr. M. Petrovič, ki bi imel iz Pariza naravnost odpotovati v Berlin.

Vpisi v trgovinski register: Arbor, lesna trgovina in industrijska družba z om. zavezo, Ljubljana, glavica 200.000 din, poslovojni: Reschitz Anton in Grassi Peter; Mitroprodukt, srednjeevropska družba za predelovanje deželnih pridelkov z om. zavezo, Ljubljana, glavica 200.000 din, poslovojni: dr. Ražem Ivo, Zagreb-Ljubljana in Lietz Karel, Bičar Anton, trgovina s tekstilnim blagom na debelo, družba z omeji. zavezo, Ljubljana, glavica 250.000 din, poslovojni: Bučar Anton in Schmieger Henrik, oba iz Ljubljane, Ferencak & Setine, trgovina z manufakturami, konfekcijo in modo na drobno, Maribor, Aleksandrova cesta 30, Benko Josip ml., trgovina z govejo živino itd. na veliko, Jakov Anton, trgovina in izvoz živine na veliko itd., Stična, Klepeč & Kapač, podjetje za stojičarstvo, Strmec pri Laškem. — **Izpremembe:** Greinitz, industrija železa, d. d., Muta; izbrisan je član uprave dr. Juvan Alojzij, Ivan Jelacin, Ljubljana; vpisana je prokura Skufce Anice, Svilob, Zgornja Šiška; firma se izpremeni v Condor, trgovska družba z om. zavezo, izbrisana sta poslovojni Premelj I. Ladislav in Sirc Vinka, vpisan pa Engle Walter, trgovec v Mariboru.

Nova Banka v Belgradu. »Privredno kreditno društvo zadruga z omejeno zavezo v Zemanu se pretvori v delniško družbo in prenese svoj sedež v Belgrad. Glavnica bo znašala 10 milij. din. Ustanovitelji družbe so: Lj. Antič, Is. Bogdanovič, odvetnik J. Boškovič in drugi.

Gospodarstvo

Izvoz lesa v letu 1938

Po podatkih iz Belgrada se je zmanjšal naš izvoz lesa od leta 1937 na 1938 od 1.208.004 tone na 1.015.899 ton, v vrednosti pa od 1.133.1 na 891.1 milij. din. Po količini se je torej izvoz zmanjšal za 15.9%, po vrednosti pa za 22.34%.

Povečanje izvoza od 1937 na 1938 izkazuje samo izvoz v Madžarsko, Maroko, Nemčijo in Španijo, dočim je izvoz v ostale države znatno padel. Nadalje je iz statistike razvidno, da so Nemčija, Italija in Madžarska vzele 67.9% vsega našega izvoza lesa. Naslednja tabela nam kaže pregled izvoza lesa po vrednosti v posamezne države v letih 1937 in 1938 v milij. din:

	1937	1938
Nemčija	216.0	159.3
Italija	191.3	848.9
Anglija	122.0	228.0

Madžarska	75.8	79.7
Grčija	44.2	43.9
Argentina	37.8	41.6
Nizozemska	24.2	42.4
Češkoslovaška	18.7	27.3
Egipt	16.3	30.4
Avstrija	13.9	37.7
Maroko	13.8	13.0
Alžir	12.3	21.2
Tunis	11.4	13.9
Francija	9.8	23.3
Švica	9.5	15.2
Palestina	9.1	9.7
Belgija	6.9	23.7
Albanija	6.2	5.8
Malta	3.5	5.1
Španija	0.9	0.7
Ostale države	47.0	63.6

Rudarska in topilniška proizvodnja

Po uradnih podatkih ministrstva za gozdove in rudnike je znašala v mesecu decembru naša rudarska proizvodnja (v oklepajih navajamo podatke za november 1938): črni premog 39.023 (39.172), riavi premog 358.929 (366.870), lignit 126.165 (128.490), nafta 84 (121), železna ruda 45.192 (54.000), kromova ruda 2.797 (3.837), boksit 15.709 (28.263), pirat 12.593 (13.183), bakrena ruda 86.989 (78.613), svinčeno-cinkova ruda 80.907

(74.132), svinčen koncentrat 7.848 (7.892), cinkov koncentrat 5.770 (5.744), kromov koncentrat 899 (994), magnezit 3.393 (5.541) ton itd. Topilniška proizvodnja je dala v decembru naslednje rezultate (v oklepajih podatki za november): surovo železo 5.725 (8.211), baker 4.544 (4.521), svinčev 591 (601), cink 422 (403), elektrolitični baker 923 (756) ton, zlato 57.56 (55.33) kg in srebro 21.05 (57.54) kg.

Trgovina s Francijo

Francosko-jugoslovanska kmetijska zbornica. V trgovinskem sporazumu med našo državo in Francijo z dne 14. decembra 1937 je bila določena med drugim tudi ustanovitev stalne mešane trgovinske komisije. Ta komisija je med drugim lani predlagala ustanovitev francosko-jugoslovanske kmetijske zbornice, ki naj bi imela sedež v Belgradu in v Parizu. Lani je bil že tudi izdelan načrt pravil za tako zbornico, v kateri naj bi sodelovali: kmetijsko ministrstvo, Glavna zadruga zveza in kmetijske zbornice. Na osnovi teh pravil, po katerih naj bi bila ta zbornica bolj posvetovalni organ zainteresiranih ministrstev, je sklican ustanovni občni zbor te zbornice v Belgradu dne 1. februarja 1939 ob 10. dopoldne v Zadrugnem domu v Frankopanovi ulici 15.

Nova družba za francosko-jugoslovansko trgovino. Iz Pariza poročajo, da je tam bila ustanovljena družba »Société d'Expansion Commerciale Franco-Yougoslave« skrajšano »Secofec«. Družba ima glavno pol milijona frankov ter bo skrbela za pospeševanje trgovinskih in industrijskih odnosov med Francijo in Jugoslavijo. Med ustanovitelj družbe so: Banque Nationale Française du Commerce, Banque Transatlantique in Société Européenne d'Etudes et Entreprises.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini prot. tvrdke »Ljubljanski oblačni bazar«, družba z om. zavezo v Ljubljani, Mestni trg 6, narok za sklepanje poravnave 7. marca, prijavitelj terjatve do 18. februarja, nadalje je uvedeno poravnalno postopanje o imovini Dolinska Karla, posestnika in krojaškega mojstra v Mokronogu št. 31, narok za sklepanje o poravnavi bo 25. februarja, terjatve je prijavitelj do 15. februarja 1939.

Iz češkega gospodarstva

Češka valuta. Češkoslovaška Narodna banka objavlja, da je treba vpoštevati pri presojanju notice češke valute v inozemstvu, da obstoja načelna razlika med tečajem izplačila na Prago, t. j. med tečajem češkoslovaške devize in tečajem češkoslovaških bankovcev. Tečaj izplačila na Prago (t. j. devize Praga) je stalen in odgovarja zakoniti pariteti čsl. valute. Tehnično čsl. narodna banka popolnoma obvlada tečaj izplačila na Prago. Kar se tiče češkoslovaških bankovcev, je vedeti, da obstoja še dalje časa prepoved uvoza in izvoza. Vključ tej prepovedi pa prihajajo čsl. bankovci še vedno po raznih tihotapskih poteh v inozemstvo in predstavljajo tako protizakonito utekli kapital. V zvezi s prepovedjo zopetnega uvoza v Češkoslovaško zanje v inozemstvu ni nobene zakonite porabe in je tedaj popolnoma razumljivo, da njen tečaj pada pri pomembnejši ponudbi. Zato ni razloga presojati tečaja češke valute po tečaju za bankovce v inozemstvu, ker je merodajen samo tečaj izplačila na Prago. V zvezi s tem opozarjamo še enkrat naše čitatelje, da je dovoljeno v Češkoslovaško uvoziti samo 300 kron češkoslovaških plačilnih sredstev) v kovancih ali v bankovcih po 10 ali 20 kron).

Češkoslovaški kliringi. V primeri s koncem leta 1937 je bilo stanje češkoslovaških kliringov na koncu leta 1938 naslednje: aktivni kliringi: Nemčija 3.5 (20.5) milij. mark, Jugoslavija 145 (144) milij. kron, Turčija 69 (52.3) milij. kron, Bolgarija stari račun 7.6 (8.1) milij. levov, Italija splošni račun 27.2 (9.9); pasivni kliringi: Grčija 12 (12) leta 1937 še aktiven saldo za 31.2), Madžarska 27 (22), Bolgarija nov 13.4 milij. levov, v kliringu obstoja poseben račun Anglobanka, ki je aktiven za 43 milij. levov, Italija poseben račun — (50.5) in račun premog-turistika 7.9 (7.9) milij. kron.

Trgovinski sporazum Češkoslovaške z Madžarsko. Iz Praga poročajo, da je češkoslovaški ministrski svet odobril trgovinski sporazum med Madžarsko in Češkoslovaško. Po tem sporazumu bo Madžarska dobavila Češkoslovaški nadaljnjih 50.000 stotov koruze in 200.000 stotov riavega premoga, dočim bo Češkoslovaška izvozila na Madžarsko 1.6 milij. stotov rezanega lesa in drv ter za 3.5 milij. kron industrijskih izdelkov.

Napredek madžarskega rudarstva. Od 1. 1937 na 1938 se je bruto-vrednost madžarske rudarske proizvodnje povečala od 180.75 na 200.39 milijonov pengő. Posebno je narasla produkcija železne rude, zmanjšala pa se je madžarska proizvodnja železa od 35.794 na 33.519 vagonov. Najmlajši zemeljski proizvod Madžarske je nafta, katere pridobivajo že veliko v krajih Bükksek in Lispe. Na koncu leta 1938 je znašala dnevna produkcija v Lispe 22 vagonov. Madžarski strokovnjaki računajo, da že sedaj krijejo z domačo proizvodnjo tretjino potrebe, do konca leta bo pa izkoriščenje teh sond pripomoglo, da Madžarski ne bo potreben več uvoz. V zvezi s tem je narasla tudi produkcija zemeljskega plina.

Angleška banka. V dobi od 12. do 19. januarja 1939 je obtok bankovcev padel za 7.69 na 407.95 milijonov frankov.

tem pa so vladale na področju gospodarstva naravnost brezupne razmere. Taka je bila dedščina, ki jo je vlada g. Metaksasa prevzela ob svojem nastopu. Poglejmo sedaj dejstva dve in polletne vlade g. Metaksasa na raznih področjih gospodarstva in socialnega življenja Grčije.

Metalna podlaga grške narodne banke se je znižala v zadnjih dveh letih pred nastopom novega režima za 55.866.845 zlatih frankov (1 zl. frank = 15 dinarjev), kar je povzročilo katastrofalen padec dražme. Ze na kraju prvega leta pa se je posrečilo g. Metaksasu povečati metalno podlago za 19 milij. zl. frankov. zalogo deviz pa krajem leta 1937 za 53.314.000 zl. frankov. Državni proračuni so izgledali takole:

	1935/36	1936/37	1937/38
Skupni dohodki	12.640	15.475	16.664
Skupni izdatki:			
državni dolгови	1.854	1.856	2.000
pokojnine	946	1.186	1.327
plače: prosveta	814	880	900
pošta, brzoj. tel.	280	294	296
vojaška	701	710	741
javna varnost	513	564	597
ostale službe	966	1.041	1.063
redni izdatki za vojsko	1.102	1.389	1.524
izred. izdatki za vojsko	703	1.180	1.263
begunci	76	126	118
narodno zdravje	136	210	164
socialno skrbstvo	268	435	656
javna dela	725	893	620
ostali izdatki	1.811	1.782	1.664
primanjkljaj prejšnj. let	1.745	2.929	3.731
	12.640	15.475	16.664

Z za javna dela najetjem posojilom v višini 1750 milij. draham je novi režim v teku dveh let

Borze

Ljubljana, dne 25. januarja.

Denar

Angleški funt 238 oz. 258

Nemški čeki 13.80

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt neizpremenjen na 236.10—239.90.

Tudi nemški čeki so ostali neizpremenjeni na 13.70—13.90. Za termine pa so beležili v Zagrebu: za konec januarja 13.69—13.89, za sredo februarja 13.6250—13.8250, za konec februarja 13.59 do 13.79, za sredo marca 13.55—13.75.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 4.790.092 din, v Belgradu 5.108.000 din. Nadalje izkazuje Belgrad v efektih 780.000 din prometa.

Ljubljana — Tečajna primom.

Amsterdam 100 h. gold.	2373.50—2411.50
Berlin 100 mark	1761.12—1778.88
Bruseli 100 belg.	742.75—754.75
Curih 100 frankov	995.—1005.—
London 1 funt	205.55—208.75
Newyork	4379.25—4439.25
Pariz 100 frankov	115.90—118.20
Praga 100 kran	150.95—152.45
Tret 100 lir	231.45—234.55

Curih. Belgrad 10, Pariz 11.705, London 20.71, Newyork 443.0625, Bruselj 74.875, Milan 23.30, Amsterdam 239.45, Berlin 177, Stockholm 106.65, Oslo 104.5, Kopenhagen 92.50, Praga 15.17, Varšava 83.75, Budimpešta 87, Atene 3.775, Carigrad 3.60, Bukarešta 3.40, Helsingfors 9.135, Buenos-Aires 101.875, Sofija 5.40.

Vrednostni papirji

Vojna škoda

v Ljubljani 473.50—475.50

v Zagrebu 474 —476

v Belgradu 474 —475

Ljubljana: Drž. papirji: 7% inv. posojilo 99.25 do 100.25, agrariji 61—62, vojna škoda promptna 473.50—485.50, beglške obveznice 90—90.50, dalmat. agrariji 89.50—90.50, 8% Blerovo posojilo 97 do 99, 7% Blerovo posojilo 91.75—92.75, 7% posojilo Drž. hip. banke 99—100, 7% stab. posojilo 98—99. — Delnice: Narodna banka 7.725—7.800, Trboveljska 182—190.

Zagreb. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 99.50—100.50, agrariji 60.50—62.50, vojna škoda promptna 474—476, beglške obveznice 90—91, dalm. agrariji 89.50—90, 4% sev. agrariji 60—61.50, 8% Blerovo posojilo 97 denar, 7% Blerovo posojilo 91.50 denar, 7% posojilo Drž. hip. banke 99 denar, 7% stab. posojilo 97 denar. Delnice: Priv. agrarna banka 225 denar, Trboveljska 190 blago, Gutmann 37.50—40, Osej. gladk. tov. 75—76 (75, 76), Osejska livarna 175 blago, Jadranska plova 320 denar.

Belgrad. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 100 denar, agrariji 61.50—62, vojna škoda promptna 474—475 (475), beglške obveznice 90—90.50 (90.75), dalm. agrariji 89.50—90 (90), 4% sev. agrariji 59.25 denar, 8% Blerovo posojilo 98.25—98.75 (98.50), 7% Blerovo posojilo 91.50 do 92. — Delnice: Narodna banka 7.800 blago (7.750), Priv. agrarna banka 231.50 denar (233).

Žitni trg

Novi Sad. Karuza bač. paritet Vršac Indija 100—101, bač. paritet Vršac, Indija sušena 112—113. Tendanca neizprem. Promet srednji.

Živinski sejmi

Mariborski sejem 24. januarja. Prignanih je bilo 5 konj, 6 bikov, 56 volov, 191 krav in 8 telet, skupaj 266 glav. Cene: debeli voli 1 kg žive teže 4—5 din, poldebili voli 3.50—4.25, plemenski voli 4—5.50, biki za klanje 3—4.50, klavne krave debele 3.50—4.50, plemenske krave 3—4.50, krave za klobasarije 2—3, molzne krave 3.50—4.75, breje krave 3.25—4, mlada živina 3.75—4.75, teleta 4 do 6 din. Prodanih je bilo 125 kom. — Mesne cene: volovsko meso I. vrste 1 kg 10—12 din, II. vrste 8—10, meso od bikov, krav, telic 6—12, teletje meso I. vrste 13—14, II. vrste 8—10, svinjsko meso sveže 12—14.

KINO SLOGA, telefon 27-30

ob 16., 19. in 21. uri

Plačl Vam bom

V borbi proti gangsterjem zloglasnega članskega podzemlja! Izredno napeto film. delo

Izboljšanje deviznega položaja na Madžarskem. Pred nedavnim je sporočila Madžarska narodna banka, da bo zopet začela delno transferirati dividende v inozemstvo. Ta ukrep je pripisovati izboljšanju madžarske plačilne in devizne bilance.

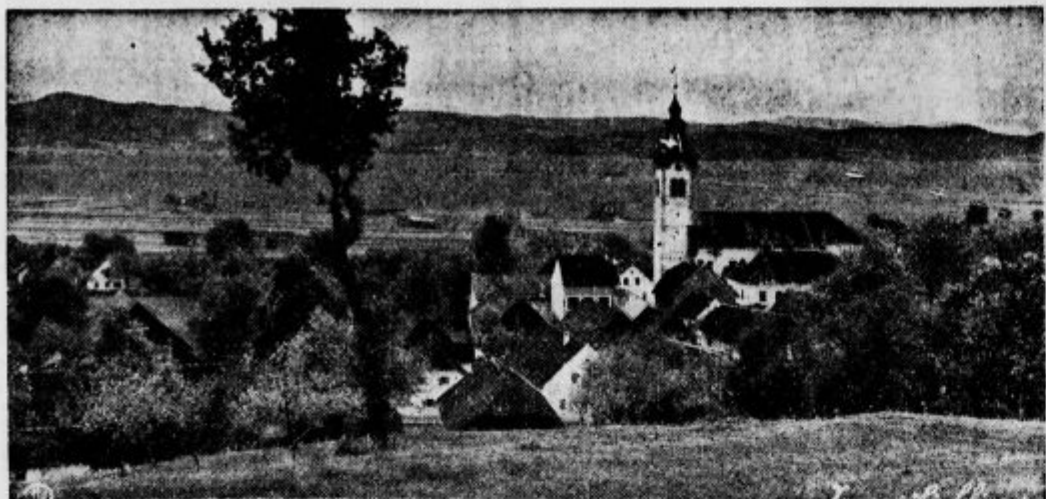
in pol takorekoč spremenil gospodarski obraz Grčije. Poleg tega pa je posegel globoko v socialno življenje grškega delavca in utrdil narodno obrambo, o čemur se more danes prepričati vsak, ki brskajoč po starih razvalinah Grčije ni izgubil vsakega stika z življenjem.

Plačilna bilanca Grčije kaže za leto 1937-38 naslednjo sliko:

Aktiva: zl. frankov (milijoni)	
Izvoz blaga	269.038
prihranki izseljencev	91.245
posredstvo	25.008
posred. bank z inozemstvom	873
grški kapital, investiran v tujini	26.500
kuponi državnega zaklada	11.314
rač. banke	5.390
ostala	102.787
tujski promet	23.500
	555.655

Pasiva: zl. frankov (milijoni)	
uvoz blaga	417.422
potrošnja v tujini	11.117
dividende tujega kapitala	16.000
državne potrebe	24.422
javni dolgovi	22.516
amortizacija starih dolgov	3.021
nakup ladij	45.020
ostala	15.137
zavarovalne premije	1.000

Pod kraljestvom Krima

Ig pri Ljubljani

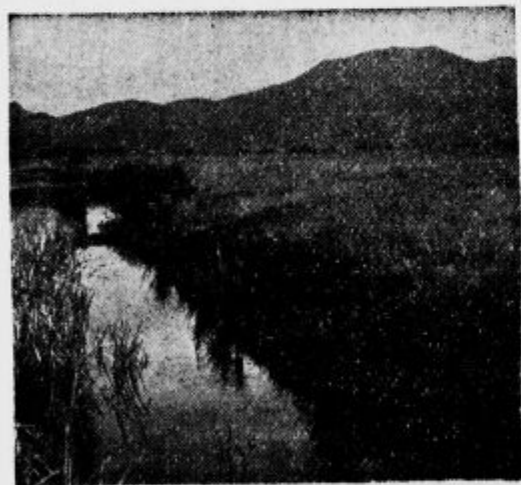
Foto Vekoslav Kramarič

Malo je tako lepih pokrajin v Sloveniji kakor je dve uri hoda od Ljubljane Ig ob širokem vnožu Mokrca na eni in Krma na drugi strani, ki ju globoko reže lški Vintgar. V desetletjih po vojni je postala ta romantična in sončna globel paradiz ljubljanskih izletnikov, ki so si ob žuboreči vodi pod senco mogočnih gozdov nad ogromnimi skalami napravili že dokaj ličnih weecend-hišic. Od tod so prava gorska pota na desno na rakišsko, bloško in loško visoko planoto, na levo čez »Krvave pečice« v turjaško in velikološko ter robsko območje. Ig sam pa, ki odpira dohod do te naravne lepote dolinskega Krasa, je postavljen na ostro mejo med visoko gorsko bariero in širnim Ljubljanskim vasi, ki je ko široko morje luči, zelenja in modrine, ter je ljubko razvrščen okoli starega grada iz turjaških časov. Kaj pa pomenita sloveči Kureček in Golo nad Igom pozimi za smučarje, pa naši ljubitelji športa sami predobro vedo.

Ižanske znamenitosti

Hiša, kjer zborujejo in modrujejo občinski možje, je prastari grad Thurnigg, ki ga še danes ljudstvo imenuje »Trneček«. Malokdo pravi »grem v občinsko pisarno«, pač pa »grem na Trneček« ali pa »grem v kasarno«, ker je tu že dolgo dobo let tudi orožniška postaja. Iz tega gradu so izšli ižanski plemiči »von Igge«. Prvič se omenja ta grad leta 1251. Zadnjega plemiča Mihaela von Igge je odkril Valvazor. Plemič Mihael je bil duhovnik in je leta 1495. prejel beneficij na Dobu, postal leta 1511. škofjski vikar v Ljubljani ter šel leta 1518. za župnika na Dob. Lastniki tega gradu so se zelo pogosto menjavali. V času Valvazorjeve »Ehre des Herzogtums Krains« so bili gospodari tega gradiča grofje Engelshaus, kakor tudi druge velikega ižanskega gradu Sonneck, ki je bil pozneje do prevrata last turjaških grofov, danes pa je last gospoda Jožefa Palme. »Trneček« je prešel v last občine Ig s kupno pogodbo dne 18. novembra 1899., ko je bil župan Martin Zdravje, in sicer od takratnega lastnika, nekdanjega ižanskega župana Antona Komurja, za 2800 goldinarjev, s pripadajočim vrtom in malo zemljiško parcelo za 200 goldinarjev. Pogodba je bila napravljena še istega dne pri notarju Ivanu Gogali v Ljubljani. Deželni glavar je bil ta čas Detela. Torej samo ljubljanski župan se more postaviti s tako starim rotovžem kot je ižanski.

Ig ima tudi svoje okraje, kakor kako veliko mesto. Najimnitnejši so: Zabrav, Benetke, Insel, Banija, Stari trg, Na plac itd., ima pa tudi razne ulice, od katerih je najznačilnejša Hrenova ulica, dalje »na šermuc« itd. Ima pa Ig tudi svoj »Seufzer-Aleek« ali po naše »revored« zdihljajev. Je pa ta revored že novejšega datuma in se ro-

Barje s Krimom

Foto Vekoslav Kramarič

mantično vije po lepem gozdiču okoli Palmetovega gradu, ki predstavlja park, kakor jih vidiš samo v Nemčiji ali v Angliji.

Ižanci niso udani pijaci

Statistični podatki nam povedo, da so Ižanci zelo zmerni ljudje in da so zločini med njimi redki. V letu 1938. ni bilo v vsej občini občini, ki je le malo, to je za 200 ha manjša od Velike Ljubljane — šteje namreč 6290 ha, 74 a in 27 m², na katerih je 14 vasi s 557 hišami in 1098 gospodarskimi poslopji ter 2800 prebivalci — niti enega kriminalnega primera. Na raznih globah, večidel zaradi cestnih prestopkov, so plačali Ižanci lani vsega 1100 din, monopolski kazni sta bili za beleženi samo dve, vsaka po 100 din. Ponoven dokaz, da so Ižanci vsestransko dostojni ter mirni ljudje. Nikakor pa jim ni pri srcu mitnica, s katero so še vedno v nekakem bojnem razpoloženju že od leta 1848. dalje, česar pa niso krivi Ižanci, pač pa Tone Krivanog, ki je takrat iskal »antikrista, frajost in konstitucij«.

Ižanci tudi ne pijejo mnogo, ker pride na osebo letno le dobrih 15 litrov vina, 9 decilitrov piva, 7 decilitrov žganja in niti ne ena šest-najstinka likerjev, med katerimi prevladuje grenki pelinkovec. Za tobak potroši vsak Ižanec letno povprečno 26 din. Prevladujejo med klobjedi »banovinske cigarete« Drava. Od lakote, preobede, pi-lace ali tobaka ni nihče umrl, prostovoljno pa je šla na drugi svet po dolgih letih le ena oseba. Ižanci so trdi, žilavi in samozavestni, pri tem pa zelo dobrodušni in kdor je le malo bival med njimi, se le težko loči od njih.

Nekaj statistike

V preteklem letu se je rodilo na Ižanskem 56 otrok, 29 dečkov in 27 deklic, od teh v ljubljanski bolnišnici 8 dečkov in 7 deklic. Prirastek je torej 19, ker je umrlo 37 oseb, 21 moških in 16 žensk, od teh je bil najstarejši moški star 86 in najstarejša ženska 82 let. Poročenih je bilo doma 21 parov, zunaj fare pa 1 par. Najstarejši ženin je bil star 39 let, najmlajši 20 let, najstarejša nevesta 31 let, najmlajša pa je imela komaj 17 pomladi.

V prekmorskih krajih je naših občanov po zadnji znani statistiki iz leta 1938. 453. Skoraj ni evropske države, kjer ne bi imeli Ižanci svojega zastopnika.

Ljudska izobrazba

Soli imamo dve. Na Igu je šola stara že nad 80 let. Druga šola je v lški vasi. Občina pa plačuje prispevek tudi šoli na Rakitni, kjer je vso-lana vasica Ustje, ki spada še pod občino Ig. To šolo obiskuje iz Ustja le eden otrok, za katerega plača občina letno 120 din, prihodnje leto pa se ta prispevek zviša na 147 din. Mlajši rod je pis-men 100%, starejši ljudje pa so nepismeni le do 3.8%. Med njimi je pretežna večina takih, ki so se pisanju že odvadili, ker vohče ne pišejo ali pa ne morejo pisati, ker imajo roke preutrujene od dela.

Koliko zakoljemo

Za pregled raznih živil, predvsem mleka in malinova, so plačali prodajalci 408 din. Torej je to dokaz, da vozijo Ižanci v Ljubljano dobro blago, dobre mere in vage. V občini se je pojelo 1 bika, 14 volov, 10 juncov, 27 krav, 94 telic, 35 telet, 1 ovca, 1 buša in 57 prašičev. Mnogo tega mesa pa je bilo prodanega tudi v sosedni občini Tomišelji in Želimi. Ni pa tu upoštevana zaklana živina, katero je kmet porabil za sebe, predvsem prašiče, katerih število lahko računamo na 500.

Druge številke

Za bolniškooskrbne stroške so plačali občani 11.800 din. Ugodno rešenih prošelj za odpis bolniš-ških stroškov je bilo 29 za skupni znesek 8700 din. Ubožnih listov je bilo izdanih 50. Pravdarska strast je nekoliko ponehala, vendar pa ima obči-na zabeleženih v preteklem letu pri občinskem posredovalnem uradu, kjer je župan kot razsodnik z dvema članoma uprave, še vedno 26 razprav, od katerih je bilo 6 rešenih negativno, ostalih 20 pa se je posrečilo ugodno poravnati. Tozadevno bi morda vedelo povedati sodišče kaj več, posebno pa »špetimer« na št. 28 v Ljubljani. Prijavljenih koles je 450, motornih vozil 16. V preteklem letu je bilo obravnavanih na občini 4865 aktov, ob koncu leta sta bila nerešena le dva akta. Res lepo število! Delavskih knjižic je bilo izdanih 26. davčnih 42, npravnstvenih spričeval 30 in ubožnih listov za brezplačno zdravljenje 24. Ker so kme-tije slabo donosne, manjše pa vohče nedonosne, dalje zaradi večjega števila doraslih otrok, sili mladi svet v mesto za delom ter raznimi službami.

Regulacija lške in elektrifikacija

V preteklem letu se je izvršila na Igu kanali-zacija enega dela banovinske ceste in regulacija izvira lške, vojaška uprava pa je uredila cesto z lga, od marofa pri gradu gospoda Palmeta do lške vasi, odkoder vodi dalje na Gornji Ig in Rakitno. Že sedaj je bil na tej cesti jako živahen promet, ki se iz leta v leto stopnjuje. Sedanje dobro urejene ceste bodo veseli poleti posebno številni obiskovalci lške vasi in prelepega lškega Vintgarja iz Ljubljane, tako da smemo upati, da

se bo »tjujski promet pri nas še bolj dvignil.

Obeta se nam tudi regulacija hudournika lške, ki jo izvršuje oddelček za urejanje hudo-urnikov kr. banske uprave v Ljubljani. lška ob neurju podivja ter neusmiljeno trga kmetiču zad-njo grudo plodne zemlje ter jo odpavlja proti Barju. Z regulacijo se bo to preprečilo ter tudi Barje zavarovalo pred poplavo. Stroški bodo znašali okroglo 5 milijonov dinarjev, to je približno 45 ižanskih proračunskih let. Seveda se bodo ti stroški porazdelili med interese zasebnike, za-interesirane občine, kjer tudi Ljubljana ne bo iz-vzeta, močvirski odbor in pa banovino. Samo na občine in interese pride okroglo 1.235.000 din. Seveda ne vse naenkrat, ampak v gotovem raz-dobju let.

Nestrpno pa že pričakujemo trenutka tako za-željene elektrifikacije, ki se uresniči v najkrajšem času. Vse predpriprave so v teku, denarna sred-stva pa so tudi že zagotovljena. Začetek bo sicer malo težak, ali z malo dobre volje se bo vse pre-magalo. Ig bo s tem močno napredoval. Sedanji občinski proračun znaša 111.064 din dohodkov ter prav toliko izdatkov, bodoči pa bo že z ozirom na elektrifikacijo nekoliko večji in treba bo nekoliko zvišati sedanjo 42% doklado. Upamo, da nam bodo merodajne oblasti tudi priskočile na pomoč.

Še to naj omenim, da na Ig vozi vsak dan eleganten in prostoren avtobus našega rojaka g. Kraljiča, ki se na njem blesti spredaj daleč viden kovinat napis »Ižanec«. Tudi to je naša posebnost.

Slovenija spustila v zrak nad 160 milijonov

Ljubljana z okolico nad 35 milijonov — Najpriljubljenejša so »Drava«

Ljubljana, 25. januarja. Tobačna tovarna je bila zgrajena na sedanjem prostoru l. 1873. in je poprej imela svoje tovarniške prostore v znameniti kukurni na Poljanah. Kakor znano, je kukurna 25. avgusta 1857 pogo-rela. Znova so jo zgradili in so bili tam dalj časa nastanjeni »mekskajnarji«. L. 1870. pa je prostore od takratnega lastnika Pongratza vzel v najem državna tobačna tovarna, ki je zaposlovala že te-daj do 1000 delavcev in delavk. V začetku janu-aria 1872 je nastal nov požar. Goreti je začelo v velikem dimniku. Delavstva se je polotila silovita panika. Neka delavka je bila v gnječi pomandrana do smrti, več delavk, ko so bežale iz tovarne, pa je bilo hudo poškodovanih.

Leta 1873. se je tobačna tovarna preselila v nove tovarniške prostore na Tržaška cesto. Svoj čas je tobačna tovarna dajala podatke, koliko Slo-venija »spusti« tobaka vsako leto v zrak. Zadnja leta pa je ta statistika — knjižga zapečatena s sed-mimi pečati. Ni mogoče dobiti točnih podatkov glede Slovenije, ki jo tovarna zalaga z vsemi to-bačnimi izdelki. Slovenija je razdeljena na 36 glavnih tobačnih zalag, kjer dobivajo trafikanti vse tobačne izdelke v podrobno prodajo. Tobačna tovarna pa zalaga z izdelki tudi še druge kraje izven Slovenije.

Mnoge glavne zaloge imajo več in večmilijon-ski promet. Omeniti smo že, da je Maribor lani spustil v zrak 26.501.439 din. Zanimivo je dejstvo, da se je potrošnja tobačnih izdelkov lani napram l. 1937. močno dvignila. Po privatnih informacijah je Slovenija lani izdala za vse tobačne izdelke nad 160 milijonov dinarjev in skoraj za 20 mili-jonov več kakor l. 1937.

Vsaakega ljubljana in okoličana bo pač za-nimalo, koliko milijonov je šlo lani v zrak v Ljub-ljani in okolici. Glavna tobačna zaloga na Vidov-danski cesti, kjer je dnevno velikanski promet in kjer se klienti drenjajo bolj, kakor v kaki proda-jalni, je bila tako uslužna, da je našemu poroče-valcu »sestavila« zanimiv pregled, kakšne vrste to-bačnih izdelkov so šle najbolj v promet. Glavno dejstvo je, da smo kot lokalni rodoljubi najraje »egali« po cigaretah »Drava«. Glavna zaloga zalaga vse mestne trafikante in okolico, ki obsega isto ozemlje, kakor ljubljansko okrajno sodišče.

Lani je Ljubljana z okolico »epihala« v zrak 35.413.132.50 din in za okoli 3.300.000 din več ka-kor predlanskim, ko je bil zaznamovan prav velik padec potrošnje tobaka. Povišek potrošnje nam tolmačijo tako, da se je promet dvignil zato, ker so bile ekaportne cigarete ukinjene. Posebno se je dvignil promet pri cigaretah: »Morava«, »Zeta«, »Ibar« in »Drava«. Pa tudi pri boljših, luksuznih cigaretah in cigarah je lanski promet mnogo višji ko predlanski. Lani smo potrošili po posameznih vrstah tobaka naslednje množine:

Tobak v zavojih

16 kg trebinjca, 247.8 kg neretvanskega, 347.30 kg zelaškega in 4.472.60 kg savskega tobaka za ciga-rele v zavojih. Piparji so porabili 858.30 kg tobaka

Beda poljskih delavcev v Ameriki

V januarju so blizu Neumadrida v USA vzpizorili poljski delavci demonstracije. Več sto družin je zapustilo svoje hiše in bivalo v mrazu in snegu na prostem. Na sliki je nekaj otrok teh delavcev v taborišču

za pipo. To prvoratnega. Mnogi piparji pa ga po-tem še mešajo z raznimi dišečimi želišči. Piparji pa v Ljubljani in okolici izumirajo! Dolgi pip, ki so včasih krasile domove piparjev, človek že kmalu več ne najde. Piparji se večidel poslužujejo kratkih pip ala detektiv Pinckerton, Sherlock Holmes in drugih domačih pip, »potošk« in »gorjušk«.

Ogromne množine cigaret

so bile spremenjene v pepel, ki bi pač mogoče lahko koristil kmetijstvu in vrtnarstvu. Pokadili smo lani: 18.400 komadov cigaret »Kosovo«, 15.640 »Strumica«, 87.160 »Sumadija«, 14.230 »Minjona«, 290.700 »Vardar« brez nikotina, 284.300 »Drina« brez nikotina, 387.700 »Vardar« navadnih, 943.300 »Drina« navadnih, 1.404.400 »Neretva«, 139.100 »Bled«. Po teh »egaj« zlasti tuji na Bledu v le-toviški sezoni. Dalje: 663.500 »Mirjana«, 18.223.900 »Morava«, 21.150.300 »Zeta«, 329.000 »Hercegovina«, 28.713.600 »Ibar«, 52.957.800 »Drava«. Kolek-cije po 80 komadov 209 zavojev.

In cigare?

Prav zanimiv je dalje pregled, koliko smo lani pokadili v Ljubljani in okolici raznih cigar in to: 605 komadov havan, 910 finih kub, 8060 regalitas, 31.000 trabuk, 13.600 britank, 214.800 operas, 103.400 navadnih »šustar« kub, 71.500 viržink, 246.400 portorik, 190.700 brazil, 59.700 viržinoz, 543.800 komadov mešanih inozemskih in 346.500 kratkih domačih. Noeljači so porabili 756 kg ta-baka za njuhane »Čikari« pa 976 kg znamenitih klobas za čikanje.

Potrošnja tobačnih izdelkov se je lani dvig-nila, tada še ni dosegla rekorda, ko je Ljubljana »voji« čas izdala za »sladko travico« do 40.000.000 dinarjev!

»Daladier« — novo orientalsko ime

Odkar je bil francoski ministrski predsednik Daladier na obisku v Tunisu, ne mine niti dan, da ne bi prejel novih izrazov priljubljenosti med ljudstvom. V Pariz je prišlo zanj toliko daril iz Severne Afrike, da bi si mogel dati postaviti kar hišo v orientalskem slogu, in pretekli teden je dobilo 63 tuniških novorojenčkov ime »Daladier«.

Grad sv. Grala — vojašnica

Samostan Montserrat v Kataloniji, ki je doži-vel v teh razburkanih časih najčudovitejše spre-membe, je bil po mnenju zgodovinarjev grad sve-tega Grala iz pripovedke o Parsifalu. Nekaj časa je imel v razkošni, veliki obdnebi republikanski okrnjeni parlament svoje seje, ker je bil le tu na varnem sprčo bombnih napador. Zdaj pa je sa-mostan spremenjen v vojašnico. Pred »daljno« trd-njavo nebes, kakor so srednjeveški vitezi ime-novali Gralov grad, so postavili topeve.

bardirala; a pristanišče je razdejano. Slavna ka-tedrala je v redu, druge cerkve pa so rdeči imeli za garaže in skladišča. Mesto stoji deloma visoko nad morjem in iz palmovoga drevoreda vidiš na morju tri nacionalne rušilce na straži. Sonce vro-čje pripeka, in vojaki dremlejo v senci hiš in zi-dovja.

Povsod, kamor pridem, vidim vozove »social-ne pomoči«. Lična, mlada dekleta mečejo kruh, sardine, konzerve in kondenzirano mleko lačne-mu prebivalstvu. Zdaj prihaja zmagoslavna ar-mada. Stirje generali na konjih ogledujejo čete. To so tarragonski zmagovalci: generali Solcheva, Alonso, Sanchez, Battista. Njih obrazi so veseli in samozavestni. Poleg njih vidim novega guvernerja Tarragone in vojaške osebnosti legionarjev. V mestu so poglavitne zadeve že vse organizirane — od načelnika zdravstvenega urada pa do števila avtomobilskih izvoščkov. Pred poslopjem vojaškega poveljstva čaka na ducate ljudi. Vsakdo ima kako željo in sieherni bi rad, da bi se mu iz-polnila. Lačen sem, pa ni nikjer nišesar za pod-zob. Tedaj me zmoliijo rdeči, ki priplovejo s »svo-jimi« bombniki. V višini kakih 4000 m letijo proti mestu in časih za sekunde izginejo za oblaki. Divje se zaganjajo vanje strelci nacionalnih topov zoper letala. Dve bateriji sikata in klopčeta v ozračje. Na ducate svetlobnih izstrelkov kaže pot granatam in bliskovito prešinjajo oblake. Doveda se ko čarobna umetna razsvetljava. Po večerih oblakov stoji visoko na nebesu. Zenske, starih in otroci kričijo in begajo proti skroviščem. Nevar-nost je huda; pet sovjetskih bombnikov bljuva na mesto. Toda obramba jih prepodi venkaj na mor-je, kjer začno, ne da bi kaj zadeli, bombardirati rušilce. Polagoma se začne mračiti. Mesto je le malo razsvetljeno. Na Rambí — sprehajališču — se smejejo in klepetajo. Mladina se že veseli in kmalu pozabi tistih pet bombnikov.

C I S T E K

V osvobojeni Tarragoni

Do bližine Montblancha se moreš na progi od Leride proti Tarragoni lagodno peljati; to pa po-stane drugače med Montblanchom in Vallsom. Za pot, ki ni niti 20 km dolga, smo potrebovali več ko tri debele ure, to pa večidel zaradi mnogih kmečkih voz. Oslí in mule nočejo, ali pa so preveč opešani, da bi mogli vleči te dvokolesne vozove, ki so obloženi z vsem, kar take družine pač pre-morejo. Izstopil sem bil in šel gledat, kako je ta kolona voz dolga, da bi bil vsaj vedel, koliko časa bo treba še čakati. Našel sem bil 118 raznih vo-zil med našim avtomobilom in tistim oslom, ki za vse na svetu ni hotel z vozom več naprej. No-bena beseda ni zalegla, ne udarci, ne brece z oko-vanimi vojaškimi čevlji. Šele ko so začeli avto-mobili trobiti in je nastal pravi pravcati peklen-ski koncert, se je celo oslu zazdelo preunemno in je ves vznemoljen potegnil svojo cizo iz blata.

V Montblanchu smo zagledali zastave nacio-nalistov. Prebivalstvo je skoraj polnoštevilno in mestece ni skoraj nič porušeno. Vsi so dobre volje in obhajajo padec Tarragone. Kmalu za mestecem začne pot lesti navkreber. Dospemo do majhne vasi. Pred seboj zagledamo Lillo, ki je kar pri-lepljena na trnih brdih. Precej močno mora mo-tor sopihati, ko vozi čez prelaz istega imena. Kar nekaj obhvatimo vpliv Sredozemskega morja. Ve-ter piha bolj toplo in mehko. Zelenosiva barva

olk in zaprašenih grmičev se umika svetlim, soč-natim barvam travnikov. Poedina drevesa kosta-njev rastejo na slemenih, prav samecata pa stoji nekeje jablana, vsa v polnem razcvitu. Po cesti nam prihajajo nasproti ujetniki v skupinah po 30 mož; kar 1000 jih je. Brez straže hitijo naprej, drugi utrujeni posedajo na tla ob cesti ali škrebl-jajo suhe skorje.

Z viška prelaza zagledamo nedaleč pred seboj mestece Valls, ki je bilo šele nedavno zavzeto. Na široko se razteza ravnina, ki jo obdaja venec grič-ec in so v dalji razlize v sinji mrč oblakov in neba. Tam zadaj je Sredozemsko morje. Palme rastejo po velikih vrtovih malih posestev, pelje-mo se skozi oranžne in citronove gaje. Poedina delatelnostne palme molijo svoje krošnje visoko iz-nad vinogradov; velikanski grmi kaktjev se po-javljajo. Mala posestva so vsa urejena. Tu sem ni padla nobena bomba. Njive, vinogradi in sadno drevje so obdelali rdeči in zmagovalci morejo po-birati sadove. Tu te nič ne spominja na vojno.

Pri Vallsu so pa že porušeni mostovi. Po več kilometrov daleč dobesedno štorikljamo čez želez-niške tračnice. Valls je ličen kraj in ni nič raz-dejan. Kmalu zagledamo topniška motorizirana vozila in pridemo pefoto in konjenico. Konji se plašijo — strašna zmeda! Ob cestah so table z na-pisom: »V Francovem imenu — držite se reda na cestih!« S tem redom se približujemo natančno do 12. kilometra pred Tarragono.

Ob pogledu na mesto se mi zazdi, ko da ni tu nobenih ljudi. Mesto ima približno 40.000 pre-bivalcev. A prvi vtis me je premotil, saj so bili vsi meščani spodaj na Rambli, kjer so vzklikali nacionalistom. Nekje sloni kolo in jaz se povzpne-m nanj in se začnem vozariti po mestu. Sipe oken so cele, hiše le tu in tam poškodovane. Torej ni res, da bi bila Francova letala Tarragono bom-

Skrbno

prati se pravi:

perilo zaupati dobremu Schichtovemu
terpentinovemu milu. S Schichtovim
terpentinovim milom negovano perilo
nikoli ne porumeni in ostane dolgo
časa kot novo.

SCHICHTOVO
TERPENTINOVNO MILO
pere bleščeče belo!

Drobne novice

Koledar

Cetrtek, 26. januarja: Pilokarp, škof; Pavla, vdova.

Petek, 27. januarja: Janez Zlatousti, cerkveni učenik.

Novi grobovi

† Fr. Tomaž Perovšek, O.F.M. Dne 12. januarja 1939 je umrl v Jeruzalemu v samostanu sv. Odršenika frančiškanski brat laik fr. Tomaž Perovšek. Rojen je bil pri Sv. Gregoriju pred 67 leti. V frančiškanski red je stopil v Ljubljani pred 36 leti. Že kot mlad brat laik se je prijavil za Sveto deželo, kjer je preživel dolgih 31 let. Zadnjih 25 let je bil vedno v istem samostanu in sicer pri sv. Odršeniku v Jeruzalemu. Tu je opravljal ves ta čas službo zakristana. Zaradi svoje ljubeznivosti in postrežljivosti je bil od vseh ljubljen in spoštovan. Domači patri in duhovni romarji ga bodo zelo pogrešali. Letos na praznik sv. Treh kraljev je bil še v Betlehemu pri cerkveni slovesnosti. Domov se je vrnil bolan. Dobil je vnetje pljuč. Ves vdan v voljo božjo je izročil svojo dušo Stvarniku, ki mu je vse življenje tako zvesto služil. Pokopali so ga na frančiškanskem pokopališču na Slonu v bližini dvorane zadnje večerje. R. I. P.

† V Strugah na Dolenjskem je umrl Viktor Bravič, posestnik in čevljar. Zapustil je štiri otroke, ki so večinoma preskrbljeni. Bravič je bil vseživi poštenjak, vzoren krščanski mož. Bil je v moški Marijini družbi in Apostolstvu mož ter je večkrat na mesec prejemal svete zakramente. Rad je čital in podpiral katoliške časopise in knjige. Zanimal se je za vse dobro in lepo. Sveti mu večna luč! Njegovi družini naše sožalje!

Osebnostne novice

Jubilej zaslužnega šolnika

Dne 26. jan. t. l. obhaja svojo sedemdesetletnico naš priljubljeni gospod, Očka. Vsa

Vsa v Podčetrtku ve, da kliče s tem imenom staro in mlado le eno osebo, namreč g. šolskega upravitelja v pok. Franca Lovreca. Vse ga ima rado. Kako tudi ne? Bil je tukaj učitelj in upravitelj šole, bil je župan v najbolj trdih časih med vojno. A četudi bi ne bil to, gospod Franc Lovreca je osebnost, ki ne samo da nima sovražnika, temveč je priljubljen kakor

malokdo v svojem kraju. Vsakdo je srečen, kdor se snide z gospodom. Za vsakogar ima njegova vedno dobrotljiva roka pripravljen kak dar, če drugega ne, vsaj običajen dar — cigareto; vsak čas ima pripravljeno prijazno, dobrohotno besedo, dober nasvet, tolažbo, kakor pride potreba. Ko bi bili ob njem zbrani vsi, ki jih je osrečil s kako dobroto, ogromno število bi jih bilo. Zato pa ima tako značilno ime »Očka«, ki zgovorno dopoveduje, kako otroško vdana mu je vsa okolica in ljubezni in spoštovanju.

Naš g. jubilar se je rodil 26. januarja 1869 pri Sv. Lovrencu v Slovenskih gorah. Ko je končal ljudsko šolo, ga je poslal njegov oče, ki je rad šolal svoje otroke, — mstr. Andrej Lovrec, župnik v Ljutomeru, je tudi iz te rodbine, — dalje študirat v Maribor, kjer je obiskoval učiteljske. Po končanih študijah je bil naprej vzgojitelj v neki družini, nakar ga je učiteljska služba zanesla v nekaj krajev za krajši čas, na pr. k Sv. Križu pri Rogaske Slatini. Najdlje je služboval v Olinju, osem let, tam je sodeloval pri zidanju nove šole, in v Podčetrtku od l. 1903 do 1925. Ko so politične in kulturne fronte udarjale z vso silo druga od druge v boju za premoč, je moral g. Lovrec iti prerano v pokoj zaradi edine napake, ker je preveč pokazal, da je krščanskega prepričanja. Pa je ostal tak kar naprej, krščanskega prepričanja — vsak dan gre k sv. maši, — dobrohoten do vseh in delaven na kulturnem in gospodarskem polju. Mnogo zaslug si je g. Lovrec pridobil s svojim mnogostanskim delom. Uspešno je deloval v šoli, kjer je dosegel krasne učne in vzgojne uspehe. Učenci so se odlikovali z velikim znanjem in s še lepšim obnašanjem. Bil je in je še postrvovalen in izbiran učitelj petja in glasbe; s trdom si je ustvaril godbo, katere nekateri člani še danes odlično sodelujejo pri godbah drugod. Gotovo je sad njegovega truda, da je v Podčetrtku toliko umevanja za lepo petje. Še sedaj sodeluje pri kulturnih prireditvah: igre, cerkveno petje otroškega pevskega zbora, Bralno društvo, ki mu je t. d. predsednik, in prosveta pri gasilnem društvu. Za gospodarstvo pa je veliko storil kot dolgoletni tajnik tukajšnje Posojilnice in prvi delovni član kmetijske podružnice. Čeravno v pokoju, nima pokoja, ker si ga ne da.

Mi vsi mu čestitamo k njegovi sedemdesetletnici in se veselimo, da jo je učakal tako krepkega zdravja. Želimo mu, da bi mu to zdravje bilo še dolgo ohranjeno, da bi mogel še veliko delati, saj je najbolj srečen, kadar dela, in da bi se mogel veseliti srečnega življenja v krogu svojih otrok, ki jih je tako lepo oskrbel, in vnukov in vnukinj do skrajno možnih mej življenja.

— Diplomirani so bili na pravni fakulteti univerze v Ljubljani gg. Joža Novak z Jesenice, Saša Korun iz Ljubljane, Edo Valenčič iz Kranja, Marijan Ogrizek iz Celja, Alojzij Jager od Sv. Jurja ob juž. žel. in Jurij Picke, iz Novega mesta. Čestitamo!

— Z banovine. V petek, 27. januarja, g. ban dr. Marko Natlačen ne bo sprejemal strank, ker je službeno odsoten. Na to opozarjamo zlasti vse tiste, ki so hoteli priti s podoželja k uradnim sprejemom na banovini.

— Zupne urade opozarjamo, da tečaja za kmečke fante v dneih od 13. do 18. februarja ne bo. Za ta tečaj eventualno namenjeni fante naj se prijavijo takoj za zadnji kmečki tečaj, ki bo prihodnji teden od 30. januarja do 4. februarja.

— Skofjski odbor Katoliške akcije v Ljubljani. — Prenovitev cerkvenih orgel na Skarufčini. V božjepotni cerkvi na Skarufčini so se okrog sto let stare orgle v teku časa tako obrabile in pokvarile, da ne morejo več dalje služiti zadovoljivo svojemu namenu. Po izjavi orglarskega mojstra g. Fr. Jenka, ki je zadnje čase pred cerkvenimi shodi te orgle večkrat za silo splokal, so sedaj nujno potrebne temeljite prenovitve. To so spoznali ljudje sami, zaradi česar so se cerkveni pevali na svojo lastno pobudo ojunčili in šli po domači soseski in okolici pobirati prostovoljnih darov za obnovo orgel. Nabrali so deset tisoč dinarjev, t. j. polovico v ta namen potrebnega denarja. Ker cerkev sv. Lucije na Skarufčini zaradi nedavnih velikih izdatkov (čez 30.000 din) za pobeljenje zunanjih sten, prebarvanje zvonika, popravil v podstrešju itd. nima denarja, se obracemo s priširoko prošnjo do blagih src častilcev sv. Lucije, prijateljev in znancev za kak dobrohoten, prostovoljen prispevek v označeni namen. Prostovoljno darovani zneski, katerih izkaz bo objavljen na velikonočni teden v »Slovenec« in »Domoljub«, naj se blagovoljijo poslati samo na duhovniški urad sv. Lucije na Skarufčini, pošta Vodiče nad Ljubljano.

— Namesto venca na grob blagopokojne gospe Josipine Staretove, graščakinje na Kolovcu, sta darovala gg. Anton in Vida Krisper iz Radeč 200 din podpornemu fondu na zavodu za slepe deca v Kočevju. Iskrena hvala!

— Šolska radio oddaja: »Proslava sv. Save«, bo v petek 27. januarja 1939 ob 11 dopoldne.

— Vreme: Jugoslavija: Oblačno po vsej državi, le na Primorju deloma oblačno. Dežuje

na južni polovici in na skrajnem zahodu. Sneg po visokih planinah. Temperatura brez velike spremembe. — Napoved za danes: Nekočliko se bo zjasnilo na zahodu. Oblačno z dežjem in snegom v sredini države in na vzhodu. Temperatura se bo znižala.

— Idrijske ljudske in narodne pesmi, ki jih je priredil za moški in mešani zbor Zorko Prelovec, bodo izšle v lični knjižici, ki bo gotovo v veselje vsem pevskim društvom, ne le delavskim — založila Rudarska zadruga. Naslovno sliko je originalno naslikal idrijski rojak prof. Dolfo Lapajne. Cena knjižice bo okoli 20 din. Dolžnost vsakega Idričana je, da te pesmice naroči, tudi če jih ne poje, ampak kot spomin na svoj rojstni kraj in na mlada leta. Zbirko naročite že pred izdajo na naslov avtorja Zorka Prelovec, Ljubljana, Dalmatinova 13, I. nadstropje.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravnega »Franz Josefa grenčice«.

— Brez težav deluje Darmol. K temu prijetnosti pri uporabi: nobenega kuhanja čajev, niti požiranja kroglic in ne grenkih soli. Darmol je okusen kakor čokolada. Ne poskušajte z nepreizkušenimi preparati, temveč uredite svojo prebavo s priljubljenim odvajalnim sredstvom Darmol. Dobi se v vseh lekarnah. Reg. 25.601-37.

Po državi

• Cerkev sv. Marka v Zagrebu prenavlja. Ze tri leta prenavljajo zagrebško cerkev sv. Marka in so dela že zelo napredovala. Bivša zakristija je spremenjena v kapelo sv. Fabijana in Sebastijana, zagrebških patronov. Zaradi dolgotrajnega štrajka so teatarska in kamnoseška dela zaletala, konec oktobra preteklega leta pa so dela toliko napredovala, da bo letošnja spomlad kapela končana in izročena svojemu namenu. Kapela bo prava dragocenost cerkve sv. Marka. Oboki kapele so pozlačeni enako kakor oboki cerkve. Stene so tehnično že pripravljene za nove freske profesorja Kijakovića. Naslikani bodo prizori iz hrvatske cerkvene zgodovine. V kapeli je že postavljen ogromni kameniti blok za oltar, pa tudi za krstni kamen. Tla so tlakovana z dragim kamnom, nad vhodom v kapelo pa je etarodavni grb mesta Zagreba, posnetek originala iz leta 1449. Z deli bodo nadaljevali, kakor hitro bo to dopuščalo vreme.

• Dopisnica je iz Splita v Šibenik potrebovala dvajset let. Nad dvajset let je potrebovala dopisnica, da je prepotovala 60 km. Mario Lusić v Šibeniku je prejel dopisnico iz Splita. Zelo se je pa začudil, ko je pogledal podpis osebe, ki mu je poslala dopisnico, in pa poštni žig na dopisnici, ki nosi datum 17. IX. 1918. Sprva je mislil, da gre za šalo, ko je pa natanko pregledoval dopisnico, je ugotovil, da je bila res oddana v Splitu 17. septembra 1918. Na dopisnici je znamka za 10 vinarjev s sliko Franca Jožefa. Poleg poštnege žiga v Splitu je bil pritisnjen tudi žig šibeniške pošte z datumom od 23. januarja 1939.

• Zanimivo odkritje v dubrovniški cerkvi. Pri kopanju zida v frančiškanski cerkvi v Dubrovniku, kjer bodo postavili spominsko ploščo pesniku Gunduliću, so odkrili v zidu lepo izdelano duplino, 10 cm široko, 20 cm visoko in 70 cm globoko. V duplini so našli stare rokopieske religiozne vsebine. En rokopieski je hrvatski, drugi pa latinski. Frančiškani bodo te rokopieske proučili. Doslej se ni znalo, kdaj je bila ta duplina narejena in kdaj so bili shranjeni najdeni rokopieski.

• Odkup tobaka v Hercegovini. Odkup tobaka pomeni za Hercegovino največji gospodarski dogodek. Kmetje vnovičjo tobak in za prejeti denar nakupijo v glavnem vse svoje potrebščine. Ob tem času plačajo kmetje državne davke in pa svoje dolgeve pri trgovcih, ki dajejo kmetom blago na račun tobaka. Nad mesec dni traja odkup in eta odslej odkupljeni dve tretjini tobaka (300 vagonov). Cene so različne. Ponekod je tobak po 15.50 din, drugod pa tudi samo po 10 din. Povprečna cena je 12 dinarjev. Tako bo letos dobila Hercegovina za svoj tobak 45 do 50 milijonov dinarjev t. j. 20 do 25 milijonov dinarjev manj kakor leta 1937. Letošnji pridelek tobaka je za dvesto vagonov manjši od prejšnjega leta, je pa zato tobak kvalitetno mnogo boljši. Pred vojno so plačevali hercegovinski tobak po 18 kron. Za leto 1939 je dovoljenih za sajenje tobaka 128 milijonov sadik t. i. 20 milijonov manj kakor preteklo leto.

• Roparski napad na poštarico. Ze včeraj smo na kratko poročali, da je neznan ropar v Hrvatskem Leskovcu napadel poštarico Dragica Kuftinec, jo pobil na tla in ji iztrgal poštino vrečo, v kateri je bilo 18.700 dinarjev gotovine. Poštini urad je pretekli ponedeljek prevzel večjo denarno vsoto in jo je hotel z večernim vlakom poslati v Zagreb. Poštarica Dragica Kuftinec je sama nesla poštino vrečo z denarjem na postajo, da bi jo tam izročila poštini ambulanci v večernem vlak. Na poti proti postajnemu poslopiju — šla je pa železniški progi — je začela za seboj korake, pa v temi ni mogla nikogar videti. Naenkrat jo je nekdo od zadaj zgrabil za rame in jo s pestjo udaril po glavi s tako silo, da je poštarica padla na tla. Ropar je nato zahteval denar. Ko je poštarica odgovorila, da v vrečah ni nobenega denarja, jo je ropar še enkrat udaril po glavi tako zelo, da je poštarica omedlela. Poštarica, ki je ležala med tračnicami, se je k erči kmalu zavedla,

Ljubljana, 26. januarja

Gledališče

Drama. Sreda, 25. jan.: Upniki, na plan! Red B. — Cetrtek, 26. jan.: Hollywood. Red A. — Petek, 27. jan.: zaprto. — Sobota, 28. jan.: Zene na Niskavooriju. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. — Nedelja, 29. jan., ob 15: Pikica in Tonček. Mladinska predstava. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol; ob 20: Upniki, na plan! Izven.

Opera. Sreda, 25. jan.: Ev. Onjegin. Red Sreda. — Cetrtek, 26. jan.: La Boheme. Gostovanje Josipa Gostiča. Red Cetrtek. — Petek, 27. jan., ob 15: Boris Godunov. Dijaška predstava. Cene od 16 din navzdol. — Sobota, 28. jan.: Frasquita. Red B. — Nedelja, 29. jan., ob 15: Roxy. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol; ob 20: Gioconda. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.

Rokodelski oder

V nedeljo 29. januarja ob pol osmih zvečer bo v Rokodelskem domu, Komenskega ulica 12, premiera veseloigre »Pred poroko«. Igra je polna komičnih zapletljivosti in vzbuja ves čas živahno veselost. Sodelujejo izbrane igralne moči. Igra je v spretnih rokah g. Fr. Gajeta.

Radio Ljubljana

Cetrtek, 26. jan.: 12: Priljubljeni napevi (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Violina in kitara (gg. prof. K. Jera in Stanko Prek). — 14: Napovedi. — 18: Pester spored, igra Radijski orkester. — 18.40: Slovensčina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Deset minut zabave. — 20: Plesi raznih narodov (koncert Radijskega orkestra). — 21.10: Klavirski koncert ge. Mirce Sanein iz Celja. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Šrnel »Škrjanček«.

Drugi programi

Cetrtek, 26. januarja. Belgrad-Zagreb: 20 Tamburice. — 20.30 Simf. koncert — Praga: 19.25 Plesna glasba — 20 Igra — 21.10 Ork. koncert — Sossijar: 19 Ork. koncert — Varšava: 19 Straussov večer — 21 Igra — 23.05 Poljska glasba — Budimpešta: 19.05 Opera — 22.45 Cig. orkester — Trst-Milan: 17.15 Vok. koncert — 21 Opera »Kralj Hasan« — Rim-Bari: 21 Simf. koncert — Dunaj: 20.10 Pisan koncert — 20.50 Igra — Berlin 20.10 Plesni večer — Hamburg: 21.10 Valčki — Vratislava: 20.10 Opera »Carostelec« — Köln: 20.30 Bizetova opera »Carmen« — Monakovo: 20.10 Opera »Paganini« — Beromünster: 19.40 Ork. koncert — 21.15 Nar. pesmi — Strasbourg: 21.15 Zab. koncert.

Predavanja

Socialno-ekonomski institut v Ljubljani prire- ciklus predavanj o aktualnih socialnih in gospodarskih problemih. Kot prvo je na sporedu predavanje ravnatelja Higijenskega zavoda v Ljubljani dr. Iva Pirca »O raziskovanju vasi«. Predavanje bo drevi ob 8 v dvorani Zbornice za trgovino, obrt in industrijo, Bethovnova ul. 10/1. Moški odtsek Prosvetnega društva v Trnovem ima drevi ob 8 predavanje »O svetovnih vprašanjih današnjega časa«. Predaval bo g. urednik Terseglav. Vabljeni vsi!

Prosvetno društvo Ljubljana - mesto. Drevi ob 8 bo predaval na prosvetnem večeru v Akademskem domu senator g. dr. Franc Kulovec. Predavanje bo izredno zanimivo ter pritačujemo s strani članstva vseh odtokov polnoštevilne udeležbe. — Odbor.

Sadjarstvo in vrtnarsko društvo na Viču ima drevi ob pol 8 predavanje v šoli. Predaval bo g. nadzornik Strekelj: Vzgoja breskve in jagodičevja.

Sestanki

Fantovski odtok Sv. Peter ima drevi ob 8 svoj redni sestanek s predavanjem gosp. kaplana Novaka.

FO Šiška ima drevi redni fantovski sestanek. Predava g. Prežel. Vsi in točno! Novopokojenke tobačne tovarne v Ljubljani vabimo na sestanek, ki bo v petek, dne 27. januarja t. l. ob 3 popoldne v kleti Konsumnega društva na Kongresnem trgu. Pridite vse! — Odbor.

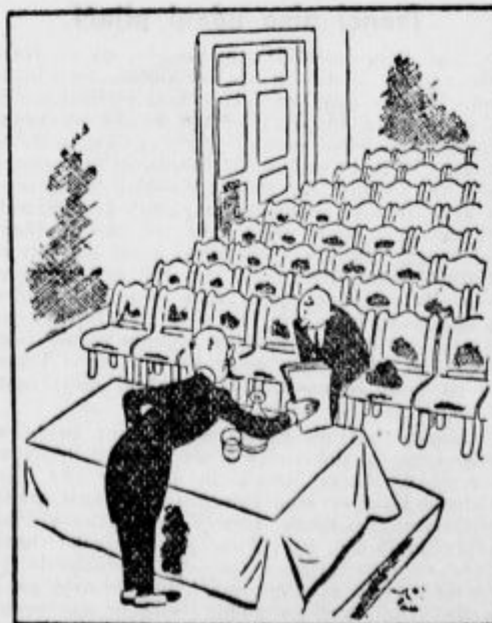
Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič. Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20 in mr. Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

sicer bi jo osebni vlak povozil. S težavo se je eplazila do postajnega poslopija, kjer je povedala, da je bila napadena. Takoj so bili obveščeni orožniki, ki so preiskali vso okolico, vendar pa za roparjem ni bilo nobenega sledu. Ranjena poštarica se je s tistim vlakom, ki naj bi peljal poštino vrečo z denarjem, peljala v Zagreb, kjer je bila sprejeta na kirurški oddelek klinike.

Anekdota

Slavni češki skladatelj Anton Dvořak je bil jako vester v svojih delih. Besedilo za opero »Armida« je jako natančno proučil, da bi ne bilo v njem kaj nespametnega. Ko je bral tisto besedilo, kjer nastopi tudi jezdec, se je zamislil in se vprašal: »Ali so pa konji takrat tudi že bili na svetu?«

»Ali želite spati — ali naj začnem kar predavati?«

Kaj pravite?

Koliko bobnetih besed o borbi zoper kapital in kapitalistično družbo smo slišali desetletja in desetletja, koliko govorov smo brali o nesebični skrbi za ubogo ljudstvo, koliko nardusenih člankov in knjig je socialistična literatura napisala o skrajni postrtovalnosti, ki jo mora človek proletarske miselnosti kazati v boju za pravice lačnih in bednih? Zdaj, ko se ruši Barcelona pod topovskimi krogli nacionalne vojske, pa vidimo, kako so se vsi vodilni »proletarci«, kakor na primer gospod minister del Vayo, pa sam predsednik rdeče republike Azana in še cela vrsta socialističnih komisarjev in nadkomisarjev z vsem nagrabljenim bogatim premoženjem vred, rešili pravočasno v tujino — pravi proletarci pa ne vedo ne kod ne kam, ker jih nihče noče sprejeti in hraniti. Voditelji bodo v Franciji ali Švici s pomočjo svojih kapitalov mirno in udobno živeli dalje, proletarec pa, ki je prišel ob vse, se bo naprej pehal in trudil, pa ne bo imel niti tega zadoščenja, da bi se mogel spominjati na »hrabre« vojskovodje rdeče armade, ki so jo prvi na tujih križarkah in elegantnih parnikih popihali, namesto da bi na barikadah žrtvovali svoje življenje in premoženje za republiko za zgled vsemu trpečemu proletarijatu...

Taki »apostoli« socializma seveda niso mogli zmagati, saj jim je prvo njihova lastna oseba in njen blagor. Take apostole ima socializem tudi pri nas...

Ljubljana

Zanimiva zgodba o treh lesnih trgovcih

Ljubljana, 25. januarja.

Dostikrat se pripete v življenju prav neprijetni primeri, ko postanejo ljudje žrtve lastne zvižaje. Pred dnevi smo poročali o nekem fantu, ki je menil, da ni nič, da nekemu posestniku na Lžanskem posekati cel gozd ter dal drva prepeljati v Ljubljano, in sicer kar več vagonov. Kmet je prepozno opazil škodo ter je tekel v Ljubljano, kjer je policija še o pravem času fanta prišla ter mu del izkupička še utegnila odvzeti in ga povrnila lastniku gozda. Zanimivo je, da je bil kmet celo vesel, da mu je fant dal posekati gozd, čož: »Saj jaz sam ne bi znal tako spretno drv spraviti v denar in celo tolikšno množino! Fant bo moral seveda v kratkem kljub temu pred sodnike.

Druga podobna goljufija se je pripetila pred dnevi, ki pa se je iztekla prav komično. Neki propadli lesni trgovci, ki je včasih prav spretno barantiral, je bil v lasti vizitke drugega lesnega trgovca, ki je znan po vsej deželi in ki stoji prav trdno ter ima tudi obširne gozdove. Njegovo ime je odlično znano tudi med inozemskimi interesi, ker ta trgovec vedno odlično postreže s res takim blagom, kakor zahtevajo lesne uzance na blagovnih borzah.

No, te dni je prišel v Ljubljano neki večji inozemski kupec, ki je za gotov termin potreboval tak in tak les, toliko in toliko (podrobnosti nam niso znane, kar pa na stvari nič ne moti). Nastanil se je v nekem hotelu, se izdal po poklicu kot lesni trgovec in slučajno zvedel, da je prišel prav tedaj v isti hotel tudi neki slovenski lesni trgovec. Bil je namreč tisti, ki ni imel niti trske lesa. Inozemec si ga je dal predstaviti in propadlemu lesnemu trgovcu je bliskovito padla v glavo ideja: predstavljal se je z vizitko onega pravega, premožnega lesnega trgovca. Po daljših pogajanjih je propadli

trgovec »prodal« inozemskemu kupcu več vagonov takega in takega lesa. Inozemec, ki je mislil, da ima pred seboj res pravega lesnega trgovca, čigar ime mu je bilo znano, je Slovence brezpogojno zaupal. Samo malo čudno se mu je zdelo, da trgovec, ki je vendar premožen, zahteva takoj aro, in sicer kar več deset tisoč dinarjev. Inozemec je imel nekaj odprtega denarja v banki in je prodajalcu izstavljal ček. V banki pa so poznali pravega lesnega trgovca, na katerega ime je bil ček izstavljen in dejali donosilcu čeka, da mora počakati do jutri, s čimer se je ta zadovoljil. Banka je pravega lesnega trgovca brezopojno obvestila, da je zanj pripravljen večji denar in da ga hoče nekdo zanj dvigniti. Brzo je prirohnel v Ljubljano, in sicer kar z avtomobilom. V banki so mu povedali, kdo je zanj izstavljal ček in kje inozemec stanuje. Hitro je odšel v hotel in vprašal inozemca, kako in kaj je s to zadevo. Inozemec mu je pokazal pogodbo, na kar mu je domačin povedal, da je inozemec nasedel goljufiji in da je le on upravičen prodajati svoj les. Inozemec pa je tedaj dejal: »No, če je tako, pa vi podpišite pogodbo, saj škode tako niso nič utrpela, ker banka še ni izplačala denarja!« Pravi trgovec je pogodbo pregledal, se nasmehnil, saj so bili pogoji prav ugodni, ker jih je delal pravi lesni strokovnjak, čeprav je že propadel. Uganil je tudi, kdo se je predstavil z njegovo vizitko. Inozemec in domači trgovec sta si segla v roko, oba zadovoljna in odšla na likof. Goljufivi lesni trgovec pa je zavohal nevarnost ter jo naglo popihal iz hotela, ne da bi poravnal račun. To je storil zanj pravi lesni trgovec, saj mu je preskrbel goljuf vseeno kupčijo in najbrž ga niti ne bo ovadil policiji, če ga ne bo ta sama iskala zaradi lažne prijave v hotelu. Goljufova ara pa je šla seveda po vodi.

Akademikom slov. univerze

V petek, 27. t. m. ob 3 popoldne bo občni zbor, v soboto, 28. t. m. ob 8 do 14 pa volitve največjega akademskega foruma naše univerze Akademike, v kateri vodimo slovenski akademiki žilavo borbo za izpolnitev slovenske univerze in za dosego študentskih pravic.

Ob vsestranski podpori vsega zavednega slovenskega naroda smo že mnogo dosegli, toda naš cilj ostane: popolna slovenska univerza.

Za predstojace volitve v AA smo postavili slovensko narodno listo, katere nosilec je tov. Ludvik Leskovar, cand. iur.

Pozivamo vse akademike, da v interesu naše univerze strnjeno in enotno glasujejo za

SLOVENSKO NARODNO LISTO
s nosilcem Ludvikom Leskovarjem, cand. iur.
Slovenski akademiki.

OVEN milo

Ponos Slovenk
je čisto in duhteče perilo.
Perite z »Oven« terpen-
tolnim milom in zadovoljni
boste! Domači izdelki!

1 Odlikovanje zaslužnega jetniškega paznika. V jetnišnici ljubljanskega okrožnega sodišča je bilo včeraj izročeno na slaven način odlikovanje, s katerim je bil počaščen za najvišjim ukazom jetniški nadpaznik Alojzij Nežmah v znak priznanja za zvesto in vestno službo. Upravitelj jetnišnice g. Spreitzer je g. Nežmahu izročil lepo odlikovanje v prisotnosti vseh uslužbenec, očrtajoč v toplih besedah odlikovanec plemeniti značaj, vzor uslužbenca in človeka, ki si je s svojim delom in iskrenostjo pridobil ljubezen, spoštovanje in naklonenost vseh, ki so imeli kdaj priložnost z njim uradno ali drugače priti v stik. Na lastno prošnjo je bil g. odlikovanec sedaj v pokoj. Bog ga naj ohrani v zdravju še dolga leta! Prijatelji se pridružujejo čestitkam, ki jih je bil včeraj izrekel g. jetniški upravitelj.

1 Na medicinski fakulteti smo včeraj proslavili 60 letnico našega Tineta — smojstra s prosekture, ki se ga gotovo spominjajo vsi bivši služatelji ljubljanske medicinske fakultete. Slavljenec želim še mnogo let uspešnega dela! — Medicinci.

1 15. prosvetni večer bo v petek 27. januarja ob 8 v beli dvorani Uniona. Zanimal bo vse čestilce našega največjega pesnika Prešerna. Prešernova rojstna hiša v Vrbi je odkupljena z na novo sezidanim kmečkim domom za družino Vovk-Ribičev iz Vrbe. O tem bo predaval Prešernov rojak g. pisatelj F. S. Finžgar. Podal bo poročilo o delu, o zbirki šolske mladine in drugih dobrot. Predavanje bodo spremljale zanimive ekološke slike, ki nam kažejo vse, kar je v zvezi s pesnikom Prešernom. G. pisatelj, ki vodi vso to akcijo, je priznan govornik, zato na to predavanje opozarjamo vse mošćanske kroge in oboževalce pesnika Prešerna. Predprodaja vstopnic v Prosvetni zvezi, Miklošičeva cesta 7.

1 Tatvina v karmeliškem cerkvi. V torek, 24. t. m. je zlobna roka s silo razbila nabiralnik, ki je postavljen v lični kapelici sv. Male Terezije v karmeliškem cerkvi na Selu pri Ljubljani. Nabiralnik je bil dobro zaprt in kakor se vidi na močni ograji, na kateri je bil na notranji strani pritrdjen, je imel vlomilec precej posla, preden je prišel do dinarjev, ki so jih pobožni častilci sv. Male Terezije darovali za njen oltar in za potrebe siromašne cerkve. Tat si je izbral za svoj posel čas, ko prihaja najmanj ljudi v cerkev. Verjetno, da sta bila dva, ker drugače bi bilo opravilo le prenevarno. Plen ni bil velik. A siromašna cerkev, ki razen darov, nabranih v nabiralniku pri oltarju svete Male Terezije, nima nobenih drugih dohodkov, težko pogreša vsak dinar.

1 Za kuhinjo največjih v stari eukrarni je daroval g. Viktor Šober, trgovec s špicerijo na Sv. Jakoba trgu 4, 50 kg pšenične moke. Večkratnemu darovalcu se mestno poglavarstvo najlepše zahvaljuje z željo, da bi našel več tako pozitivnih posmehalcev.

1 Uradništvo Privilegirane agrarne banke v Ljubljani je darovalo namesto venca na krsto predsednika Agrarne banke in ministra v pok. g. Bogdana Markovića 218 din za dom slepih, za kar se društvo najlepše zahvaljuje.

1 Nad 400 reševalnih voznikov. Kako zelo je bil potreben reševalni avto, ki so ga dobili ljubljanski reševalci lani, se je posebno izkazalo letos, ko se neverjetno pogosto vrše reševalne vožnje. Samo meseca januarja je reševalni avto prepeljal okoli 400 bolnikov po večini v bolnišnico ali pa na dom.

1 Rešilne lestve. Ko so regulirali Ljubljano, se je izkazalo, da so potrebne ob rebrju posebne

rešilne lestve, po katerih morejo nesrečneži, ki slučajno padejo v vodo, splezati čez navpični betonski zid. Takih lestev je v Ljubljani več v vsej dolžini, kolikor je regulirana. Sedaj pa so jih postavili tudi v Gruberjevem prekopu. Tam, kjer ima Gruberjev prekop navpični zid, so prav take lestve kakor v Ljubljani, tam, kjer je breg poševen, čeprav je reguliran, pa so napete jeklene vrvi, ki tudi zadostujejo, da more ponesrečenec splezati na varno. Gotovo pa bodo te lestve uporabili tudi mladi kopalci, ki bodo poleti kljub prepovedi plaval po Gruberjevem prekopu.

1 Polenovka namočena. Fr. Kham, Kongresni 8. l Poskušal samomor v Dravljah. Za dekleta nenavaden samomor je poskušala v noči na včeraj 28 letna delavka A. R. v Dravljah. V navalu obupa si je prerežla žile na obeh rokah. Ljudje so jo kmalu opazili, nkar je reševalni avto obupano dekle prepeljal v bolnišnico.

Celje

c Harmonikarji v celjskem mestnem gledališču. V nedeljo, 22. januarja ob 2 in ob 4 popoldne so priredili celjski in ptujski dijaki v celjskem mestnem gledališču koncert zboru kromatičnih harmonikarjev. Na sporedu je bilo več zelo ljubkih točk, ki jih je izvajal zbor in solisti: gđe. Sonja Rakuševa, Zvonko in Darko Koželj in najmanjši Herman Antolič.

c Namesto venca na grob pokojne gospe Čul-kove je gospe Pepca Sardoner, restavratorka v Nabavljani zadrugi, darovala Protituberkulozni ligi v Celju 50 din. Iskrena hvala!

c Smučarski klub Celje razpisuje za juniorje in mladino od 14. do 18. leta tekmo v smučskih skokih za prvenstvo Celja, katere bo dne 2. febr. na Kugy-jevi akakalnici v Liscach pri Celju. Start ob 2 popoldne. Pravico starta imajo vsi juniorji, včlanjeni pri klubih mariborske zimske športne podzveze. Tekmuje se po pravilih JZSS. Vsak tekmovalec tekmuje na lastno odgovornost. Prijave se sprejemajo do pol 2 v restavraciji Petriček v Liscach.

c Iz meščanske šole v Vojniku je bil ukraden neki učenki zimski plašč. Tatvina so takoj prijavili orožništvo, ki je neznanca takoj pričelo zasledovati ter ga v bližini Frankolovega tudi dohitelo. Plašč, katerega je imel sebi pri sebi, so njeni lastnici zopet vrnili. Je to neki 18 letni brezposelni delavec. Izročili so ga v roke pravici.

c Hrbenico si je zlomil 31 letni Jelen Franc iz Sevnika pri Sv. Andražu pri Velenju. Padel je namreč iz podstrešja v hlevu. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico.

c Cesta Trnovlje-Arcelin. Dela pri gradnji te ceste so se spet pričela. Zaenkrat samo prevažajo gramoz in kamenje iz Polul.

Kranj

Prosvetno društvo pri Kranju ponovi v nedeljo, 29. januarja ob 7 zvečer slovensko narodno igro »Divji lovec«.

Opozarjamo na predavanje g. prof. dr. Tineta Debeljaka, urednika »Slovenca« in »Doma in sveta«, ki bo drevi ob 8 v Ljudskem domu: »Pogled na česko zgodovino v luči današnjih dogodkov«.

Z vozom so odpeljali ukradene stvari. Pred dnevi je bilo vlomljeno na Javorniku pod Sv. Joštom v Peslovo hišo. V tej hiši ni nihče stanoval, pač pa je bilo v njej precej premičnin. Tatovi so pokradli prav vse premičnine in jih z vozom odpeljali. V torek popoldne se je kranjskim orožnikom posrečilo izslediti ukradene stvari na etanovanju dveh bratov v Stražišču. Vse ukradene stvari so orožniki zaplenili, tatova pa aretirali in vse skupaj odpeljali na orožniško postajo.

Ljutomer

Režiserski in maskerski tečaj. V nedeljo, dne 29. januarja bo v Ljutomeru režiserski in maskerski tečaj v mali dvorani Katoliškega doma. Začetek tečaja je po osmi vsi masi. To je prav izredna prilika, da more vsako Prosvetno društvo ljubomerskega okraja poslati po dva člana, ki imata sposobnost za režiranje ter maskiranje. Tudi Prosvetna društva iz Slovenske krajine so vabljena na ta tečaj. Izrabite to priliko, da se bodo nove moči izvežbale v dobre režiserje ter v spretnne maskerje!

Ptuj

Nesreča. Petletni vinčarski sin Tusek Franc od Sv. Miklavža pri Ormožu je po nesreči padel s senika, kjer se je igral, in si zlomil levo nogo.

Napad. Ko se je v ponedeljek, 23. t. m. zvečer vračal iz Ptuja domov 24 letni mesarski pomočnik Murko Andrej iz Pobrežja, občina Sv. Vid pri Ptuj, ga je na cesti v Turnišču napadel neki L. iz Brstja v Ptuj. Zadal mu je z nožem več vbojdarjev.

Ustanovni občni zbor je imela v soboto B sku-pina ptujskega Fantovskega odseka ob veliki udeležbi članstva.

Po hudih nalivih so v Angliji vse reke prestopile bregove in tako je tudi Temza med Maidenheadom in Marlowom preplavila vso okolico.

Maribor

Posli mariborskega okrajnega sodišča naraščajo

Maribor, 25. januarja.

Tudi sodna statistika ima svoje zanimivosti. Saj je sodišče tako ozko povezano z vsem našim življenjem, kakor noben drug urad. Posebno statistika okrajnega sodišča je v tem pogledu skoraj fotografsko točna slika življenja in razmer, saj se v njej beležijo ne samo veliki dogodki, ki se potem predajo v obravnavo okrožnemu sodišču, temveč tudi vse malenkosti. Tako je imelo lansko leto mariborsko okrajno sodišče 4896 opominjalnih tožb (do zneska 6250 din); malotnih tožb (do zneska 500 din) je bilo 1986, meničnih tožb (do 12.000 din) 243, drugih pravo do zneska 12.000 din je bilo 4128, prisilnih izvršb (rubež, prisilne dražbe, prisilne uprave) je bilo 11.248, od tega pa vknjižb na nepremičnine 329, prisilnih uprav 89, prisilnih dražb nepremičnin 737, nalogov za rubežni nepremičnin in telesnih rubežni je bilo 5868, od tega izvršenih rubežni 2986; rubežni na plače je bilo 4258 (leta 1937 samo 2522). Prisilnih deložacij iz stanovanja je bilo 137. Zapuščinskih zadev je obravnavalo sodišče 1542, varnost-

nih in skrbstvenih zadev (nezakonski otroci, odvzem očetovstva, vzgoja nedoletnih in varstvo njih pravic) 609; popolnih preklincev je izreklo sodišče 7, nepopolnih 5. Dovolilo je 1570 prenosov nepremičnin (prodaja posestev in hč); v civilnih pravih je podalo v 1519 primerih pravno pomoč; overilo je 2587 podpisov; zemljiškoknjižnih zadev (predlogov na vknjižbe itd.) je bilo 8452. V civilnem postopanju je imelo sodišče 634 rekurzov in prizivov, v kazenskem pa 114. Kazenskih zadev se je obravnavalo v preteklem letu pred okrajnim sodiščem (v glavnem razni prestopki) 3552, prestopkov mlajših mladoletnikov je bilo 114. Vse številke, ki smo jih navajali, so znatno višje, kakor so bile v letu 1937. Posli sodišča od leta do leta rastejo, kar je pač v tiski zvezi s porastom mestnega okoliškega prebivalstva, pa tudi z gospodarskimi razmerami. Čim boljše so te razmere, tem manj ima sodišče opravka z raznimi rubežni, prisilnimi upravi in podobnim: posli. Pri sodišču se že čuti hudo pomanjkanje osebja.

m Novi poveljnik 45. p. p., g. polkovnik Mihajlo Božovič, je prišel v Maribor ter je včeraj napravil svoje uradne obiske pri predstavnikih tukajšnjih oblastev. G. polkovnik Božovič bo v prihodnjih dneh prevzel svoje posle. Prihaja iz Vinkovcev, kjer je služboval več let ter je bil zelo priljubljen ne samo v častniških, ampak tudi v meščanskih krogih.

m Seja zaupnikov JRZ iz okraja Maribor levi breg je bila včeraj popoldne v prostorih hotela »Zamorec«. Na seji, ki so se je udeležili mnogi strankni zaupniki, je narodni poslanec Fr. Zebot poročal o notranje in zunanje političnem položaju; poslanec J. Spindler pa o gospodarskih potrebah in zahtevah okraja. Na podlagi obeh poročil je bila sestavljena posebna resolucija, v kateri se izraža neomajno zaupanje voditelju dr. Koroscu in stavlja zahteve mariborskega okraja, za katere se bosta zavzela poslanci. Na predlog župana Kirerja je bila dr. Koroscu odposlana pozdravna brzojavka, ki so jo navzoči z živahnim aplavzom odobrili.

m Nepotrebno beganje železničarjev — članov Podpornega društva železniških delavcev in uslužbenec v Mariboru. Z nepoučene in neodgovorne strani se razširjajo med železničarji, člani PDZ v Mariboru vesti, da je društvo znalo posmrtnino. Te govorice so za enkrat neresnične. Razširjevalci takih vesti imajo namen povzročiti paniko med društvenimi člani. Res je, da je minister trgovine izdal pravilnik o stvarjanju matematičnih rezerv pri humanitarnih društvih, glasom katerega smejo društva do 1000 članov izplačevati le 2000 din posmrtnine, društva z nad 1000 člani pa največ 5000 din. Proti temu pravilniku so se pojavili ugovori ne samo od našega društva, ampak tudi od drugih humanitarnih društev, oziroma ustanov, in je v teku akcija, da se ta pravilnik spremeni. Do nadaljnjega ostanejo dajatve Podpornega društva železniških delavcev in uslužbenec v Mariboru nespremenjene. Namesto, da se članstvo bega, bi bila dolžnost slehernega železničarja, da podpira društvo v njegovi akciji za ohranitev dosedanjih članskih pravic, ki bodo lahko ostale neokrnjene tudi za naprej, čim bi se dosegla sprememba poprej omenjenega pravilnika. — Odbor »Podpornega društva žel. delavcev in uslužbenec v Mariboru.

m Velik uspeh je bil pri obeh predstavah Petančičevih »Spiritištov«, ki so ju igrali člani igralske družine iz Koprivnice v soboto v Studencih, v nedeljo popoldne pa v Mariboru. Več sto ljudi v Mariboru pri nedeljski predstavi ni dobilo vstopnic.

m Krščanska ženska zveza za Maribor in okolico ima v nedeljo, 29. januarja ob 16.30 v dvorani na Aleksandrovi svoj redni letni občni zbor. Vabljeni člani in članice k udeležbi. — Odbor.

m Rezervirajte si vstopnice že sedaj za predstavo Ljudskega odra na Svečnico dne 2. in v nedeljo dne 5. febr. Obakrat uprizoni v dvorani na Aleksandrovi cesti 6 Anzenoruberjevo ljudsko igro »Cetrta božja zapoved«.

m Dekliski krožek frančiškanske prosvete vabi dekleta, da se udeležijo sestanka, ki bo danes zvečer ob pol 8 v »Domu na Slomškovem trgu. Za vse članice je udeležba obvezna. Novinke — vabljene.

m Na Ljudski univerzi jutri, v petek, ni predavanja, v ponedeljek, 30. jan. predava prof. dr. Rudolf Horvat iz Zagreba o zgodovini Dalmacije (posebno Dubrovnik).

m Ljudski oder. Drevi ob 8 sestane na odru. m SK Rapid je imel v torek zvečer pri »Zamorc« občni zbor. Udeležba je bila zelo številna. Vodil ga je predsednik odvetnik dr. Bravil-stätter. Sledila so poročila posameznih funkcionarjev: tajnika Frankla, blaginika Weilerja, oskrbnika športnih potrebščin Piricha, načelnika teniškega odseka Feiberja, nač. lahke atletike dr. Jettmarja, nač. gimnastičnega društva, nač. nogometne sekcije Barloviča, gospodarja Werbinga in nač. zimsko športne sekcije dr. Badla. Sledile so volitve ter je bil izvoljen zopet dosedanji odbor, ki vodi klub že 12 let.

m Občni zbor studenških gasilcev. Ena najagilnejših gasilskih edinic v mariborski okolici je gasilska četa v Studencih, ki je imela te dni pod vodstvom svojega neumornega, dolgoletnega predsednika, župana Kaloha svoj letni občni zbor. Poročila so poleg predsednika podali še načelnik Pregl, njegov namestnik Kirbiš, vodja prosvetnega odseka Lintner, vodja samarijanskega odseka Ulrih. Gasilska četa je lani pomagala gasiti 21 požarov, rešilni oddelek pa je interveniral v 20 primerih nezgod in nesreč. Imela je več velikih vaj ter vzorno skrbi tudi za svoj naraščaj. Velika pridobitev je nov Gasilski dom, v katerem se nahaja tudi dvorana z odrom. Gasilec so v tej dvorani priredili lani dve uspešni gledališki predstavi.

m Umri je včeraj popoldne po dolgi bolezn v tukajšnji bolnišnici bogoslovca 4. letnika mariborskega bogoslovja, g. Franc Papet. N. v m. p. l m Fantovski odsek Maribor II ima drevi ob 8 redno telovadbo v Miklošičevi 2. Točnol

m Izredni občni zbor Kredite zadrge državnih namestencev v Mariboru bo dne 29. januarja ob 8. uri zjutraj v mali dvorani Narodnega doma, zaradi razprave o prilagoditvi pravil novemu zakonu o gospodarskih združenjih. Ob 11. uri istotam slavnostno zborovanje v svrhu proslave 10 letnice obstoja zadrge. Člani vabljeni.

m Nepošten sosed. Oskrbnik Jurij Stiglic iz Gradiške je opazil že več časa, da mu na skrivnost način izginja denar, ki ga je imel v zaklenjeni ročni železni blaginji v svoji sobi. Sobo in hišo je vedno skrbno zaklepal ter ključ imel pri sebi. Nazadnje je prijavil zadevo orožnikom, ki so povpraševali pri sosedih, pa so zvedeli, da so ti že dalje časa opazovali nekega soseda, kako je v času, kadar Stiglic ni bilo doma, skrivaj zahajal na podstrešje njegove hiše. Izkazalo se je potem, da se da iz podstrešja priti v sobo, v kateri je Stiglic hranil blaginjo. V kratkih presledkih je zmanjkalo oskrbniku iz blaginje več tisoč dinarjev. Orožniki so osumljenca in njegovo ženo aretirali.

Gledališče

Cetrtek, 26. januarja ob 20: »Vse za šolac. Red A. Petek, 27. januarja: Zaprt. Sobota, 28. jan. ob 20: »Maturac. Red D.

Trbovlje

Popravilo volivnih imenikov se vrši uradno ta mesec. Zato naj se zglašajo na občini v sobi št. 4, kateri so dosegli polnoletnost, ali so bili dosedaj izpuščeni. Veliko jih je pri rudniku spremenilo stanovanje, tudi ti naj oskrbijo popravek. Več sto jih je v imenikih vpisanih, ki so že mrtvi ali so se pred več leti izselili. Tudi glede teh bi bilo prav, da se volivni imenik uredi.

Prepovedana je trgovina s konji iz občine Trbovlje in Loka pri Zid. mostu, ker se je v teh dveh krajih ugotovila nalezljiva bolezen konjske smrkvosti. V Trbovljah pri Fortetu v Globočaku.

Zavračamo. Pri rudniku so vpeljali novo službo, ki predstavlja nadzorstvo nad nadzorstvom. Da je ta služba neprijetna in vzbuja odpor, ker se tam išče, kjer so že drugi opravili svoj posel, je gotovo. Zato je tudi dvomljivo, kakšen bo njen uspeh. Splošno mnenje je, da je nepotrebna, ker prevelika gorečnost lahko tudi veliko škoduje. In je v tem primeru tudi že. Občo nevoljo nad tem novim pazništvom pa skušajo socialisti potom svoje »Delavske politike« potakniti drugim, ki pri tej stvari nimajo prav nič opraviti. Ne upajo s. napadati podjetja, ki je novo službo uredilo, ampak skušajo posredno valiti odgovornost na Društveni dom, čes da je oseba, ki ji je poverjena nova služba, »popreje« zahajala tja. Ta je pa lepa! Tako hvaloskva zavijanje in podkivanje je čisto vredno naših socialistov. Ne bo jim pa pridobilo nazaj zaupanja, ki so ga med rudarji zgubili, kakor so jasno pokazale zadnje volitve. Novemu kontrolorju, socialistom in »Delavski politiki« pa svetujemo, naj si poiščejo, kako bolj mastno kost, n. pr., da dofenejo, po katerih pravih in zakonih je mogoče, da kdo napreduje za predelavca, ne da bi bil sploh zaposlen pri podjetju! Tu bo bolj vredno in zanimivo iskati.

KULTURNI OBZORNIK

Nekaj pojasnil

K simfoničnemu koncertu Glasbene Matice v Mariboru

»Slovenec« z dne 24. januarja je prinesel oceno mariborskega glasbenega poročevalca Bb. Iz stavka: »Menda lahko mirno trdimo, da smo dobili poročstvo za takšno poživljanje v novem dirigentu Glasbene Matice v g. Dragu Šijanec, bi sklepali čitatelj, da sem angažiran pri Glasbeni Matici v Mariboru kot novi dirigent. To je že drugi primer takega tolmačenja, kajti tudi »Vedernik« 16. t. m. piše med drugimi: »Sodelovanje Draga Šijanca je vsekakor dragocena pridobitev za glasbeno kulturo Maribora. Pazio, da nam ostane strokovnjak in umetnik, ki ga sedaj zopet imamo in da s tem omogočimo stalen napredek in stalno rast naše Glasbene Matice«.

Da glede mojega nameščenja ne pride do pomena, vas prosim, da vzamete naslednje na znanje: angažiran sem edino pri ljubljanski Radio oddaji poslaji. Koncert Glasbene Matice pa sem dirigiral le kot gost. Do tega gostovanja pa je prišlo takole:

Minulega oktobra so me naprosili odborniki orkestra Gl. M., da prevzamem vsaj začasno vodstvo orkestra, ki je preživljal skupno z ostalo Gl. M. najtežje čase odkar obstoja. Zavedajoč se pomembnosti te narodne kulturne ustanove na naši meji, nisem mogel biti nezvest svoji »matici«, iz katere sem sam izšel, in nisem mogel varati zaupanja, ki so mi ga Matičariji brez izjeme izrekli.

Ko sem prvič stal pred orkestrom, v katerem sem sam glasbeno »shodil«, v katerem sem čutil svoja prva velika glasbena doživljanja, sem bil silno razočaran. Maloštevilnost me je kar osupnila. Tedaj sem sprevidel, da je le dvojno mogoče: na novo koncentrirati vse glasbene sile Maribora v Matici ali pa — likvidirati. Zadnjega nisem hotel pripustiti za nobeno ceno. Sklenil pa sem napeti vse sile, da se izvede reorganizacija opešanih sil. Pri tem delu mi je največ pomagala poštvovalni inž. Rane. Ko sem videl, da samo orkester ne more v tako kratkem času naštevirati sporeda, ki bi izpolnil cel večer, sem pritegnil k sodelovanju še pevski zbor. Še eno razočaranje: od imponentnega števila nekdanjega zbora, jih je ostalo le še par zvestih. Tudi tu smo morali napeti vse sile, da se pritegnejo vsi nekdanji pevci. Pri tem sem imel zelo dragoceno oporo v g. ravnateljici Rožmanovi. In kmalu so prihajali zopet nazaj k svoji »matici« pevci in pevke, ki že po nekaj let niso več sodelovali. Z dobrim zgledom se je prva vrnila vsem priljubljena pevka gd. Minka Zacherlova, ki že 11 let ni več pela v zboru. Predvsem jim je bilo treba izgnati malodušnost. In to je bilo dokaj v arehi! Toda naše skupno delo je vidno rastle v veselje vseh. Sam sem čutil ogromno dolžnost napram Matici in ta je moje skrbi le povečala, ko so na počitnice poletnice in se celo podaljšale. Uči-

telstvo in dijaštvo je odhajalo na svoje domove, marsikoga pa je pritegnilo Pohorje in smuka. Tako smo imeli vaje orkestra in zbora v znamenju počitnic. Zame so to bile vse prej nego počitnice. Vodil sem ves ta čas v Ljubljani radijski orkester in radijski komorni zbor, v distanci 156 km pa mešani zbor in simfonični orkester Gl. M. Z vojnimi sem izgubil vsak teden dve noči.

Blizaj se je 11. januar, dan koncerta. 9. I. konec počitnic. 10. I. sem imel sploh prvič ves zbor pred seboj, ves zbor, če odštejem tri sopranistke, ki so prav tedaj obolele. Vse je šlo gladko, kar se tiče pelja namreč. Orkester pa je imel svojo generalko šele na dan koncerta, 11. jan. popoldan v koncertni dvorani, da ne bi bilo treba plačati kurjave in dvorane za dva dni.

Generalka je bila pristopna za dijaštvo. Tu sem mogel presoditi, kolikšno zanimanje vlada na naših šolah za glasbo, ki je tako važna sestavina narodne kulture. Šolske sestre so pripeljale največje število dijaštva, iz drugih šol — in v Mariboru je zelo mnogo šol — je bila udeležba na generalni elaba. Tu moram že reči, da je za mojih gimnazijskih let bilo čisto drugače. Ko je bil ravnatelj dr. Tominšek, je bilo tako: okrožnica s pozivom na koncert v razred. Profesor grščine na pr. šteje dvignjene roke. Če se ni javila večina razreda, je profesor ogorčeno zarohnel s katedra: »Kaj? Tako malo smisla imate za umetnost? Ali vas ni sram.« Takoj se jih javi še deset. Če pa kdo ni imel sredstev za vstopnino, odredi profesor, da plača ves razred nekaj par več, da lahko gredo tudi revni tovariši h koncertu ali pa na umetniško razstavo. Tako je bilo nekoč.

Koncert sam je prekašal vse pričakovanje. Orkester mi je igral še boljše, nego na skušnjah, zbor je dal vse, kar se more zahtevati pri razmeroma tako majhnem številu skušnjah. Vsa velika dvorana je bila razprodana, polna dovzetnega in toplo čutečega občinstva.

Casopisje je poročalo o uspehu koncerta. Bilo je res čevljar, lavorjevih vencev, aplavza, navdušenja. Toda to so po mojem mnenju le trenutni uspehi. Pravi uspeh tega koncerta pa bo obstojal le v tem, tako vam pravim in polagam na srec, da živi in dela Glasbena Matica plodonosno naprej in da ji pri tem delu vsi pomagajo! Pevski zbor je sedaj v voščih rokav g. Pertola, orkester pa dirigira odlični kapelnik Jiranek. Vi pa, dragi Mariborčani, nikar več mirno ne »glejte, kako umira pravičnik, temveč postanite zopet »čebeličdelavke« svoje »matice«!

In to šele bo uspeh koncerta!

Drago M. Šijanec.

Pečjak:

Življenje Slovanov v srednjem veku

Po prvem delu je izšel že po nekaj mesecih drugi del zgodovine za meščanske šole. Pečjakove zgodovine pomenijo v metodni in vzgojni oziroma lep napredek v našem zgodovinskem pouku. Nova knjiga ni nikak abstrakten, sistematičen zgodovinski pregled, natrpan z letnicami, imeni in običajno zgodovinsko frazeologijo, pod katero si učence nič določnega ne predstavlja. Pisatelj je sestavil učno snov primerno 12 letnemu učencu po lepo zaokroženih organskih zgodovinskih enotah, ki jim daje živost notranja rast. Vzel je najvažnejše zgodovinske dogodke in osebe in jih natančneje in nazorno opisal, vse drugo pa je tem enotnim opisom podredil. Glede izbora snovi moramo posebno pohvalno omeniti, da je pisatelj odmeril kulturni in gospodarski zgodovini odlično mesto (60 strani), kakor ni bilo to še v nobeni dosedanjih zgodovinski učni knjigi za meščanske šole. (Poglavja: Vitezi, plemenitiši, kmetje, mesta, obrtniki, trgovci, rudarstvo, slogi v stavbarstvu). Dolgoletna želja šolnikov po taki knjigi se je sedaj uresničila. Navedena poglavja ponazarjajo v drobnem tisku nazorno sličice iz našega gospodarskega in kulturnega srednjeveškega življenja, na primer »Trgovska karavana na poti«, »Seja celovske uprave«, »Slovesen prenos celovske skrinjice«, »Delo v samostanu i. t. d. Pisatelj izhaja iz slovenske zgodovine, ki je v tem delu najboljše obdelana, na to snov pa gradi še zgodovino Srbov in Hrvatov.

Metodična obdelava učne snovi je nova. Pisatelj pred vsakim poglavjem ponovi sorodno učno snov, na koncu poglavja pa uvaja učence v razgovorih na podlagi vzete tvarine v sodobno življenje, ki ga primerja s preteklostjo, ali pa daje mladini etične napotke za življenje v luči zgodovine učitelja. Tako je Pečjakova zgodovina res lepa vzgojna knjiga, kakršna je potrebna na meščanskih šolah, ki vzgajajo mladino za vstop v praktično življenje. Pisatelj je tudi prav lepo poskrbel za koncentracijo pouka, tako je na primer bogato poživljal snov s citati naših pesnikov in pisateljev, in sicer kot uvod v poglavja. Zanimivi in številni so pregledi na koncu knjige, prav tako zemljevidi in slike. Jezik je odličen. Knjiga je primerna tudi za knjižnice. Kakor slišimo, jo rabijo tudi že po mnogih ljudskih šolah v višjih razredih. T. G.

Revije in časopisi

Bodočnost, glasilo slovenskih nameščencev in nameščenk, prinaša v prvi številki letošnjega leta naslednjo vsebino: Račun o našem delu, B.-c: Delavske in nameščenske legitimacije, Smersu Rudolf: Kako organiziram, škof Slomšek o slovenskem jeziku, Še enkrat minimalne plače in nameščenci.

— Kronična zapeka in njene slabe posledice, posebno pa motnje v prebavi, se morejo preprečiti z že davno preizkušanim sredstvom za čiščenje, z naravno »Franz-Josefovo« grenko vodo, ki se tudi po daljši porabi izkazuje kot zelo odlična. Oni, ki bolehalo na želodcu in čreveh, pa pijejo »Franz-Josefovo« vodo, so zelo zadovoljni z okusom kakor tudi z njenim učinkom.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Republikanski ujetniki na pohodu v taborišče na barcelonski fronti.

Odisejeva jama zakladov odkrita

Dozdeva se, da je zdaj dognano, kateri izmed otokov grškega severozapadnega obrežja je prav za prav davni Itaka, kjer je bil doma zmeraj okrog blodeči Odisej.

Raziskovanja, ki so bila opravljena v zvezi z Britanskim arheološkim zavodom v Atenah, so skoraj do dna dognala, da je otok, ki so mu do sedaj dejali Tiaki, tisti starodavni otok Itaka. Pri vasi Pelikati, ki je južno od Tiakija, je profesor Hentley našel važne podatke iz dobe Homerja. Po drugih podatkih na podlagi raziskovanja je dognano, da je bil ta otok od bronaste do železne dobe (to se pravi — prav do zgodovinske dobe) tudi obljuben in vsa kultura se v najdbah prikazuje nespremenjena.

Najvažnejše tozadevno odkritje pa je jama zakladov, ki jo je odkrila miss S. Bentonova. V zakladnici so predmeti iz vseh stoletij, od 15. stoletja pred Kr. pa do prvega stoletja po Kr., torej tudi iz stoletij homerske dobe (850 do 700 pred Kr.). Raziskovalka meni, da je ta jama tista, kamor je bil Odisej spravil darila, ki jih je bil dobil od Alkinoosa. Homerjev ep ime-

nuje med darili tudi neke trinožnike, ki je v jami več bronastih ostankov od njih. Na neki lončevini pa je napis: »Podarjamo Odiseju v počaščenje. O zbirki vseh teh najdenih predmetov ememo sklepati, da je Odisejeva domovina zares najdena. Otok Tiaki se zdaj tudi uradno zopet imenuje Itaka.

Codreanujeva oporoka

Codreanu, nedavno na begu ustreljeni poglavar »Železne garde«, je zapustil oporoko z datumom 15. junija 1938. Spisal jo je v vojaški kaznišnici Jilava in se začel z besedami: »Čeprav ne verjamem, do bom umrl, vendar bi rad tole določil: »Posestvo Codreanujeva, ki sestoji iz zemljišča v vasi Fratesti ob Donavi, iz vile v Predealu v Karpatih in iz pravice do prevodov njegove knjige »Legionarjeme«, naj se razdelijo med njegovo ženo, mater in hčerko. Razen tega zapušča svoji hčeri avtomobil in ji naroča, naj ga ne proda. Slednjič prosi svoje prijatelje, da naj bi se zavzeli za družino njegovega svaka, ki je bil v Španiji ubit.« Tako vidimo Codreanuja v tej oporoki, kako je najsrbnejši družinski oče, čeprav ima toliko človeških življenj na vesti.

ŠPORT

Minister Maštrovič obišče slovenske športnike

Minister za telesno vzgojo naroda g. Ante Maštrovič bo v kratkem obiskal Slovenijo, da se bo tudi sam prepričal o delu slovenskih športnikov in telovadcev. G. minister je bil prej zaposlen z drugimi državnimi posli, zlasti pred volitvami v narodno skupščino. Z novim letom pa je začel z načrtnim delom v svojem važnem resoru. Najprej je obiskal razne športne organizacije v Belgradu, kjer je imel s tamkajšnjimi športnimi voditelji dolge in plodonosne konference, ki so seznanili g. ministra z vsemi aktualnimi vpraša-

nji jugoslovanskega športa.

Sedaj pa obišče g. minister Zagreb in Ljubljano, kjer bo imel z voditelji športnih in telesnovzgojnih organizacij razne konference. To veliko zanimanje g. ministra za delo privatne iniciative je med vsemi športnimi krogi izzvalo veliko zadovoljstvo in se zlasti slovenski športniki in delavci na polju telesne vzgoje veselimo njegovega obiska. Ob tej priliki si bo g. minister ogledal razne športne naprave, igrišča in stadione in bo obiskal po vsej priliki tudi Planico.

Boksarski turnir Male antante v Zagrebu ali v Belgradu?

Jugoslovanski boksarski zvezi je ponudena organizacija tretjega boksarskega turnirja amaterskih reprezentanc držav Male Antante. Tekmovanje bi se moralo vršiti od 5.—7. maja v Zagrebu. Kakor pravijo belgrijska poročila bi bili Čehi in Rumuni bolj zadovoljni, če bi bil ta turnir v Belgradu. Prvi tak turnir je bil v Bukarešti, dočim so se lansko leto borili v Pragi. Kje bo letošnji tretji turnir, homo kmalu zvedeli, ker bo v kratkem jugoslov. težkoatletska zveza sklepala o tem.

Iz našega nogometnega športa

V nedeljo bo v Belgradu občni zbor jugoslov. nogometne zveze. Za ta občni zbor je stavil »Gradjanski« predlog, da se osnujejo tri zveze s sedeži v Belgradu, Zagrebu in Ljubljani. Odbor, ki zastopa slovenske nogometne klube pa je ta predlog menda zavrnil in sicer iz finančnih razlogov, ker je mnenja, da bi zveza v Ljubljani, omejena samo na teritorij današnje LNP, prišla v težak položaj zaradi finančnih neprilic. Pač pa bodo zahtevali slovenski nogometni klubi razne spremembe v zadevi administracije in financ.

Zagrebaški Gradjanski ne bo igral dalje v tekmovalstvu za zimski pokal, če se sarajevska Slavija plasira kot zmagovalce. Toda z ozirom na tekme zadnje nedelje je skoraj gotovo, da pride v finale zapadne cone sarajevska Slavija proti Gradjanskemu. Ker pa je Gradjanski na svojem zadnjem obnem zboru sklenil, da prekine vse športne stike s Slavijo zaradi incidenta pri ligaski tekmi, zato je nastalo zopet eno delikatno vprašanje več v našem nogometnem športu.

Malo naših lahkoatletov je doseglo lansko leto olimpijski minimum

Na zadnji konferenci podzveznih delegatov v Zagrebu je bilo sklenjeno, da bo mogel iti od jugoslovanskih lahkoatletov samo oni na prihodnjo olimpiado v Helsinki, ki doseže rezultat v svoji disciplini, ki bo enak dvanajstemu plasirancu na zadnjih igrah v Berlinu. Glede na to bodo morali naši lahkoatletski, ki bodo hoteli v Helsinki doseči te minimalne mere: 100 m 10,7 sek.; 200 m 22,1 sek.; 400 m 49,3 sek.; 800 m 1:55,7 min.; 1500 m 4:00,6 min.; 5000 m 15:12 min.; 10.000 m 32:01 min.; maratonski tek 2:45:34 ur, 110 m zapreke 15,3 sek.; 400 m zapreke 54,8 sek.; skok v višino 185 cm, skok v daljavo 7,18 m; skok s palico 4,09 m; troskok 14,60 m; met krogla 44,63 m; met diska 44,56 m; met kopja 61,50 m; met kladiva 49,28 m.

Lansko leto je prav malo jugoslovanskih lahkoatletov doseglo prednje minimalne uspehe in bi se samo naslednji atleti kvalificirali za olimpijske igre, če bi bile te v letu 1938:

Kling na 100 in 200 m; Hanžekovič v teku na 110 m čez zapreke, Martini v skoku v višino, Kleut v metanju diska in Stepišnik v metu kladiva.

Športni drobiž

Škotska nogometna reprezentanca bo po končanem prvenstvenem tekmovalju odrinila na turneje v Zedinjene države Amerike, kjer bo odigrala 8 tekem.

Francoški reprezentativni igralci, ki so v nedeljo v Parizu premagali Poljake s 4:0, so prejeli premijo v iznosu 44.000 frankov, tako da je odpadlo na vsakega igralca 4000 frankov.

Poljska nogometna reprezentanca je odigrala doslej 92 mednarodnih tekem. Od tega je dobila 35 tekem, neodločeno je igrala 16, izgubila pa je 41 tekem z razliko golov 203:201.

Prvi ženski nogometni klub so ustanovili te dni v Pragi po zgledu brnskega ženskega nogometnega kluba, ki je lani gostoval v Zagrebu in Belgradu. Novi klub se imenuje »Ženska Pragac«.

Američanka Wheeler, ki je v tenisu premagala Madžarko Somogy

Vesti športnih zvez, klubov in društev

ZSK Hermes. Redni letni občni zbor kluba bo v nedeljo dne 29. januarja ob 9 dopoldne v restavraciji pri »Sestici«, Tyrševa cesta. Dnevni red je običajen in je v gradbeni na igrišču. — Odbor.

Podružnica Slovenskega planinskega društva v Prevaljah. Dnevni red: Poročila funkcionarjev, sprememba pravil, volitve novega odbora in razpisovanje Planince prevaljske okolice vabimo na polnoletnostni udeležbo.

Afera o Hirschlovih načrtih

Nasprotujoče si izpovedi strokovnjakov

Celje, dne 25. jan.

Danes se nadaljuje pred okrožnim sodiščem v Celju industrijska afera. Današnji razpravi, ki bo trajala pozno v noč, prisostvuje veliko občinstvo. Bili so zaslišani: Zeleznik, Bajec, Matašič in policijski agent Josip Ruprecht.

Policijska ovadba

Predstojništvo mestne policije v Celju je podalo ovadbo, ki pravi, da je poverljivo izvedelo, da so bili vzeti drugi načrti in da te načrte še vedno skriva g. Jezernik. Pri preiskavi, tako pravi ovadba, se je Zeleznikova izkazala, da je g. Jezernik še nekatere načrte skril in je obljubil, da se ji bo zato še revaniral. To ovadbo sta g. Jezernik in Zeleznikova z vso odločnostjo zavrnili, češ, da je to navadno obrekovanje. Policijski agent g. Ruprecht je pri policijski uradni objavi vztrajal, ni pa hotel izdati osebe, ki mu je o Zeleznikovi to povedala.

Zasliševanje

Matašič Marjan, 37 letni kemik iz Zavodne pri Celju, uslužben pri Medi-Zanki v Domžalah, ki je l. 1932. izstopil iz službe v Prazarni v Celju, je izpovedal, kako je Milošević prišel k njemu, prinesel literaturo na dom, kjer sta kuhala in študirala 14 dni. Poizkus je uspel. Kot 23 letni kemik je izjavil, da bi s primerno literaturo zmogel napraviti litopon. Na vprašanje, kako je mogel sprejeti Miloševića, da je v njegovi hiši delal poizkus, je Matašič izpovedal, da je to storil iz kolegijskega. Po Matašičevih izpovedbah, ki je bil 9 let uslužben v tovarni, je Milošević bil komercialni in tehnični vodja v tovarni, in se brez njega sploh nič novega ni uvedlo. Boks pa je bil le obratovodja.

Bajec Viktor, strojni tehnik pri Medi-Zanki, je rečel, da ni v celni popravil detajle po nalogu g. ing. Pišernika, ki je skiciral načrte. Ti načrti pa so se porabili le za razmetitev strojev, načrte za peči je pa imel g. Seršen.

Prečitano je bilo mnenje sodnega izvedenca g. ing. Knopa: Tehnična fabrikacija litopona bazira na tajnih postopkih in snovanje novih tovarnih litopona je vedno predmet strokovnjakov. Strokovnjaki izključujejo vsako možnost, da bi bila splošna konkordanca dispozicije in izvedbe aparature obeh litoponskih tovarnih Metalbe dd. v Celju in Medi-Zanki v Domžalah kakšna posledica kemičnega procesa litopona ali celo gola tehnična sličenost. Glede sličenosti obratov pooblaščen ing. Knop trdi, da sta brez dvoma obe litoponski tovarni osnovani na podlagi istih načrtov in smernic obratovanja. Možnost, da bi se s pomočjo svetovne literature posrečila proizvodnja litopona, g. ing. Knop negira. G. ing. Knop je iz patentnih citatov razvidno pokazal, da se kalcinacija litopona lahko vrši na najrazličnejše načine ter v najrazličnejših

tipih peči. V svojem mnenju je zagotavljal, da ne obstajajo risbe ali celo detajlni načrti litoponskih naprav v literaturi. Vprašal je, kako se naj tehnični projektant znajde? Kaj je uporabno, kaj neuporabno, kaj veljavno, kaj zapadlo, kaj je res v tehnični obstoječe, kaj ideja sanjačev, kaj triki tehničnih šarlatanov. Kdo bo njemu neizkušenemu — Miloševiću v tem labirintu pokazal pot in mu svetoval? Morda bo eno fazo zadel, morda dve, morda celo tri, popolnoma izključeno pa je, da bi pri tej ogromni množici predlogov, pri množini variacij aparatov ustvaril napravo, ki je v glavnih obrisih enaka najbližji sosedu.

Medičev zagovornik g. dr. Žužek je opozoril sodišče, da je g. ing. Knop brat g. ing. Ljuba Knopa, ki je uslužben pri Metalni družbi.

Po 10 minutnem odmoru je bil ponovno zaslišan sodni izvedenec g. ing. Knop ter je svoja izjavljanja pojasnil in pribil v škodo obtožencu. Principa mokrega odcejanja litopona v literaturi g. ing. Knop ni našel, ni čital o naknadnem čiščenju, vendar ne zanika, da bi se po sistematičnih študijah revij ne posrečilo eventualno doseči uspeh, vendar poudarja, da je za to potrebna daljša doba, nikakor pa ne en mesec. Sodnik je prosil sodnega izvedenca, da naj spregovori o Miloševićevem znanju. G. ing. Knop je popolnoma izključil možnost, da bi g. Milošević kot komercialni vodja zmogel napraviti te načrte.

Nato je bilo prečitano izvidniško poročilo g. ing. Schmidingerja, ki je v bistvu enako kot ing. Knopa.

Nasprotujoča izjava univ. profesorja inž. Guzelja

Takoj nato je bil zaslišan sodni izvedenec in univ. prof. g. ing. Guzelj iz Ljubljane. O tovarnih v Celju in v Domžalah, ki ju je pregledal, pregledal tudi tehnični material, je ugotovil, da sta si tovarni povsem enaki, prav tako tudi razmetitev aparatov, ugotovil pa je tudi nekaj razlik glede kadi, ki so v domžalski tovarni manjše, pogreznjene v tla, dočim v Celju ne, da ima domžalska tovarna membrambne črpalke, dočim tovarna v Celju membrambne in centrifugalne. Nato je splošno govoril o litoponu, ki ga poznamo že 90 let. Najbolj zanimivo je bilo njegovo izjavljanje o strokovni literaturi, enciklopedijah, v katerih sicer ni našel kaj dovoljnega, temveč je našel več v časopisih (strokovnih), ki so vsekakor važnejši kot učbeniki. Navedel je tudi več strokovnih nemških časopisov, ki govorijo o vplivu kloridov pri proizvodnji litopona, o vzrokih pri postojnosti barve, o čistilnih metodah itd. Omenil je tudi več čeških časopisov, ki navajajo referate naših strokovnih izvedencov. Katastrofalno je izjavil njegova izjava, da je našel v svetovni literaturi vse kemične postopke za čiščenje cink sulfata in proizvodnje v temi in svetlobi obstoječega litopona. Prečital je poročilo o razpravi v »Deutsche Reichspatent« o cinkovem luženju iz l. 1921., navedel pa je še več referatov, kakor v norveškem patentu iz l. 1931. Primerjava izdelkov domžalske in celjske tovarne je dokazala, da je kemični postopek povsem enak, kajti analiza bi morala biti pri vseh sestavinah enaka. Možna pa je to sklepati pri varjenju. Pregledal je 4 vzorce v Medi-Zanki tovarni, 1 vzorec litopona iz Celja in jih primerjal z vzorcem iz tovarne IG Farben iz Nemčije. Ugotovil je, da v litoponu v Celju prevladuje cink, v domžalskem pa barid. Posebno značilno je, da je g. univ. profesor našel v litoponu, izdelanem v domžalski tovarni, veliko količino fosforjeve kisline, ki je nimajo ne tovarne v Celju in ne nemške tovarne. S praktičnim poskusom s perihelovno svetilko je osvetlil z ultravioletnimi žarki vzorec in ugotovil, da je bil odporen le litopon v Domžalah, nikakor pa ne litopon iz Celja in litopon iz nemške tovarne. Predložil je tudi dve fotografiji, ki nazorno kažejo ta proces.

O g. dr. Hirschlovi izjavi, podani na zadnji razpravi, je g. dr. Guzelj povedal, da je jasno, da ima vsak kemik osnovne glade čiščenja. Metode čiščenja pa so stare in je problem isti, drugačen je le postopek. Izpiranje je čisto enostaven princip. Dal je tudi o tem par primerov čiščenja. V bistvu je to princip luženja, pri katerem gre le za raztopino ali za abstrahirano snov. Hirschlova abstrakcija je po njegovem mnenju bistveno ista, le kemični način in tehnika so lahko različni. Načini proizvodnje so točno podani v literaturi, in če se kemik zna pogledati v to, pa ima poleg tega še pomoč, je to logična pot do uspeha. Proces dirigira razporeditev aparatov.

G. prof. Guzelj je nato izjavil, da to sploh ni kaka skrivnost, kot jo delajo, kajti ta stara stvar ni tako komplicirana, da je ne bi razumel kemik, važna je le kontrola produkta, analiza procesa. G. ing. Pišernik je pri zadnji razpravi zatrjeval, da je tovarno v Domžalah napravil po študiju v li-

teraturi, g. ing. Guzelj pa je izjavil, da je to možno le, če je imel pomoč.

Razprava je bila ob 1 popoldne prekinjena in se je nadaljevala ob 3.

Popoldanska razprava

G. prof. Guzelj je izjavil, da je g. ing. Pišernik priznani kemik, ki nima le široke izobrazbe in je izvršil vse izpite z odličnim uspehom, ampak ima tudi večletno prakso.

Univ. prof. ing. Gulič iz Ljubljane je ugotovil, da je peč v Domžalah zgrajena bistveno po Hirschlovih načrtih in po njegovih principih. Hirschlova razprava daje konkurenčno številko za proučevanje redukcij peči. Nekatere tovarne v Nemčiji in v Italiji imajo modernejša peči, kot so Hirschlove. O kakih posebnih iznajdbah pri Hirschlovih pečeh sploh ni govoriti. Dosedanje izjavljanje je dokazalo, da so redukcijske kalcinacijske peči v Celju in Domžalah stare in deloma napako zgrajene. Obe tovarni imata velike razliknosti pa tudi sličenosti. G. inženir je izjavil, da sploh ne gre za nobeno industrijsko špijonažo, ker ni tovarna Medi-Zanka prevzela od Metalnega društva ničesar bistveno novega.

Zid g. dr. Hirschl je ponovno zatrjeval, da so peč njegova osebna last in njegov izum. V svojih izjavljanjih je postal nervozen in je opozoril sodnike, naj ga poslušajo. Predsednik mu je dejal, naj se dostojno vede. Dr. Hirschl se je oprostil ter nadalje hvalil svojo iznajdbo.

G. ing. Guzelj je stavil dr. Hirschlu vprašanje, če je luženje splošno v tehniki znano, naker je dr. Hirschl to potrdil. Sledila so vprašanja, na katera je dr. Hirschl kaj hitro odgovarjal in opozoril ing. Guzelja, naj ga pozitivno vprašuje. Nato je stavil dr. Hirschlu več vprašanj ing. Gulič. Dr. Hirschl je postal v svojem pričevanju precej nervozen in predrzen. G. ing. Gulič je izjavil, da ne vidi v dr. Hirschlovih načrtih nič posebnega, zaradi česar se je dr. Hirschl silno razburil in začel ponovno razkladati svoje specialitete, ni pa odgovarjal na stavljena vprašanja.

Nato sta Medi-Zanki zagovornik dr. Žužek iz Ljubljane in zastopnik zasebnega tožilca predlagala, da se zaslišajo še nove prič. Predložila sta tudi nekaj novih kazenskih predlogov. V dvorani je nastalo razburjenje, ko je bilo prečitano pismo dr. Knopa, ki je pisal tehniku g. Gostiša, da bi ga pregovoril, da bi pričal proti Miloševiću, z obljubo, da bo Metalno društvo kmalu zgradilo v Celju novo tovarno škroba v kateri bo lahko Gostiša dobil mesto obratovodje.

Senat se je ob pol 6 umaknil k polurnemu pogovoru in zavrnil vse predloge, naker je bila razprava zaključena.

Besedo je dobil državni tožilec dr. Jereb. V četrturtnem govoru je vztrajal pri obtožbi in predlagal kazen. Za njim sta govorila zastopnika zasebnega tožilca in zagovorniki vseh petih obtožencev.

Prireditve po deželi

Prosvetno društvo na Ljubnem ob Savinji uprizori v nedeljo, 29. t. m. popoldne ob pol 3 v Našem domu veseloligro »Postržek«.

Sveta vrata katedrale Santiago de Compostella so zaprli

V svetovno znani katedrali Santiago de Compostella, ki je ena najstarejših španskih cerkev, so nedavno z velikimi slovesnostmi zaprli vrata, ki so jih bili v svetem letu 1938 odprli. Slovesnosti je opravlil otondi nadškof, udeležili so se je pa tudi številni posvetni odličniki, tako generalni polkovnik 8. vojaškega okrožja in guverner province La Coruna.

Vsak čitatelj svoj lastni ministrski predsednik

Ko sta se angleška ministra vrnila iz Rima, pričakujejo v Angliji, da se bo britski ministrski kabinet izpremenil. Medtem je angleški list »Daily Express«, ki ga bere več milijonov ljudi v Angliji, objavil, da naj si vsak čitatelj misli, da je on ministrski predsednik in naj sporoči listu, katere ministre bi si on izbral za svoje sodelavce. Vsak povprečni čitatelj ima torej nalogo, da sestavi po svojih mislih vlado, kakor da bi bil on sam Chamberlain in naj hkrati pove razloge, zakaj imenuje tega in tega. Skoraj vsi čitatelji so imenovali sira Antonyja Edena za kolonialnega ali za zunanje ministra. Brez dvoma bo Chamberlain vpoševal ta namig javnosti.

1700 križcev za odlikovanje

Kakor poroča časopisje Francoske Španije, je ravnatelj narodnostne službe za vzgojo, don Rumualdo, dal iz svojih sredstev napraviti 1700 majhnih križcev kot odlikovanja za vojsake s fronte in ranjence.

Konči Ahačič:

45

Jaka Spaka in čudodelna dlaka

Medtem je Jaka hitel v mrtvaško sobano. Hitro je primaknil stolček k zlati krsti, splezal nanj, pograbil škarje vile Odmevke in — sek! sek! — so odpadli dolgi ognjenordeči lasje speče kraljične na levi polovici glave.

Nato je splezal Jaka kar v krsto in se nagnil k desnemu kraljičnemu licu. Seže zdaj, prav od blizu, je videl, kako zelo je lepa. Škoda, da sem jo odstopil! pomisli Jaka. Potem pa zopet ciknejo škarje — sek! sek! — in že so odrezane kot noč črne svilene trepalke na desnih Marjetičnih vekah.

Največje orgle na svetu

Štefanska cerkev v Požunu ima največje orgle sveta. Ima 206 registrov, ki so porazdeljeni na pet orgel. Na vsako je moči igrati posebej in vseh pet spet lahko hkrati zabuč. Poglavitne, epistelske in evangelijske orgle so nameščene na postavku srednje, oz. stranskih ladij. Baročne orgle so skoraj 90 m oddaljene od poglavitnih orgel. Iz obokov pod kupolo donijo »vnebovohodne« orgle. Vseh 206 registrov vsebuje 16.105 pišal.

Japonska ima 72,2 milijona prebivalcev

Po najnovejših podatkih od 1. oktobra 1938 je na Japonskem 72.222.700 prebivalcev ali za 969.000 ljudi več kot istega dne lani, in za 2.968.552 prebivalcev več kot leta 1935.

Na Japonskem je po spolu 36.182.700 moških in 36.040.000 žensk. Ondi je 149 mest, ki imajo skupaj 25.946.000 ljudi, kar je 36 odstotkov vsega prebivalstva prave Japonske. V Tokiju, največjem mestu, živi 6.457.000 ljudi; v Osači jih je 3.321.000; v Nagoyi en milijon 224.000; v Kiotu 1.159.000; v Kobeju 989.000 in v Yokohami 777.500 prebivalcev. Hiroshima in Fukuoka imata 334.600, oz. 316.000 ljudi. Več kot 200 tisoč, a manj kot 300.000 prebivalcev imajo: Kure, Yawata, Sendai, Nagasaki, Shizuoka, Kawasaki, Hakodate, Sasebo, Yokosaka, Sagami in Kumanoto.

»Kdo pa zdaj sredi noči zvoni?«

»Ali niste vi, gospa Bregarjeva?«

»Sem. Kaj bi pa radi?«

»Ali bi ne mogli priti malo dol in poiskati svojega moža, da bomo mogli iti z drugimi naprej?«

Dolores Vieser:

34

Podkrnoški gospod

Poslovenil Janez Pucelj

»Zastran mene, Alenka?« vpraša zmedeno in ji poklekne pred stol.

Alenka ne spregovori besede; samo nasmehlja se mu in zmaje z glavo in ga poboža po lasih.

Tedaj mu je, kakor da mora zajokati.

Nejno ji poljubni mrzle roke, tiho reče:

»Ti si zdaj močno trudna, Alenka. Lezi in prinesem ti vina, da se pogreješ, kajne!«

Popelje jo k postelji, ki stoji v temnem kotu:

»Tukaj so tudi moja mati že spali,« reče.

Alenka sloni plaho ob vznožju postelje in gleda za njim, ko gre po vino. Tako tuje je vse tukaj. Z brezčutnimi prsti si odvozlja obleko in jo sleče. Potem smukne v čiste, dehteče platnene rjuhe in trudno zapre oči.

*

Alenka ni bila še nikdar ven iz Zivega Blata. Zdaj je kakor raztepena od strahote noči. V glavi ji rajajo zamotane slike. Jeza skozi dež in meglo, strah, da jo zasledujejo — roparji — volčje — coprnice. In v vsej stiski še edina ta misel: K njemu, potem bo spet vse dobro.

Saj, zdaj je spet vse dobro — — — Ali ji je, kakor da se je že pogreznila v spalnec, tedaj zasepeta:

»Alenka!«

Trudno dvigne veke in vidi v mraku Lenarta, kako se s strogim obrazom sklanja nad njo. V rokah drži kraljevsko čašo iz kristalnega stekla: ah saj — vino.

Alenka se zravna in žejno pije ognjeno kraško vino.

Lenart postavi čašo vkraj:

»Zdaj pa zaspi, srce moje!«

S temi besedami sede na stol k postelji in vzame njeno roko v svojo. Gleda ji v obraz, ki obsega zanj vso lepoto. V temnem somraku vidi le, kako se ji bočijo v težkih lokih obrvi, vidi senco trepalnic in kako ji leže zmedeni lasje v črnem oblaku na blazini.

Nagne se čez njo in poišče z ustnicami njena usta:

»Zdaj moraš za vedno ostati pri meni, Alenka, za vedno!«

Ze na pol v sanjah se Alenka nasmehlja:

»Za vedno.«

Lenart jo še dolgo drži za roko. Alenka je zaspala. Rahlo, rahlo se ji dviga odeja nad prsi in dihi ji veje mirno — — — komaj da bi zganil puh.

V Lenartu se je vse razsvetlilo in razjasnilo. Ni nobenega vprašanja in nobenega hrepenenja več.

Ona, ki tu spi, se mu zdi odgovor in dopolnjenje.

Dva sokola.

Tedni pozna poletja gredo v svoji težki, zlati zrelosti čez dežel. Dnevna svetloba je polna sladkosti, ki srce kar tesa, in noči so brezglasne, omamljajoč raj čarobnega luninega sveta, bežičnih zvezd in srebrnobledih oblakov.

Svet je poln prelepot. Pod Krnosom pa se skope ure sonca vedno bolj krečijo. Lenart ne opazi tega. Lenart tudi ne vidi, kako ga temno, zaničljivo pogleduje kapelanus, in tudi ne, kako mežikajo kmetje, kar marsikaj pove. Za vse to se Lenart prav nič ne meni.

Lenart živi prastaro pravilico od začetka, legendo o princesinji in kraljeviču. Pusta, mračna hiša je zdaj prečarana v bleščečo skrinjo prebleženih skrivnosti; lepoti dežele postaja paradiž in čas poteka ubrano kot lepa pesem, ki nikdar ne mine.

Lenart je gospodar sveta in ves ta svet naj bo ljubljena igrača, okrasje in veselje. Kadar stoji ljubljena z njim na brambnem ozidju in vzhliena zre v daljine gore, je tako ponosen, kakor da je sam ustvaril to krasoto. Večerna zarja, ki jo zlati, ptičja pesem, ki ji odgovarja ljubljena, temni gozd in blede pečine, ki jih plaho opazuje, ker sluti v slehernem vrhu in slednji razpoki duhove — vse to mu šče zdaj razodeva sleherno vrednost in sleherno lepoto.

Za Lenarta je čudež, ko vidi, kako se ji prelivajo temni dragulji na toplem, zlatem dnu njegene vrata. In kar je najlepšega škrlatnega žamet, rumene svile in belega platna, mu je komaj dovolj dobro, da zakriva z njim njeno lepoto.

Alenka je srečna. Je kakor da jo je oslepilo sonce njegove ljubezni. Ne ve ničesar več o večerju in ničesar o jutri. Je kakor cvetlica, ki se odpre v jutranjem svitu in zapravlja ves vonj in vso sladkost v jutranji svit.

Tretji večer, odkar je bila Alenka Pod Krnosom, je pričotal dom Silvester siv in zaskrbljen v sobo, kjer je sedela z Lenartom pri oknu. Ni razumela, kaj vse je napravil grozljivo neprijetni mož njenemu preljubemu, zakaj govoril je po nemško. Samo videla je, kako je postal Lenartu obraz popolnoma mrzel in hud, oh, tako ves hud, kakršnega bi si nikdar ne bila mogla misliti. In potem je nekaj rekel, čez kar je črni mož naredil nekakšno čarovno znamenje.

Alenka je bila na moč vesela, ko je odšel.

»Kdo je ta človek?« je vprašala plaho.

Lenart je položil nogo na klop v okenski votlini in se temno grizel v ustnice.

»Eden naših duhovnov,« je odvrnil in strmel venkaj proti nebu.

Alenka je vstala in se privila k njemu.

»Kaj je rekel?« — Ljubil — — Ali naj grem?«

Oči so ji gorele v smrtni grozi. Lenart si jo je potegnil na prsi.

»Ne, ne, ti ostaneš pri meni, ne! — Toda — Alenka — povej — — —«

Beseda mu je zastala in pogledal jo je bolesto vprašujoče.

»No — — —«

»Rekel mi je, Alenka — — — da te ne morem vzeti za ženo. Moral bi sicer s Podkrnosom — in tega vendar ne smem. — — — Vem to že zdavnaj — — — Alenka!«

Stresel jo je za rame in se grizel v ustnice od jeze in sramu. V očeh je Alenki zamrl čudovit sijaj. Položila mu je roke na srce in zasepeta:

»Povej mi, da ti hočem biti samo za deklo.«

*

Tiste dni je dobila Alenka iz mesta slono-koščeno preslico, srebrno ogledalec in malo harfo. Kajti Lenart dobro ve, da mora Alenka misliti na ubogo Suzo in očeta, kadar sedi sam v proštniki sobi ali jezdrati okrog kmetov. Naletel je nekoč nanjo, ko so ji bile oči motne. Tedaj ga je prevzela bojazen, da se ji toži po domu in živem dvoru — da ne more biti pri njem povsem srečna.

Zdaj ji išče skrivn po vsakem oblaku, ki ji preleti obraz. Opazil jo je, da je plaha in zmedena, kadar pride opat Virgilius in slavi njeno lepoto in govori Lenartu, »da je taka ljubzen sveta pred Bogom«. Alenki ni čisto nič pogodu, kadar so gostje pri hiši; tedaj je tiha in čez lepe oči ji leže brezizrazen pajčolan.

Neko noč, ko so bili gostje pravkar odjezdili in je Alenka šla od sveče do sveče in jih ugašala, stopi Lenart k njej in jo vpraša:

»Povej mi, ljubica, zakaj si bila nocoj tako tiha?«

Alenka je sklonila glavo in rekla:

»Jaz ne znam tako govoriti kakor vi.«

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; tenitovenjski oglas 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Mlad šofer
vojaščinu prost, govori tudi nemško, išče službo za takoj. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 1098. (a)

Službo
organizator cerkvenika, z dobrimi dohodki, v krasnem prometnem kraju — zeli prostovoljno menjati event. tudi v hrabi. Več po dogovoru. — Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Izredna ugodnost« 1071

Pisarniška moč
a večletno prakso, a perfektnim znanjem nemške korespondence, išče službo za takoj ali pozneje, event. tudi samo dopoldne ali popoldne. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Korespondentinja«

Pomočnik
tapetniški in sedlarski in vozno ličarski, mlad, izvešan v teh strokah — išče primerno službo. Naslov takoj. Naslov v upr. »Slov.« pod »Prvovrstna delovna moč« 423-5 »899.

Ženska
išče službo z večletno prakso v obvezilnem materialu, in sicer za bolnišnice, porode in sileno, zmožna je tudi samostojnega dela. Naslov v upr. »Slov.« št. 555. (a)

Prodajalka
dobro verzirana moč, voditi zmožna samostojno trgovino, želi spremeniti službo 1. ali 15. februarja. Cenj. ponudbe na podruž. »Slovenca« v Celju pod »Zmožna kavičje« št. 1031.

V naši podružnici v Kranju

(pri vходу na novi most) lahko dobite vsa pojasnila glede inseratov. Podružnica sprejema tudi vsa naročila za časopise.

V veliki tovarni vagonov sprejmejo

več ključavničarjev, dreverjev in elektrovarilcev. Pismene ponudbe poslati na »Propagando« a. d. Beograd, poštni predal 409 pod »1088«

Prodajalka

izurjena v vseh panogah trgovine, večja šivanja moškega konfekcij, perila, želi premeniti mesto. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Delavoljna« št. 531. a

Službo dolo

Postrežnico
preprosto, pridno, sprejem. Naslov v upr. »Sl.« pod št. 1151. (b)

Mesarskega pomočnika
strogega, kmečkega, takoj sprejme Ambroz Maks, mesar, Komenda.

Žagarja

pridnega in postnega — sprejem na venecijan. Plača po dogovoru. — Vizjak Jože, Liboje 66, p. Petrovce. (b)

Prodajalka

za trg. z meš. blagom, ki je zmožna vodstva podružnice, in služkinjo, ki je večja nekaj kuho za gostilno, sprejem. Ponudbe v upravo »Slov.« pod št. 1139. (b)

Trgovski pomočnik

železninske stroke, star 26—30 let, dober poznavalec blaga, zmožen slov. in nemškega jezika — se takoj sprejme za mesto Maribor. Ponudbe v upr. »Slov.« pod »Železninar« št. 263. (b)

Kupimo

Vsakovrstno zlato kupuje
po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana Wollova ulica št. 3

Prodamo

Šivalni stroji

s tovarniško garancijo na ugodne mesečne obroke. Rabljeni stroje vzamemo v račun. Isti tudi po zelo ugodnih cenah na prodaj!

Nova trgovina
Tyrševa cesta 36 (nasproti Gospodarske zveze).

Čitajte »Slovenca«!

Šivalni stroji

po najugodnejših cenah, tudi na ugodne mesečne obroke v trgovini

Splošna trg. družba z o. z.
Št. Vid nad Ljubljano
Rabljeni stroje vzamemo v račun.

Pocenili smo
vsa zimska oblačila, perilo itd. Presker, Sv. Petra cesta 14. (1)

VENTURNO

BLAGO in OSTANKI

po neverjetno nizkih cenah

A. ŽLENDER LJUBLJANA, MESTNI TRG 22

SOBE

ODDAJO:
Neopremljeno sobo v centru mesta, oddam solidni gospodini. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1081. (s)

Zivali

Psi »Schnautzer-jie«
sivočrni, mladi, srednje-velike čistokrvne pasme, z rodovnikom, naprodaj. Celje, poštni predal 38.

Štajerska jabolka

ugodno prodaja, dokler traja zaloga: trgovina Martine, Tyrševa c. 17.

Sveža jajca

in inozemske cvetje vedno v zalogi pri Baloh, Kolodvorska 18. (1)

Medarna

Prva specialna trgovina za med, Ljubljana, Zidovska ul. 6. nudi prvovrstno sortirani cvetlični med lastnega pridelka in od najizkušenejših čebelarjev, po najnižji ceni. Na debelo in na drobno.

200 m³ bukovih drv

suhih, naprodaj. Rudolf Jože, Vel. Bloke, p. Nova vas. (1)

Parna žaga

v prometnem kraju, ob cesti, naprodaj. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Žaga« št. 994. (1)

Vpeljano trgovino

prodaj z inventarjem in blagom. Potrebno 20 do 25.000. Ponudbe pod »Slovenca« eksistenca 176. upravi »Slov.« v Mariboru. 720. (1)

LIPSKI POMLADNI SEJEM 1939

Začetek 5. marca

60% popusta na nemških železnih, znatni popusti v drugih državah

Vsa pojasnila dajejo:

Zvanično biro lajpciškega sajma, Beograd
Knez Mihajlova 33/1

in častni zastopniki:

Ing. G. Tönnies, Ljubljana
Tyrševa 33, Telefon 27-62

in

Jos. Bezjak, Maribor
Gospodarska 25, Telefon 20-97

Pohištvo

Kuhinjsko opremo
malo rabljeno, prodam. — Mestni trg 3-111, Gril.

Prvovrstne spalnice
elegantne, jedilnice, gošposke sobe in kuhinje, ima Malenšek, Celovška cesta 258. (8)

Posedstva

Parna žaga
v prometnem kraju ob cesti, naprodaj. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod zn. »Žaga« št. 994. (1)

Stavbena parcela
naprodaj ob cesti Šmartno-Litija, 2080 kv. m, krasna lega. Vprašati Breznikar Jože, Šmartno-Litija. (p)

Stavbno parcelo
solončno, 800 kv. m, ugodno prodam. Kislinger, Sp. Hudinja, Celje, poleg gostilne Amerika. (p)

Enonadstropno hišo
petstanovanjsko, novo in močno zidano, prodam v Studencih, 10 min. od Korškega kolodvora. Letni donos 16.500 din. Vprašati Marčinko, Stritarjeva 18, Maribor. (p)

Kunaver Ludvik
gradbeno - strokovno naobrazeni posredovalec — Cesta 29, oktobra št. 6, telefon 27-33, ima naprodaj večje število parcel, komplesov, posestev, gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš in vil. — Pooblaščen graditelj in sodni cenilec za nasvete brezplačno na razpolago.

Čitajte in širite »Slovenca«

STROJI

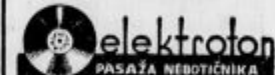
Dva motorja

Metropolitain Vickers, 380 Wolt, 3 faze, 1 HP, 475 obratov, naprodaj. Vprašati: Šinger, Zagreb, Praska 2. (f)

Glasba

Tega ne more nikdo

Poljubne najnovejše plošče samo po Din 30 — Razen tega vzamemo tudi stare v račun

Iščite seznam.

Vnajem

ODDAJO:

Skladišče

v centru, oddam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1162. (n)

Hotel in kavarna

v prometnem kraju na Gorenjskem, se odda v najem z vsem kompletnim inventarjem, s toplo in mrzlo vodo. Interesenti naj pošljejo ponudbo v upravo »Slovenca« pod »Industrijski kraj« 961.

Vzajemna posojilnica

v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7
poleg hotela Union

nudi za vse vloge popolno varnost in obrestuje nove vloge po 4% do 5% po dogovoru.

Nove vloge vsak čas razpoložljive.

Poslužite se varčevalnega krožka! Zahtevajte prospekt!

Posojilnica daje kratkoročna posojila.

Ljudska posojilnica

v Celju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

obrestuje hranilne vloge brez odpovedi po 4% na trimesečno odpoved pa po 5%

★

Izplačuje točno vse vloge — stare in nove! Dovoljuje posojila in trgovske kredite

K Večnemu je odšel po plačilo naš dragi tovariš, gospod

Franc Papst

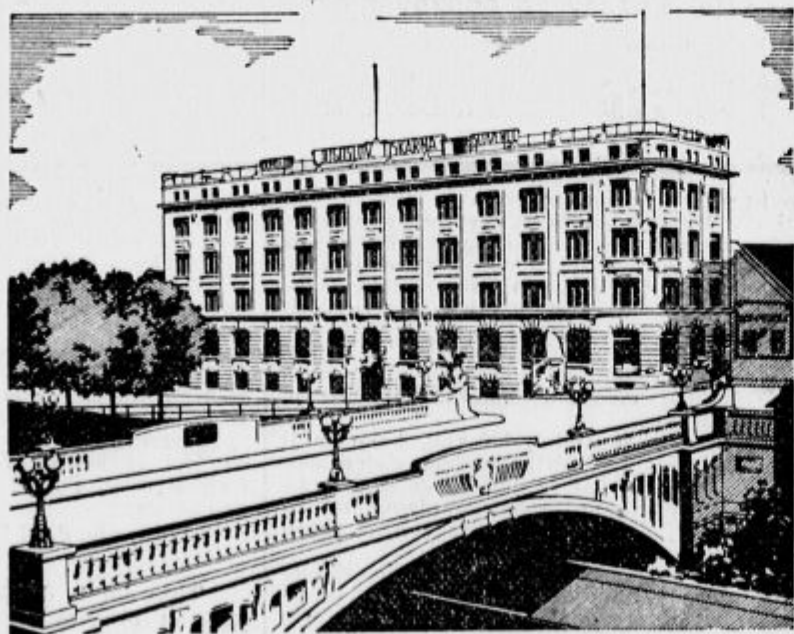
bogoslovec IV. letnika v Mariboru.

Pogreb bo v petek, dne 27. januarja 1939, ob pol 10. uri dopoldne pr. Sv. Andraž v Slovenskih goricah.

Trpljenje je bil njegov delež na zemlji! Molimo k Bogu, da mu bo obilen plačnik!

Maribor, 25. januarja 1939.

Mariborska bogoslovska družina

Najmoderneje urejen grafični zavod: knjigotisk, kameno- in offsettisk, bakrotisk, klišarna in knjigoveznica. — Tiska: knjige, revije, brošure, liste, prospekte, diplome, etikete, letake, plakate, cenike,

vabila, razglednice, koledarje, fiskovine za urade, trgovino in obrt ter vse ostale fiskovine v eno- ali večbarvnem tisku. Izvršuje: za ilustriranje tiskovin potrebne risbe, osnutke, predloge ter klišaje

JUGOSLOVANSKA TISKARNA
V LJUBLJANI